Sveti Janez Zlatousti

(347-407)

Proti Judom

Sestavil in uredil Legio Christi

Sveti Janez Zlatousti

Vsebina

1	Pridiga I	1
2	Pridiga II	33
3	Pridiga III.	59
4	Pridiga IV	83
5	Pridiga V	109
6	Pridiga VI	157
7	Pridiga VII	185
8	Pridiga VIII.	211

Pridiga I

Danes sem nameraval zaključiti svojo razpravo o temi, o kateri sem vam govoril pred nekaj dnevi; želel sem vam predstaviti še jasnejši dokaz, da je Božja narava večja od tega, kar si lahko zamislimo.

Prejšnjo nedeljo sem o tem dolgo govoril in za priče sem priklical Izaija, Davida in Pavla. Izaija je namreč vzkliknil: »Kdo bo razodel njegov rod?« David je vedel, da Bog presega njegovo razumevanje, zato se mu je zahvalil in rekel: »Slavil te bom, ker si strašno poveličan: čudovita so tvoja dela.« In spet je David rekel: »Prečudovito je zame spoznanje o tebi, višina, ki je moj um ne more doseči.« Pavel ni iskal in se poglabljal v samo Božje bistvo, temveč le v njegovo previdnost; raje bi rekel, da je gledal le na majhen del božanske previdnosti, ki jo je Bog razodel, ko je poklical pogane. In Pavel je ta majhen del videl kot prostrano in nedoumljivo morje, ko je vzkliknil: »O globina bogastva in modrosti in spoznanja Božjega! Kako nedoumljive so njegove sodbe in kako nedoumljive njegove poti!«

Te tri priče so nam dale dovolj dokazov, vendar se nisem zadovoljil s preroki niti z apostoli. Vzpel sem se v nebesa in ti dal kot dokaz zbor angelov, ki so peli: »Slava Bogu na višavah in na zemlji mir, dobra volja med ljudmi.« Spet si slišal serafime, ki so se stresli in v začudenju vzklikali: »Svet, svet, svet, Gospod, Bog nad vojskami, vsa zemlja je polna njegove slave.« In

dal sem ti tudi kerube, ki so vzklikali: »Slavljena bodi njegova slava v njegovem prebivališču!«

Torej so bile tri priče na zemlji in tri v nebesih, ki so jasno pokazale, da se Božja slava ne more približati. Za ostalo je bil dokaz nedvomno; bil je velik aplavz, občinstvo se je razgrelo od navdušenja, vaša skupščina se je razplamtela. Veselil sem se tega, vendar moje veselje ni bilo zato, ker bi hvala prihajala k meni, ampak zato, ker je slava prihajala k mojemu Gospodarju. Kajti ta aplavz in hvala sta kazala ljubezen, ki jo imate do Boga v svojih dušah. Če služabnik ljubi svojega gospodarja in sliši nekoga, ki govori hvalo temu gospodarju, se njegovo srce razplamti z ljubeznijo do tistega, ki govori. To pa zato, ker služabnik ljubi svojega gospodarja. Prav tako ste ravnali, ko sem govoril jaz: z obiljem svojega aplavza ste jasno pokazali svojo obilno ljubezen do Gospodarja.

In tako sem se danes želel spet vključiti v ta boj. Kajti če sovražniki resnice nikoli nimajo dovolj preklinjanja našega Dobrotnika, moramo biti še toliko bolj neutrudni v hvaljenju Boga vseh. Kaj pa naj storim? Druga zelo resna bolezen zahteva vsako zdravilo, ki ga lahko prinesejo moje besede, bolezen, ki se je vsadila v telo Cerkve. Najprej moramo izkoreniniti to bolezen in nato misliti na zunanje zadeve; najprej moramo ozdraviti svoje in nato skrbeti za druge, ki so nam tujci.

Kaj je ta bolezen? Kmalu nas bodo drug za drugim in v hitrem zaporedju napadli prazniki ubogih in bednih Judov: praznik trobent,

praznik šotorov, post. V naših vrstah je veliko takih, ki pravijo, da mislijo tako kot mi. Vendar bodo nekateri od teh praznovali praznike, drugi pa se bodo pridružili Judom pri praznovanju praznikov in postu. To perverzno navado želim iz Cerkve pregnati takoj. Moje pridige proti Anomijcem lahko preložim na drug čas in preložitev ne bi škodila. Zdaj pa, ko so judovski prazniki blizu in pred vrati, se bojim, da bodo nekateri kristjani zaradi svoje neprimerne povezave in globoke nevednosti sodelovali v judovskih prestopkih, če bodo to storili, se bojim, da bodo moje pridige o teh prestopkih zaman. Kajti če danes ne bodo slišali nobene besede od mene, se bodo pridružili Judom pri njihovem postu; ko bodo storili ta greh, bo zame neuporabno uporabiti zdravilo.

In zato hitim predvideti to nevarnost in jo preprečiti. To počnejo zdravniki. Najprej pregledajo bolezni, ki so najbolj pereče in akutne. Toda nevarnost te bolezni je zelo tesno povezana z nevarnostjo druge; ker je anomska brezbožnost podobna judovski, je moj sedanji konflikt podoben mojemu prejšnjemu. In kraljevanje obstaja, ker Judje in anomski ljudje izgovarjajo isto obtožbo. In kakšne obtožbe izgovarjajo Judje? Da je Boga imenoval svojega Očeta in se tako izenačil z Bogom. Tudi anomski ljudje izgovarjajo to obtožbo – ne bi smel reči, da to izgovarjajo kot obtožbo; celo izbrišejo besedno zvezo »enaka Bogu« in vse, kar pomeni, s svojo odločnostjo, da zavrnejo

tudi če ga fizično ne izbrišejo.

Vendar se ne čudite, da sem Jude imenoval pomilovanja vredne. Resnično so pomilovanja vredni in nesrečni. Ko je v njihove roke prišlo toliko blagoslovov z neba, so jih odvrgli in se zelo trudili, da bi jih zavrgli. Jutranje sonce pravice je vzšlo zanje, a so odvrgli njegove žarke in še vedno sedijo v temi. Mi, ki smo bili hranjeni s temo, smo k sebi pritegnili luč in bili osvobojeni teme svoje zmote. Bili so veje te svete korenine, a te veje so bile zlomljene. Nismo imeli deleža pri korenini, a smo žanjeli sadove pobožnosti. Od otroštva so brali preroke, a križali so tistega, ki so ga preroki napovedali. Nismo slišali božanskih prerokb, a smo častili tistega, o katerem so prerokovali. In zato so pomilovanja vredni, ker so zavrnili blagoslove, ki so jim bili poslani, medtem ko so se drugi oklenili teh blagoslovov in jih pritegnili k sebi. Čeprav so bili ti Judje poklicani k posinovljenju sinov, so padli v sorodstvo s psi; Mi, ki smo bili psi, smo po Božji milosti prejeli moč, da smo odložili svojo nerazumno naravo in se povzpeli do časti sinov. Kako naj to dokažem? Kristus je rekel: »Ni lepo vzeti kruh otrokom in ga vreči psom.« Kristus je govoril kanaanski ženski, ko je Jude imenoval otroke, pogane pa pse.

Toda poglejte, kako se je potem vrstni red spremenil: oni so postali psi, mi pa otroci. Pavel je o Judih rekel: »Varujte se psov, varujte se hudobnih delavcev, varujte se pohabljanja. Kajti mi smo

obreza«. Ali vidite, kako so tisti, ki so bili sprva otroci, postali psi? Ali želite izvedeti, kako smo mi, ki smo bili sprva psi, postali otroci? »Vsem pa, ki so ga sprejeli, je dal moč, da so postali Božji sinovi.«

Nič ni bolj nesrečnega kot tisti ljudje, ki se nikoli niso uprli napadu na lastno odrešenje. Ko je bilo treba spoštovati postavo, so jo poteptali. Zdaj, ko postava ni več vezana, si trmasto prizadevajo, da bi jo spoštovali. Kaj bi lahko bilo bolj bednega kot tisti, ki izzivajo Boga ne le s prestopanjem postave, ampak tudi s tem, da jo izpolnjujejo? Zato je Štefan rekel: »Vi trdovratni in neobrezanega srca, vedno se upirate Svetemu Duhu,« ne le s prestopanjem postave, ampak tudi s tem, da jo želite spoštovati ob nepravem času.

Štefan jih je imel prav, ko jih je imenoval trdovratne. Niso namreč prevzeli Kristusovega jarma, čeprav je bil ta sladek in ni imel ničesar bremenilnega ali zatiralskega. Rekel je namreč: »Učite se od mene, ker sem krotek in ponižen v srcu« in »Vzemite nase moj jarem, kajti moj jarem je sladek in moje breme lahko«. Kljub temu zaradi trdovratnosti svojih vratov niso prevzeli jarma. Ne le, da ga niso prevzeli, ampak so ga zlomili in uničili. Jeremija je namreč rekel: »Že zdavnaj ste zlomili svoj jarem in pretrgali svoje vezi«. To ni rekel Pavel, ampak glas preroka, ki je govoril glasno in jasno. Ko je on, Jeremija, govoril o jarmu in vezih, je mislil na simbole vladavine, ker so Judje zavrnili Kristusovo vladavino, ko so

rekli: »Nimamo kralja razen cesarja.« Judje ste zlomili jarem, pretrgali ste vezi, se vrgli iz nebeškega kraljestva in se podredili človeški oblasti. Prosim, razmislite z mano, kako natančno je prerok namignil, da so njihova srca neobvladljiva. Ni rekel: »Odvrgli ste jarem,« ampak »Zlomili ste jarem« in to je zločin neukročenih živali, ki so neobvladljive in zavračajo oblast.

Kaj pa je vir te trdote? Izvira iz požrešnosti in pijanosti. Kdo to pravi? Mojzes sam. »Izrael je jedel in se nasitil, ljubljena žival pa je postajala redka in igriva.« Ko se divje živali hranijo iz polnih jasli, se zredijo in postanejo bolj trmaste in jih je težko obvladati; ne prenesejo ne jarma, ne vajeti, ne roke voznika. Tako je bilo tudi judovsko ljudstvo zaradi svoje pijanosti in debelosti gnano v skrajno zlo; brcali so naokoli, niso sprejeli Kristusovega jarma in niso vlekli pluga njegovega nauka. Drug prerok je na to namignil, ko je rekel: »Izrael je trmast kakor trmasta telica.« In spet drug je Jude imenoval »neukročeno tele«.

Čeprav takšne živali niso primerne za delo, so primerne za ubijanje. In to se je zgodilo Judom: medtem ko so se delali neprimerne za delo, so postali primerni za zakol. Zato je Kristus rekel: »Te moje sovražnike pa, ki niso hoteli, da bi bil kralj nad njimi, pripeljite sem in jih pobijte.« Judje bi se morali postiti takrat, ko vam je pijanost povzročala te grozote, ko je vaša požrešnost

je rodila tvojo brezbožnost – ne zdaj. Zdaj je tvoj post prezgoden in gnusoben. Kdo je to rekel? Sam Izaija, ko je z glasnim glasom zaklical: »Tega posta si nisem izbral,« govori Gospod. Zakaj? »Prepirate se in se prepirate, ko se postite, in tepete svoje podložnike s pestmi.« Če pa je bil tvoj post gnusoben, ko si tepel svoje soslužbence, ali je to zdaj sprejemljivo, ko si ubil svojega Gospodarja? Kako bi to lahko bilo prav?

Človek, ki se posti, naj bo primerno zadržan, skesan, ponižan – ne pijan od jeze. Toda ali tepeš svoje sohlapce? V Izaijevih dneh so se prepirali in prepirali, ko so postili; zdaj, ko se postijo, se podvržejo ekscesom in skrajni razuzdanosti, plešejo bosi na trgu. Izgovor je, da postijo, a se obnašajo kot pijani ljudje. Poslušajte, kako jih prerok poziva k postu. »Posvetite post,« je rekel. Ni rekel: »Naredite parado svojega posta,« ampak »skličite zbor, zberite starešine«. Toda ti Judje zbirajo zbore feministov in velik kup smeti vlačug; v sinagogo vlečejo celotno gledališče, igralce in vse. Kajti med gledališčem in sinagogo ni razlike. Vem, da me nekateri sumijo prenagljenosti, ker sem rekel, da ni razlike med gledališčem in sinagogo; ampak jaz jih sumim prenagljenosti, če ne mislijo, da je tako. Če moja izjava, da gre za isto, temelji na moji lastni avtoriteti, potem me obtožite prenagljenosti. Če pa so besede, ki jih govorim, besede preroka, potem sprejmite njegovo odločitev.

Vem, da mnogi spoštujejo Jude in menijo, da je njihov sedanji način življenja častitljiv. Zato hitim, da izruvam in ovržem to smrtonosno mnenje. Rekel sem, da sinagoga ni nič boljša od gledališča, in za pričo postavljam preroka. Judje zagotovo niso bolj vredni vere kot njihovi preroki. »Imela si čelo vlačuge; postala si nesramna pred vsemi.« Kjer se je vlačuga naselila, je to mesto bordel. Toda sinagoga ni le bordel in gledališče; je tudi brlog razbojnikov in zatočišče divjih zveri. Jeremija je rekel: »Tvoja hiša mi je postala brlog hijene.« Ne reče le »divje zveri«, ampak »umazane divje zveri« in spet: »Zapustil sem svojo hišo, zavrgel sem svojo dediščino.« Toda ko Bog zapusti ljudstvo, kakšno upanje na odrešitev ostane? Ko Bog zapusti kraj, ta kraj postane bivališče demonov.

Kakorkoli že, Judje pravijo, da tudi oni častijo Boga. Bog ne daj, da bi jaz to rekel. Noben Jud ne časti Boga! Kdo to pravi? Božji Sin to pravi. Saj je rekel: »Če bi poznali mojega Očeta, bi poznali tudi mene. Vendar ne poznate ne mene ne mojega Očeta.« Ali bi lahko predložil pričo, ki je bolj zanesljiva od Božjega Sina?

Če torej Judje ne poznajo Očeta, če so križali Sina, če so zavrgli pomoč Duha, kdo si ne bi drznil jasno izjaviti, da je sinagoga prebivališče demonov? Boga tam ne častijo. Bog ne daj! Odslej ostaja kraj malikovanja. Pa vendar jo nekateri še vedno častijo.

kot sveti kraj.

Naj vam povem tole, ne iz ugibanja, ampak iz lastnih izkušenj. Pred tremi dnevi – verjemite mi, ne lažem – sem videl svobodno žensko dobrega vedenja, skromno in verno. Brutalen, brezčuten moški, ki je slovel kot kristjan (saj človeka, ki bi si drznil kaj takega, ne bi imenoval iskren kristjan), jo je silil, da je vstopila v svetišče Hebrejcev in tam prisegla o nekaterih zadevah, o katerih je bil v sporu z njim. Prišla je k meni in me prosila za pomoč; prosila me je, naj preprečim to brezpravno nasilje – kajti njej, ki je bila udeleženka božanskih skrivnosti, je bilo prepovedano vstopiti na ta kraj. Razjezilo me je ogorčenje, postal sem jezen, vstal sem, nisem dovolil, da bi jo potegnili v ta prestopek, iztrgal sem jo iz rok njenega ugrabitelja. Vprašal sem ga, ali je kristjan, in rekel je, da je. Nato sem se nanj odločno spravil in ga obtožil pomanjkanja čustev in najhujše neumnosti; Rekel sem mu, da ni nič boljši od mule, če bi on, ki trdi, da časti Kristusa, koga odvlekel v brloge Judov, ki so ga križali. Dolgo sem se z njim pogovarjal in se učil iz svetih evangelijev; najprej sem mu povedal, da je popolnoma prepovedano prisegati in da je narobe, če komurkoli naložijo obveznost prisege. Nato sem mu rekel, da krščenega vernika ne sme podvrči tej potrebi. Pravzaprav ne sme siliti niti nekrščene osebe, da priseže.

Ko sem se z njim dolgo pogovarjal in mu iz duše pregnal neumnost njegove zmote, sem ga vprašal, zakaj je zavrnil Cerkev in žensko odvlekel na kraj;

kjer so se zbrali Hebrejci. Odgovoril je, da so mu mnogi rekli, da se je treba tamkajšnjih priseg bati. Njegove besede so me spravile v stokanje, nato v jezo in končno v nasmeh. Ko sem videl hudičevo hudobijo, sem stokal, ker je imel moč zapeljati moške; razjezil sem se, ko sem pomislil, kako neprevidni so bili tisti, ki so bili prevarani; ko sem videl obseg in globino neumnosti tistih, ki so bili prevarani, sem se nasmehnil.

To zgodbo sem ti povedal, ker si divji in neusmiljen v svojem odnosu do tistih, ki počnejo takšne stvari in doživljajo te izkušnje. Če vidiš enega od svojih bratov, da pade v takšne prestopke, meniš, da je to nesreča nekoga drugega, ne tvoja; misliš, da si se branil pred svojimi tožniki, ko rečeš: "Kaj me to briga? Kaj imam skupnega s tem človekom?". Ko to rečeš, tvoje besede kažejo največje sovraštvo do človeštva in krutost, ki koristi hudiču. Kaj praviš? Človek si in si deliš isto naravo. Zakaj govoriš o skupni naravi, ko imaš samo eno glavo, Kristusa? Si drzneš reči, da nimaš nič skupnega s svojimi udi? V kakšnem smislu priznavaš, da je Kristus glava Cerkve? Saj je zagotovo naloga glave, da združi vse ude, da jih skrbno drug z drugim poveže in jih poveže v eno naravo. Če pa nimaš ničesar skupnega s svojimi udi, potem nimaš ničesar skupnega s svojim bratom, niti nimaš Kristusa za glavo.

Judje vas strašijo, kot da bi bili majhni otroci, pa tega ne vidite. Mnogi hudobni sužnji kažejo otrokom strašljive in smešne maske – maske po svoji naravi niso strašljive, a se take zdijo otroškim preprostim umom – in na ta način vzbujajo veliko smeha. Tako Judje strašijo preprostejše kristjane s strahovi in strašilci svojih svetišč. Kako pa bi vas lahko njihove smešne in sramotne sinagoge strašile? Mar niso to svetišča ljudi, ki so bili zavrnjeni, osramočeni in obsojeni?

Naše cerkve niso takšne; so resnično strašljive in polne strahu. Božja prisotnost naredi kraj strašljiv, ker ima moč nad življenjem in smrtjo. V naših cerkvah slišimo nešteto pridig o večnih kaznih, o ognjenih rekah, o strupenem črvu, o neraztrganih verigah ali zunanji temi. Toda Judje teh stvari ne poznajo in o njih ne sanjajo. Živijo za svoje trebuhe, hrepenijo po stvareh tega sveta, njihovo stanje ni boljše od stanja prašičev ali koz zaradi njihove razuzdanosti in pretirane požrešnosti. Poznajo le eno stvar: napolniti si trebuhe in se napiti, se porezati in modriti, biti poškodovani in ranjeni, medtem ko se borijo za svoje najljubše voznike vozov.

Povejte mi torej, ali so njihova svetišča grozljiva in strašljiva? Kdo bi to rekel? Kakšne razloge imamo za misel, da so strašljiva, razen če nam kdo reče, da bi morali osramočeni sužnji, ki nimajo pravice govoriti in so bili pregnani iz doma svojega gospodarja, strašiti nas, ki smo bili deležni časti in

svoboda govora? To zagotovo ne drži. Gostilne niso bolj veličastne kot kraljeve palače. Pravzaprav si sinagoga zasluži manj časti kot katera koli gostilna. Ni le prenočišče roparjev in goljufov, ampak tudi za demone. To ne velja le za sinagoge, ampak tudi za duše Judov, kot bom poskušal dokazati na koncu svoje pridige.

Prosim vas, da si moje besede še posebej zapomnite. Ne govorim vam namreč za šov ali aplavz, ampak da bi ozdravil vaše duše. Kaj pa naj še rečem, ko so nekateri izmed vas še vedno bolni, čeprav je toliko zdravnikov, ki bi lahko ozdravili?

Dvanajst apostolov je bilo in k sebi so pritegnili ves svet. Večji del mesta je kristjanov, vendar so nekateri še vedno bolni z judovsko boleznijo. In kaj bi lahko mi, ki smo zdravi, rekli v svoj zagovor? Bolni si zagotovo zaslužijo obtožbo. Vendar nismo brez krivde, ker smo jih zanemarili v času njihove bolezni; če bi jim izkazali veliko skrb in bi imeli koristi od te oskrbe, ne bi mogli biti še vedno bolni.

Naj vam tole povem zdaj, da bi vsak izmed vas lahko pridobil svojega brata. Tudi če ga morate omejiti, tudi če ga morate siliti, tudi če ga morate grdo in trmasto obravnavati, storite vse, da ga rešite iz hudičeve pasti in ga osvobodite občestva s tistimi, ki so ubili Kristusa.

Povej mi tole: Predstavljaj si, da bi videl človeka, ki je bil pravično obsojen, kako ga vodijo na usmrtitev skozi

tržnico. Recimo, da bi ga lahko rešil iz rok javnega rablja. Mar ne bi storil vsega, kar bi lahko, da ga ne bi odvlekli? Zdaj pa vidiš, da tvojega brata krivično vlečejo v globino pogube. In ne vleče ga rabelj, ampak hudič. Mar bi bil tako drzen, da ne bi prispeval svojega deleža k njegovi rešitvi iz njegovega prestopka? Če mu ne pomagaš, kakšen izgovor bi našel? Toda tvoj brat je močnejši in močnejši od tebe. Pokaži mi ga. Če bo vztrajal v svoji trmasti odločitvi, bom raje tvegal svoje življenje, kot pa da bi ga pustil vstopiti skozi vrata sinagoge.

Rekel mu bom: Kakšno skupnost imaš s svobodnim Jeruzalemom, z Jeruzalemom zgoraj? Izbral si tistega spodaj, da bi bil suženj zemeljskega Jeruzalema, ki je po besedah apostola suženj skupaj s svojimi otroki. Ali se postiš z Judi? Potem sezuj čevlje z Judi in hodi bos po trgu ter se z njimi udeležuješ njihove nespodobnosti in smeha. Vendar se tega ne bi odločil storiti, ker bi se sramoval in bi rad zardel. Se sramuješ, da se z njimi navzven udeležuješ, a se ne sramuješ, da se udeležuješ njihove brezbožnosti? Kakšen izgovor boš imel, ti, ki si le napol kristjan?

Verjemite mi, raje bom tvegal svoje življenje, kot da bi zanemaril kogar koli, ki je bolan s to boleznijo – če ga bom videl. Če ga ne bom videl, mi bo Bog zagotovo odpustil. In naj vsak od vas razmisli o tej zadevi; naj ne misli, da je nekaj drugotnega pomena. Ali ne jemljete ničesar

Bodite pozorni na to, kar diakon nenehno kliče v skrivnostih? »Spoznajte drug drugega,« pravi. Mar ne vidite, kako vam zaupa skrbno preiskovanje vaših bratov? To storite tudi v primeru judovcev. Ko opazite, da se nekdo judovsko posveča, ga primite, pokažite mu, kaj počne, da ne boste sami soustvarjali nevarnosti, ki jo prevzame.

Če se zgodi, da kateri koli rimski vojak, ki služi v tujini, podpira barbare in Perzijce, ni v nevarnosti samo on, ampak tudi vsi, ki so se zavedali tega občutka in tega niso sporočili generalu. Ker ste Kristusova vojska, bodite zelo previdni in preiskujte, ali se je med vami pomešal kdo, ki podpira tujo vero, in to sporočite – ne zato, da bi ga usmrtili, kakor so storili oni generali, niti da bi ga kaznovali ali se mu maščevali, ampak da bi ga osvobodili njegovih zmot in brezbožnosti ter ga naredili povsem svojega.

Če tega ne želiš storiti, če poznaš takšno osebo, a jo prikriješ, bodi prepričan, da bosta oba podvržena isti kazni. Pavel namreč kaznuje in kaznuje ne le tiste, ki storijo hudobna dejanja, ampak tudi tiste, ki odobravajo njihova dejanja. Tudi prerok kaznuje in kaznuje ne le tatove, ampak tudi tiste, ki se družijo s tatovi. In to je povsem razumno. Kajti če se človek zaveda dejanj zločinca, a jih prikriva in zamolči, s tem zločincu daje močnejšo podlago, da je brezbrižen do zakona, in ga manj boji v svoji kriminalni karieri.

Vendar se moram spet vrniti k bolnim. Pomislite torej, s kom delijo svoj post. S tistimi, ki so vpili: »Križaj ga, križaj ga,« s tistimi, ki so rekli: »Njegova kri na nas in na naše otroke.« Če bi nekatere ljudi ujeli v uporu proti svojemu vladarju in bi bili obsojeni, bi si drznili iti k njim in govoriti z njimi? Mislim, da ne. Ali ni potemtakem neumno pokazati takšno pripravljenost bežati pred tistimi, ki so grešili proti človeku, in se združiti s tistimi, ki so zagrešili žalitve proti samemu Bogu? Ali ni nenavadno, da tisti, ki častijo Križanega, praznujejo skupni praznik s tistimi, ki so ga križali? Ali ni to znak neumnosti in najhujše norosti?

Ker nekateri menijo, da je sinagoga sveti kraj, jim moram povedati nekaj besed. Zakaj spoštujete ta kraj? Ali ga ne bi smeli zaničevati, se ga gnusiti, bežati od njega? Odgovorijo, da se tam hranita Postava in knjige prerokov. Kaj je to? Ali bo kateri koli kraj, kjer so te knjige, svet kraj? Nikakor! To je razlog, zakaj sovražim sinagogo in se mi gnusi. Imajo preroke, a jim ne verjamejo; berejo svete spise, a zavračajo njihovo pričevanje – in to je znamenje ljudi, ki so krivi največjega grozodejstva.

Povej mi tole. Če bi videl častitljivega, uglednega in uglednega moža, odvlečenega v gostilno ali razbojniško jamo; če bi ga videl tam ogorčenega, pretepenega in podvrženega najhujšemu nasilju, bi to gostilno ali jamo zelo spoštoval, ker

Je bil ta veliki in cenjeni mož v njem, medtem ko je bil deležen tistega nasilnega ravnanja? Mislim, da ne. Prav zaradi tega bi ta kraj sovražil in preziral.

Naj bo to vaša sodba tudi o sinagogi. Kajti Mojzesove in prerokovske knjige so s seboj prinesli v sinagogo, ne da bi jih počastili, ampak da bi jih s sramoto zasmehovali. Ko pravijo, da Mojzes in preroki niso poznali Kristusa in niso ničesar povedali o njegovem prihodu, kakšno večje ogorčenje bi lahko storili tem svetim možem, kot da bi jih obtožili, da ne prepoznajo svojega Učitelja, kot pa da bi rekli, da so ti sveti preroki sostorilci njihove brezbožnosti? In zato moramo njih in njihovo sinagogo še bolj sovražiti zaradi njihovega žaljivega ravnanja s temi svetimi možmi.

Zakaj govorim o knjigah in sinagogah? V času preganjanja javni krvniki primejo trupla mučencev, jih bičajo in raztrgajo na koščke. Ali to, da se primejo trupel svetih mož, naredi roke krvnikov svete? Bog ne daj! Roke, ki so prijele in držale trupla svetih, še vedno ostajajo nesvete. Zakaj? Ker so ti krvniki storili hudobijo, ko so položili roke na sveto. In ali bodo tisti, ki se dotikajo in zasmehujejo spise svetih, zaradi tega bolj častitljivi kot tisti, ki so usmrtili mučence? Ali ne bi bila to skrajna neumnost? Če mučena telesa mučencev ne posvečujejo tistih, ki so jih mučili, ampak jim celo povečajo krivdo za kri,

Še manj pa bi Sveto pismo, če bi ga brali brez prepričanja, kdajkoli pomagalo tistim, ki ga berejo brez prepričanja. Že samo dejanje namerne odločitve, da bodo Sveto pismo grdo ravnali, jih obsodi na še večjo brezbožnost.

Če ne bi imeli prerokov, si ne bi zaslužili takšne kazni; če ne bi brali svetih knjig, ne bi bili tako nečisti in tako nesveti. Toda tako so bili oropani vsakega opravičila. Imajo sicer glasnike resnice, a se s sovražnim srcem postavljajo proti prerokom in resnici, ki jo govorijo. Zato bi bili še bolj brezbožni in krivi krvi: imajo preroke, a z njimi ravnajo s sovražnim srcem.

Zato vas spodbujam, da bežite in se izogibate njihovih zborovanj. Škoda, ki jo povzročajo našim šibkejšim bratom, ni majhna; ponujajo ne majhen izgovor za podporo neumnosti Judov. Ko namreč vidijo, da vi, ki častite Kristusa, ki so ga križali, spoštljivo sledite njihovim obredom, kako ne morejo misliti, da so obredi, ki so jih opravili, najboljši in da so naši obredi ničvredni? Ko namreč častite in častite naše skrivnosti, bežite k prav tistim ljudem, ki uničujejo naše obrede. Pavel je rekel: »Če te kdo vidi, da sediš za mizo v mališkem templju, ali se ne bo njegova vest, ker je šibka, opogumila, da jé, kar je žrtvovano malikom?« In naj rečem: Če te kdo vidi, da prideš v sinagogo in sodeluješ pri prazniku trobent, ali se ne bo njegova vest, ker je šibka, opogumila, da občuduješ, kar počnejo Judje? Kdor pade, ne plača le kazni za

njegov lasten padec, a je tudi kaznovan, ker spotika tudi druge. Toda človek, ki je vztrajal, ni nagrajen le zaradi lastne vrline, ampak ga ljudje občudujejo, ker je druge vodil k željam po istih stvareh.

Zato bežite od judovskih zborovanj in svetih krajev. Nihče naj ne časti sinagoge zaradi svetih knjig; naj jo sovraži in se je izogiba, ker Judje zasmehujejo in grdo ravnajo s sveti, ker nočejo verjeti njihovim besedam, ker jih obtožujejo skrajne brezbožnosti.

Da bi vedeli, da svete knjige ne naredijo kraja svetega, temveč da ga namen tistih, ki ga obiskujejo, naredi profanega, vam bom povedal staro zgodbo. Ptolemej Filadelf je zbiral knjige z vsega sveta. Ko je izvedel, da imajo Judje spise, ki govorijo o Bogu in idealni državi, je poslal po može iz Judeje in jih naročil, naj prevedejo te knjige, ki jih je nato shranil v Serapisovem templju, saj je bil pogan. Prevedene knjige še danes ostajajo tam v templju. Toda ali bo Serapisov tempelj svet zaradi svetih knjig? Bog ne daj! Čeprav imajo knjige svojo svetost, je ne dajejo kraju, ker so tisti, ki ga obiskujejo, oskrunjeni.

Enako argumentacijo morate uporabiti za sinagogo. Tudi če tam ni malika, demoni še vedno prebivajo v kraju. In to ne pravim samo o sinagogi tukaj v mestu, ampak tudi o tisti v Dafni; kajti v Dafni je še hujši kraj pogubljenja.

ki ji pravijo Matronina. Slišal sem, da mnogi verniki gredo tja gor in spijo ob njej.

Toda bog ne daj, da bi te ljudi imenoval zveste. Zame sta namreč svetišče Matrone in Apolonov tempelj enako oskrunjena. Če me kdo obtoži predrznosti, ga bom jaz obtožil največje norosti. Kajti, povejte mi, ali ni prebivališče demonov kraj brezbožnosti, četudi tam ne stoji noben božji kip? Tukaj se zbirajo Kristusovi morilci, tukaj se križ izganja, tukaj se preklinja Bog, tukaj se ignorira Oče, tukaj se Sin žali, tukaj se zavrača milost Duha. Ali ne prihaja iz tega kraja večja škoda, saj so Judje sami demoni? V poganskem templju je brezbožnost gola in očitna; človeka zdrave in razumne pameti ne bi bilo lahko prevarati ali ga zvabiti, da bi šel tja. Toda v sinagogi so ljudje, ki pravijo, da častijo Boga in se gnusijo malikov, ljudje, ki pravijo, da imajo preroke in jih častijo. Toda s svojimi besedami pripravljajo obilo vab, da v svoje mreže ujamejo preprostejše duše, ki so tako neumne, da se pustijo presenetiti.

Torej je brezbožnost Judov in poganov enaka. Toda Judje izvajajo prevaro, ki je še bolj nevarna. V njihovi sinagogi stoji neviden oltar prevare, na katerem ne žrtvujejo ovac in telet, temveč duše ljudi.

Končno, če vas obredi Judov ganejo k občudovanju, kaj imate potem skupnega z nami? Če so judovski obredi častitljivi in veliki, so naši ...

laži. Če pa so naše resnične, kot so resnične, so njihove polne prevare. Ne govorim o Svetem pismu. Bog ne daj! Sveto pismo me je prijelo za roko in me pripeljalo h Kristusu. Govorim pa o brezbožnosti in sedanji norosti Judov.

Zagotovo je čas, da pokažem, da demoni prebivajo v sinagogi, ne le v samem kraju, ampak tudi v dušah Judov. Kot je rekel Kristus: »Ko nečisti duh izide, hodi po suhih krajih in išče počitka. Če ga ne najde, reče: Vrnil se bom v svojo hišo. In ko pride, jo najde prazno, pometeno in okrašeno. Tedaj gre in s seboj vzame sedem drugih duhov, hujših od sebe, in vstopijo vanj in zadnje stanje tega človeka bo hujše od prvega. Tako bo tudi temu rodu.«

Ali vidite, da v njihovih dušah prebivajo demoni in da so ti demoni nevarnejši od tistih iz preteklosti? In to je zelo razumno. V starih časih so Judje brezbožno ravnali do prerokov; zdaj pa zasmehujejo Učitelja prerokov. Povej mi tole. Ali se ne trepetaš, ko prideš na isto mesto z obsedenimi ljudmi, ki imajo toliko nečistih duhov, ki so bili vzrejeni sredi klanja in prelivanja krvi? Ali se moraš z njimi pozdraviti in si izmenjati golo besedo? Ali se ne smeš obrniti stran od njih, saj so splošna sramota in okužba vsega sveta? Ali niso prišli do vseh oblik hudobije? Ali se niso vsi preroki posvetili številnim in dolgim govorom obtožb proti njim? Kakšna tragedija, kakšna brezpravnost jih ni zasenčila?

Njihova krvna krivda? Svoje sinove in hčere so žrtvovali demonom. Niso hoteli priznati narave, pozabili so na rojstne bolečine, poteptali so vzgojo svojih otrok, iz temeljev so podrli zakone kraljevanja, postali so bolj divji od katere koli divje zveri.

Divje zveri pogosto žrtvujejo svoja življenja in prezirajo lastno varnost, da bi zaščitile svoje mladiče. Nobena nujnost ni Judov silila, da bi, ko so z lastnimi rokami pobijali lastne otroke, izkazali čast maščevalnim demonom, sovražnikom našega življenja. Katero njihovo dejanje bi nas moralo bolj presenetiti? Njihova brezbožnost ali njihova krutost ali njihova nečlovečnost? Da so žrtvovali svoje otroke ali da so jih žrtvovali demonom? Ali niso zaradi svoje razuzdanosti pokazali poželenja, ki je preseglo poželenje nerazumnih živali? Poslušajte, kaj prerok pravi o njihovih ekscesih. »Postali so kakor ljubeči žrebci. Vsak je rezgal za ženo svojega bližnjega.« Ni rekel: »Vsak je poželel za ženo svojega bližnjega,« ampak je norost, ki je izhajala iz njihove razuzdanosti, izrazil z največjo jasnostjo, ko je o njej govoril kot o rezganju surovih živali.

Kaj še hočeš, da ti povem? Naj ti povem o njihovem plenjenju, njihovi pohlepu, njihovi zapuščanju revnih, njihovih tatvinah, njihovem goljufanju v trgovini? Ves dan ne bo dovolj, da bi ti o tem povedal. Toda ali imajo njihovi prazniki kaj slovesnega in velikega? Pokazali so, da so tudi ti nečisti. Poslušaj preroke, raje poslušaj Boga in kako jim z močno besedo obrača hrbet:

»Vaše praznike sem zasovražil, zavrgel sem jih od sebe.«

Ali Bog sovraži njihove praznike in ali se jih udeležujete? Ni rekel tega ali onega praznika, ampak vseh skupaj. Ali želite videti, da Bog sovraži čaščenje, ki se opravlja z bobni, lirami, harfami in drugimi instrumenti? Bog je rekel: »Vzemite mi zvok svojih pesmi in ne bom slišal himne vaših harf.« Če je Bog rekel: »Vzemite mi jih,« ali bežite poslušat trobente? Ali niso te žrtve in daritve gnusoba? »Če mi prinesete najboljšo pšenično moko, je zaman: kadilo se mi gnusi.« Kadilo je gnusoba. Ali ni tudi kraj gnusoba? Preden so zagrešili zločin zločinov, preden so ubili svojega Gospodarja, pred križem, pred umorom Kristusa, je bila gnusoba. Ali ni zdaj še bolj gnusoba? Pa vendar, kaj je bolj dišeče od kadila? Toda Bog ne gleda na naravo daril, temveč na namen tistih, ki jih prinašajo; S tem namenom presoja njihove daritve.

Prisluhnil je Abelu in nato njegovim darilom. Pogledal je Kajna in se nato obrnil stran od svoje daritve. Kajti Sveto pismo pravi: »Za Kajna in njegove daritve se ni oziral.« Noe je Bogu daroval daritve ovac, telet in ptic. Sveto pismo pravi: »In Gospod je zavohal prijeten vonj«, to pomeni, da je sprejel daritve. Bog namreč nima nosnic, ampak je breztelesni duh. Vendar pa se z oltarja dviga vonj in dim gorečih teles, in nič ni bolj smrdljivega od takega vonja. Da pa bi se naučili, da Bog gleda na

namen tistega, ki daruje žrtev, in jo nato sprejme ali zavrne, Sveto pismo vonj in dim imenuje sladka dišava; kadilo pa imenuje gnusoba, ker je namen tistih, ki so ga darovali, močno smrdel.

Ali želiš izvedeti, da Bog poleg žrtvovanja, glasbil, praznikov in kadila zavrača tudi tempelj zaradi tistih, ki vanj vstopajo? To je pokazal predvsem s svojimi dejanji, ko ga je izročil v roke barbarov, in kasneje, ko ga je popolnoma uničil. Toda še pred njegovim uničenjem je po svojem preroku glasno zavpil in rekel: »Ne zanašajte se na prevarantske besede, kajti ne bodo vam pomagale, ko boste rekli: 'To je Gospodov tempelj! Gospodov tempelj!'« Prerok pravi, da tempelj ne posvečuje tistih, ki se tam zbirajo, ampak tisti, ki se tam zbirajo, posvečujejo tempelj. Če tempelj ni pomagal takrat, ko so bili tam kerubi in skrinja zaveze, koliko manj bo pomagal zdaj, ko vsega tega ni več, ko je Božja zavrnitev popolna, ko je več razlogov za sovraštvo. Kako veliko dejanje norosti in zmedenosti bi bilo, če bi si za partnerje na praznikih vzeli tiste, ki so bili osramočeni, tiste, ki jih je Bog zapustil, tiste, ki so razjezili Gospodarja?

Povej mi tole. Če bi ti kdo ubil sina, bi ga prenesel pogledati ali sprejel njegov pozdrav? Ali ga ne bi zavrgel kot hudobnega demona, kot samega hudiča? Ubili so Sina tvojega Gospoda; ali si upaš iti z njimi pod

isto streho? Potem ko je bil ubit, te je tako častil, da te je naredil za svojega brata in sodediča. Ti pa ga tako zelo sramotiš, da častiš tiste, ki so ga ubili na križu, da se z njimi družiš ob praznikih, da hodiš na njihove prostaške kraje, vstopaš skozi njihova nečista vrata in se udeležuješ miz demonov. Prepričan sem namreč, da post Judov imenujem miza demonov, ker so ubili Boga. Če Judje delujejo proti Bogu, ali ne bi morali služiti demonom? Ali iščete demone, ki bi vas ozdravili? Ko je Kristus dovolil demonom, da so vstopili v svinje, so se takoj pognali v morje. Ali bodo ti demoni prizanesli truplom ljudi? Želim si, da ne bi ubijali trupel ljudi, da ne bi kovali zarote proti njim. Pa bodo. Demoni so ljudi izgnali iz raja in jim odvzeli čast od zgoraj. Ali bodo ozdravili njihova telesa? To je smešno, zgolj zgodbe. Demoni znajo spletkariti in škodovati, ne pa ozdravljati. Ne prizanašajo dušam. Povejte mi torej, ali bodo prizanesli truplom? Poskušajo pregnati moške iz Kraljestva. Se bodo odločili, da jih osvobodijo bolezni?

Mar nisi slišal, kaj je rekel prerok? Mar nisi slišal, kaj je Bog rekel po preroku? Rekel je, da demoni ne morejo storiti ne dobrega ne zla. Tudi če bi lahko ozdravili in bi to želeli storiti – kar je nemogoče – ne smeš sprejeti neuničljive in neskončne kazni v zameno za majhno korist, ki se lahko kmalu uniči. Ali boš ozdravil svoje telo in uničil svojo dušo? Delaš slabo menjavo. Ali

jeziš Boga, ki je ustvaril tvoje telo, in kličeš na pomoč demona, ki snuje zaroto proti tebi?

Če ima kateri koli pogan, ki se boji demonov, zdravniško znanje, ali bo tudi on zlahka prepričal vas, da častite poganske bogove? Tudi ti pogani imajo svoje spretnosti. Tudi oni so pogosto ozdravili številne bolezni in bolne ozdravili. Ali bomo zaradi tega deležni njihove brezbožnosti? Bog ne daj! Poslušajte, kaj je Mojzes rekel Judom: »Če se sredi vas pojavi prerok ali tak, ki pravi, da je sanjal sanje, in napoveduje znamenje in čudež, in se to znamenje ali čudež, ki ga je govoril, zgodi, in vam reče: 'Pojdimo in služimo tujim bogovom, ki jih naši očetje niso poznali,' ne poslušajte besed tega preroka ali sanjača.«

Mojzes misli tole. Če vstane kakšen prerok, pravi, in stori znamenje, bodisi obudi mrtvega, bodisi očisti gobavca, bodisi ozdravi pohabljenca, in te po tem, ko stori čudež, pokliče k brezbožnosti, ga ne poslušaj samo zato, ker se zgodi njegovo znamenje. Zakaj? »Gospod, tvoj Bog, te preizkuša, da bi videl, ali ga ljubiš z vsem srcem in z vso dušo.« Iz tega je jasno, da demoni ne ozdravljajo. Če bi Bog kdaj dovolil demonom, da ozdravljajo, kot bi lahko dovolil človeku, je njegovo dovoljenje dano, da te preizkusi, ne zato, ker ne bi vedel, kaj si, ampak da bi te naučil zavračati celo demone, ki ozdravljajo.

In zakaj govorim o telesnih ozdravitvah? Če vam kdo grozi s peklom, če ne zanikate Kristusa, ne

poslušajte njegovih besed. Če vam kdo obljubi kraljestvo, da bi se uprli edinorojenemu Božjemu Sinu, se obrnite stran od njega in ga sovražite. Bodite Pavlov učenec in posnemajte besede, ki jih je vzkliknila njegova blažena in plemenita duša, ko je rekel: »Prepričan sem, da nas ne smrt ne življenje ne angeli ne poglavarstva ne oblasti ne sedanjost ne prihodnost, ne višina ne globina ne katera koli druga stvar ne bo mogla ločiti od Božje ljubezni v Kristusu, našem Gospodu.«

Nobeni angeli, ne moči, ne sedanje ne prihodnje stvari, niti nobeno drugo bitje ni ločilo Pavla od Kristusove ljubezni. Se upiraš, da bi ozdravil svoje telo? In kakšen izgovor bi lahko našli? Vsekakor se moramo Kristusa bati bolj kot Gehenne (kraj Božje kazni) in si ga bolj želeti kot kraljestva. Tudi če smo bolni, je bolje ostati bolan, kot pa pasti v brezbožnost zaradi ozdravitve; kajti tudi če te demon ozdravi, ti je bolj škodoval, kot pomagal. Pomagal je telesu, ki bo kmalu zatem povsem umrlo in zgnilo. Toda škodoval je duši, ki ne bo nikoli umrla. Ugrabitelji pogosto zavajajo majhne dečke tako, da jim ponujajo sladkarije, pecivo, frnikole in druge podobne stvari; nato pa jim odvzamejo svobodo in celo življenje. Tako tudi demoni obljubljajo ozdravitev uda, nato pa celotno odrešenje duše vržejo v morje.

Ljubljeni, ne prenašajmo tega; na vse načine si prizadevajmo, da se izognemo brezbožnosti. Mar ne bi Job mogel poslušati svoje žene, preklinjati Boga in se rešiti nesreče, ki ga je doletela?

»Preklinjaj Boga in umri,« je rekla. Toda on se je odločil pretrpeti bolečino.

27

in hirati; raje se je odločil pretrpeti ta neznosen udarec, kot da bi preklinjal in se osvobodil zla, ki ga pesti. Moraš ga posnemati. Če ti demon obljublja deset tisoč ozdravitev od tegob, ki te pestijo, ga ne poslušaj, ne prenašaj ga, tako kot Job ni hotel poslušati svoje žene. Odloči se, da boš raje prenašal svojo bolezen, kot da bi uničil svojo vero in odrešenje svoje duše. Bog te ne zapusti. Ker želi povečati tvojo slavo, ti pogosto dovoli, da zboliš. Ohrani pogum, da ga boš slišal tudi reči: "Ali misliš, da sem s teboj ravnal drugače, kot da bi se izkazal za pravičnega?"

Lahko bi povedal še več, toda da ne bi pozabili, kar sem povedal, bom svojo pridigo zaključil z Mojzesovimi besedami: »Za priči proti vam kličem nebo in zemljo.« Če kdo izmed vas, ne glede na to, ali ste tukaj prisotni ali ne, gre na trobentanje ali hiti v sinagogo ali k Matroninemu svetišču, ali se posti, ali obhaja soboto ali opravlja kateri koli drug judovski obred, velik ali majhen, kličem nebo in zemljo za priči, da sem nedolžen krvi vseh vas.

Te besede bodo stale ob tebi in moji strani na dan našega Gospoda Jezusa Kristusa. Če jih boste upoštevali, vam bodo prinesle veliko zaupanje; če jih ne boste upoštevali ali prikrivali kogar koli, ki si drzne storiti te stvari, bodo moje besede stale proti vam kot grenke obtožbe. »Kajti nisem se obotavljal, da vam ne bi oznanil vsega Božjega namena.«

Denar sem položil pri bankirjih. Na tebi je še, da povečaš polog in dobiček mojih besed uporabiš za rešitev svojih bratov. Se ti zdi težko obtoževati tiste, ki zagrešijo te grehe? Težko je molčati. Kajti ta molk dela brate. Se ti zdi težko obtoževati tiste, ki zagrešijo te grehe? Težko je molčati. Kajti ta molk te dela za sovražnika Bogu in prinaša uničenje tako tebi, ki prikrivaš takšne grešnike, kot tistim, katerih grehi ostanejo nerazkriti. Koliko bolje je, da postanemo sovražni do svojih soslužabnikov, ker smo jih rešili, da bi izzvali Božjo jezo proti sebi. Tudi če je tvoj soslužabnik zdaj jezen nate, ti ne bo mogel škodovati, ampak ti bo kasneje hvaležen za svoje ozdravljenje. Če pa si boš prizadeval pridobiti naklonjenost svojega soslužabnika, če boš molčal in ga prizadel s prikrivanjem njegovega greha, bo Bog od tebe zahteval najvišjo kazen. Tvoj molk bo Boga naredil za tvojega sovražnika in bo prizadel tvojega brata; Če ga obsodiš in razkriješ njegov greh, boš Boga naredil milostnega in koristil svojemu bratu ter si pridobil za prijatelja nekoga, ki je bil sicer nor, a se je iz izkušenj naučil, da si mu dobro služil.

Ne misli torej, da delaš uslugo svojim bratom, če jih vidiš, kako se lotevajo kakšne absurde, in jih ne obtožiš z vso vnemo. Če izgubiš plašč, ali ne smatraš za sovražnika ne le tistega, ki ga je ukradel, ampak tudi tistega, ki je vedel za krajo in ni hotel ovaditi tatu? Naša skupna mati (Cerkev) ni izgubila plašča, ampak brata. Hudič ga je ukradel in ga zdaj drži v judovstvu.

Veste, kdo ga je ukradel; poznate tistega, ki je bil ukraden. Ali me vidite, kako prižigam, tako rekoč, svetilko svojega pouka in iščem povsod v svoji žalosti? In vi molčite in ga nočete obsoditi? Kakšen izgovor boste imeli? Ali vas Cerkev ne bo štela za enega svojih najhujših sovražnikov? Ali vas ne bo imela za sovražnika in uničevalca?

Bog ne daj, da bi kdorkoli poslušal moje nasvete, storil tak greh, da bi izdal brata, za katerega je Kristus umrl. Kristus je zanj prelil svojo kri. Ali ste preveč oklevajoči, da bi o tem spregovorili? Rotim vas, ne bodite tako oklevajoči. Takoj ko odidete od tod, se pognajte v lov in naj mi vsak od vas pripelje enega od tistih, ki trpijo za to boleznijo.

Toda bog ne daj, da bi toliko ljudi zbolelo za to boleznijo. Naj mi dva ali trije, deset ali dvajset izmed vas pripeljeta enega človeka. Tisti dan, ko boste to storili in ko bom v vaših mrežah videl divjad, ki ste jo ujeli, vam bom pripravil obilnejšo mizo. Če bom videl, da je bil nasvet, ki sem ga danes dal, uresničen, bom še bolj vneto pristopil k zdravljenju teh mož, in to bo večji blagoslov tako za vas kot zanje.

Ne jemljite mojih besed zlahka. Bodite natančni pri iskanju tistih, ki trpijo za to boleznijo. Naj ženske iščejo ženske, moški moške, sužnji naj iščejo sužnje, svobodni naj svobodne in otroci naj iščejo otroke. Pridite vsi na naše naslednje srečanje s takim uspehom, da si boste prislužili pohvalo

od mene – in pred vsako mojo pohvalo, da od Boga prejmete veliko in nepopisno nagrado, ki v obilni meri presega trud tistih, ki jim uspe. Naj to vsi dosežemo po milosti in ljubeči dobroti našega Gospoda Jezusa Kristusa, po katerem in s katerim bodi slava Očetu skupaj s Svetim Duhom zdaj in vekomaj, na veke vekov. Amen.

Pridiga 2

Zlobni in nečisti post Judov je zdaj pred našimi vrati. Čeprav je post, se ne čudite, da sem ga imenoval nečist. Kar se počne v nasprotju z Božjim namenom, pa naj bo to žrtvovanje ali post, je najbolj gnusno-

nemogoče od vsega. Njihov hudobni post se bo začel po petih dneh. Pred desetimi dnevi, ali več kot desetimi, sem to predvidel in dal spodbudo v upanju, da bo to rešilo vaše brate. Naj nihče ne išče krivde in ne reče, da je bil moj govor nepravočasen, ker sem ga dal toliko dni prej. Ko grozi vročica ali katera koli druga bolezen, zdravniki to predvidejo in z mnogimi zdravili zaščitijo telo človeka, ki ga bo zgrabila vročica; hitijo, da bi njegovo telo rešili pred nevarnostmi, ki mu grozijo, preden bolnik doživi njihov začetek.

Ker tudi jaz vidim, da te bo prizadela zelo huda bolezen, sem te že dolgo prej resno opozoril, da bi lahko sprejel korektivne ukrepe, preden te zlo napade. To je bil razlog, da te nisem opominjal do tik pred dnevi posta. Nisem hotel, da bi te pomanjkanje časa ustavilo pri iskanju bratov; upal sem, da boš v dolgih dneh neustrašno izsledil tiste, ki trpijo zaradi te bolezni, in jim povrnil zdravje.

Moški, ki bodo praznovali poroko ali pripravili razkošno pojedino, storijo isto. Ne čakajo na sam dan. Že dolgo prej se pogovorijo z ribiči in lovci na ptice, da bi bilo premalo časa

za pripravo gostije. Ker bom tudi jaz pred vami pripravil gostijo proti trmoglavosti Judov, sem se vam, ribičem, že vnaprej pogovoril, da bi svoje šibkejše brate pobrali v mreže in jih pripeljali, da bi slišali, kaj imam povedati.

Tisti, ki ste lovili ribe in imate svoj ulov varno v mrežah, ostanite neomajni in ga trdno zavežite s spodbudnimi besedami. Tisti, ki še niste ujeli tega lepega ulova, imate v teh petih dneh dovolj časa, da ujamete in premagate svoj plen. Zato razprostrimo mreže pouka; kakor krdelo lovskih psov obkrožimo in obkolimo svoj plen; zženimo jih skupaj z vseh strani in jih podredimo cerkvenim zakonom. Če menite, da je to dobra ideja, pošljimo jim v zasledovanje najboljšega lovca, blaženega Pavla, ki je nekoč glasno zavpil: »Glejte, jaz, Pavel, vam povem, da če se daste obrezati, vam Kristus ne bo v nič koristil.«

Ko se divje živali skrivajo pod goščavo in zaslišijo lovčev krik, od strahu poskočijo. Glasen krik jih prežene iz skrivališča in lovčev krik jih celo proti njihovi volji prisili ven in velikokrat padejo naravnost v mreže. Tako se tudi vaši bratje skrivajo v tem, kar bi lahko imenoval goščava judovstva. Če bodo slišali Pavlov krik, sem prepričan, da bodo zlahka padli v mreže odrešenja in bodo odložili vse judovske zmote. Saj ni govoril Pavel, ampak Kristus, ki je ganil Pavlovo dušo. Ko ga torej slišite zaklicati in reči: »Glej, jaz, Pavel, povem ti«,

pomislite, da je samo vzklik Pavlov; misel in nauk pa sta Kristusova, ki Pavlu govori iz njegovega srca.

Toda kdo bi lahko rekel: »Ali je v obrezi toliko škode, da izniči celoten Kristusov načrt odrešenja?« Da, škoda obreze je tako velika, ne zaradi nje same, ampak zaradi vaše trmoglavosti. Nekoč je bila postava koristna in potrebna, zdaj pa je prenehala in je brezplodna. Če se boste lotili obreze zdaj, ko čas ni več pravi, boste Božji dar naredili neuporaben. Ker niste pripravljeni priti k njemu, vam Kristus ne bo koristil. Recimo, da bi nekoga zalotili pri prešuštvu in najgnusnejših zločinih ter ga nato vrgli v zapor. Predpostavimo, da bo nad njim izrečena sodba in da bo obsojen. Predpostavimo, da bi ravno v tistem trenutku od cesarja prišlo pismo, ki bi vse, ki so bili pridržani v zaporu, oprostilo vsakega obračuna ali zaslišanja. Če bi zapornik zavrnil izkoriščanje pomilostitve, ostal trmast in bi se odločil, da bo priveden pred sodišče, da bo položil račun in bil kaznovan, potem ne bi mogel uživati cesarjeve naklonjenosti. Ko se je namreč odzval sodišču, zaslišanju in obsodbi, se je po lastni volji odločil, da se bo odvzel cesarjevi naklonjenosti. Ko se je namreč odzval sodišču, zaslišanju in obsodbi, se je po lastni volji odločil, da se bo odvzel cesarjevega daru.

To se je zgodilo v primeru Judov. Poglejte, kako je. Vsa človeška narava je bila ujeta v najgnusnejša zla. »Vsi so grešili,« pravi Pavel. Bili so tako rekoč zaprti v ječi zaradi prekletstva prestopanja postave. Sodnik naj bi bil izrečen proti njim. Kraljevo pismo je prišlo z neba. Namesto tega je prišel sam kralj. Brez zaslišanja, brez zahtevka po računu je vse ljudi osvobodil odgovornosti za njihov greh.

Vsi, ki se torej zatekajo h Kristusu, so rešeni po njegovi milosti in imajo koristi od njegovega daru. Toda tisti, ki želijo najti opravičenje po Postavi, bodo tudi odpadli od milosti. Ne bodo mogli uživati kraljeve ljubeče dobrote, ker si prizadevajo doseči odrešenje z lastnimi močmi; nase bodo nategnili prekletstvo Postave, ker nobeno meso ne bo našlo opravičenja po delih Postave. Zato Pavel pravi: »Če se daste obrezati, vam Kristus ne bo koristil.« Kajti človek, ki si prizadeva doseči odrešenje po delih Postave, nima nič skupnega z milostjo. Na to je namignil Pavel, ko je rekel: »Če iz milosti, potem ne zaradi del; sicer milost ni več milost. Če pa iz del, ni več milost; sicer delo ni več delo.« In spet: »Če je pravičnost po Postavi, je Kristus zaman umrl.« In spet: »Vi, ki ste upravičeni po Postavi, ste padli od milosti.« Umrli ste Postavi, postali ste truplo; Odtlej nisi več pod njegovim jarmom, nisi več podvržen njegovi nujnosti. Zakaj si potem prizadevaš povzročati težave, ko je vse to zaman in brez smisla?

Ko je Pavel rekel: »Glejte, jaz, Pavel, vam povem,« zakaj je dodal svoje ime? Zakaj ni preprosto rekel: »Glejte, povem vam«? Želel jih je spomniti na vnemo, ki jo je pokazal do judovstva. Kar pravi, je tole: »Če bi bil pogan in ne bi vedel ničesar o judovskih zadevah, bi morda kdo rekel, da ker nisem imel deleža v judovskem načrtu in ureditvi, ker nisem poznal moči obreze, jo zavračam iz dogem Cerkve.« Zato je dodal svoje ime. Želel jih je spomniti, kaj je storil v imenu Postave. Skoraj tako, kot bi rekel: »Tega ne počnem iz popolnega sovraštva do obreze, ampak v polnem spoznanju resnice. To pravim jaz, Pavel, ki je bil obrezan osmi dan, ki sem po rodu Izraelec, Hebrejec izmed Hebrejcev, iz Benjaminovega rodu, farizej po postavi, ki je goreče preganjal Cerkev, ki je vdiral v hiše, vlekel ven može in žene in jih izročal v ječo. Vse to bi lahko prepričalo celo zelo neumne, da te postave nisem postavil iz sovraštva ali nevednosti o judovskih stvareh, ampak v polnem spoznanju vzvišene Kristusove resnice. In ponovno pričam vsakemu človeku, ki se je dal obrezati, da je dolžan izpolnjevati postavo.«

Zakaj ni rekel: »Prizivam« ali »Ukazujem« ali »Pravim«? Zakaj je rekel: »Pričujem«? Da bi nas s to besedo spomnil na prihodnjo sodbo. Kjer so priče, ki pričajo, so tudi sodbe in obsodbe. Svojega poslušalca torej straši s tem, da ga spominja na kraljevski prestol in mu kaže

da bodo prav te besede njegovo pričevanje tistega dne, ko bo vsak človek poročal o tem, kaj je storil, kaj je rekel in kaj je slišal. Galačani so te besede slišali v preteklosti. Naj jih danes ponovno slišijo tisti, ki so bolni za Galačansko boleznijo. Če niso prisotni, naj po vas slišijo besede, ki jih je vzkliknil Pavel in rekel: »Ponovno pričam vsakemu človeku, ki se da obrezati, da je dolžan izpolnjevati vso postavo.«

Ne mi reci, da je obreza le ena sama zapoved; prav ta zapoved ti nalaga ves jarem Postave. Ko se podrediš pravilu Postave v enem delu, moraš ubogati njene zapovedi tudi v vseh drugih stvareh. Če je ne izpolniš, moraš biti kaznovan in nase pritegniti njeno prekletstvo. Ko vrabec pade v lovčevo mrežo, četudi se ujame samo njegova noga, se ujame tudi vse ostalo telo. Tako je tudi človek, ki izpolni eno samo zapoved Postave, pa naj bo to obreza ali post, s to eno samo zapovedjo dal Postavi polno oblast nad seboj; dokler je voljan in če je voljan ubogati del Postave, se ne more izogniti uboganju celotne Postave.

Tega ne govorimo, da bi obtoževali Postavo. Bog ne daj! Pravimo to, ker želimo pokazati izjemno bogastvo Kristusove milosti. Postava namreč ni v nasprotju s Kristusom. Kako bi lahko bila, ko je on tisti, ki je dal Postavo, ko nas Postava vodi k njemu? Vendar smo prisiljeni vse to reči zaradi nepravočasne prepirljivosti tistih, ki ne uporabljajo.

Zakon, kot bi ga morali. Tisti, ki kršijo Zakon, so tisti, ki nas pozivajo, naj se enkrat za vselej ločimo od njega in pridemo h Kristusu, nato pa nam rečejo, naj se ga spet trdno oklepamo. Zakon je zelo koristil naši naravi. S tem se strinjam in tega ne bi nikoli zanikal. Toda vi, judovci, se ga oklepate dlje kot je predviden čas in nam ne boste dovolili videti, kako zelo koristna je bila.

Največja pohvala za učitelja bi bila, če njegov mladi učenec ne bi več potreboval njegovega nadzora nad ravnanjem, ker je fant napredoval do večje kreposti. Tako bi bila tudi največja pohvala za Zakon, da ne bi več potrebovali njegove pomoči. Kajti Zakon je prav to uresničil za nas: pripravil je našo dušo, da sprejme večjo filozofijo.

Torej tisti, ki še vedno sedi pri nogah Postave in ne vidi ničesar večjega od tega, kar je v njej zapisano, od nje nima velike koristi. Jaz pa sem Postavo odložil in se zatekel k vzvišenejšim Kristusovim naukom; vendar sem Postavi lahko priznal največje dostojanstvo, ker me je naredila takšnega, da sem lahko šel onkraj malenkosti, ki so v njej zapisane, in se dvignil do vzvišenosti nauka, ki nam prihaja od Kristusa.

Postava je naši naravi zelo pomagala – vendar le, če nas resnično vodi h Kristusu; če tega ne stori, nam je pravzaprav škodovala, saj nas je s pozornostjo do manjših prikrajšala za večje stvari in nas še naprej ovirala v neštetih ranah naših prestopkov. Predpostavimo, da bi bila dva zdravnika, eden manj močan in

drugi močnejši; in eden, čeprav je na bolnikove rane nanašal zdravila, ni mogel enkrat za vselej osvoboditi bolnika bolečine, ki so jo povzročala, ampak je prinesel le rahlo olajšanje, medtem ko je, ko je prišel drugi zdravnik, močnejši, odvzel vsa ta zdravila in bolnika preprosto umil, ga lahko očistil njegovih tegob, ne da bi pustil nobene nadaljnje sledi – niti najmanjše sledi. In potem, predpostavimo, da je prvi zdravnik poskušal preprečiti, da bi bolnika s tem zdravili. Kakšno pomoč bi mu sploh lahko nudil z uporabo svojih zdravil, ki bi bila tako velika kot škoda, ki bi jo povzročil s tem, da bi bolniku preprečil, da bi ubral kratko, najhitrejšo pot do zdravja?

Tako bi morali razmišljati tudi o Kristusu in Postavi. Postava uporablja zdravila, ki prinašajo le rahlo olajšanje za naše rane. Kristus pa je, ko je prišel, vse to odstranil in nas s krstno vodo umil, ni pustil nobene sledi ali znaka naših prejšnjih ran. Torej, tisti, ki se še vedno oklepa Postave, ne počne ničesar drugega kot ne verjame v zdravnikovo spretnost in zanika, da je krst dovolj, da odvzame njegove pregrehe. Kajti zatekanje k Postavi je znamenje tistega, ki se boji, da Kristus ni dovolj močan, da bi nas po svoji milosti osvobodil naših prejšnjih grehov – in to je dokaz najhujše nevere: takšni ljudje zagrešijo tako Postavo kot Kristusa, ne verjamejo ne enemu ne drugemu. Če se oklepajo Postave, ne verjamejo v Kristusovo milost; če pa se je oklepajo le delno,

je pa izraz njihove velike šibkosti. Povej mi: Ali je postava sama po sebi sposobna opravičiti? Zakaj je potem ne izpolniš v celoti? – Ampak je precej šibka in šibka. – Očitno misliš tako, če jo izpolnjuješ le delno! Ali ti je Kristus sposoben odpustiti vse grehe? Zakaj se potem oklepaš postave in se bojiš, da boš sojen kot prestopnik, ker ne izpolnjuješ ene od zapovedi postave? To je znamenje tistih, ki v resnici ne zaupajo v Kristusovo dobroto. Na tej točki je primerno reči: »Gorje plašnemu srcu in lenobnim rokam in grešniku, ki hodi po dveh stezah!« Kajti predstavljati si moraš, da je bilo to, kar je bilo rečeno o obrezi, rečeno tudi o postu in o vsaki drugi zapovedi postave, če jo izpolnjuješ zdaj, ob nepravem času – tako kot če je nekdo zdaj obrezan, mu »Kristus ne bo koristil«. Da ne bi mislili, da se ta izjava nanaša samo na obrezo, ampak na celotno postavo, če bi jo kdo spoštoval zdaj, v nepravem času, morate poslušati, kaj pravi: »Vi, ki ste opravičeni po postavi, ste odpadli od milosti.« Kakšna nadaljnja kazen bi lahko bila enaka tej? Naj se to ne zgodi našim bratom! Imenujem jih bratje, četudi so bolni na nešteto načinov, ker upam na njihovo zdravje.

Naj se torej slečem za boj proti Judom, da bo zmaga še slavnejša – da boste spoznali, da so gnusni, brezpravni, morilski in Božji sovražniki. Kajti ni večje hudobije, kot ta.

Da bi zbral govore proti njim v forenzičnem slogu, bom najprej dokazal, da bi bil njihov post oskrunjen in nečist, tudi če jim ne bi odvzeli načina življenja prednikov – in predložil bom dokaze iz same postave in iz Mojzesa. Kajti če je bil brezpraven, ko se je spoštoval, ko je bila postava v veljavi in v veljavi, toliko bolj zdaj, ko je postava prenehala veljati. In dokazal bom, da so ne le post, ampak tudi vse druge prakse, ki jih spoštujejo – žrtve, očiščevanja in praznovanja – vse gnusne. In ko je sam način očiščevanja nezakonit, kot se izvaja, in bi bil zavrnjen kot gnusen, kateri od njihovih drugih jih lahko potem očisti?

Najboljše izhodišče za demonstracijo bo njihovo upoštevanje kraja. Bog jih je namreč izpeljal iz vsega sveta in jih omejil na en sam kraj, Jeruzalem. In na nobenem drugem kraju jim ni bilo dovoljeno postiti se, darovati, obhajati praznikov ali šotorov ali celo brati postave v času, ko je postava veljala. In če je takrat, kadar so se ti obredi izvajali zunaj Jeruzalema, postopek predstavljal prestopek, še toliko bolj zdaj. Če želite, vam bom prebral zakone, ki so jim bili določeni glede teh zadev. Najprej naj naštejem zakon, ki je določen glede praznika pashe: »Pashe ne smeš obhajati v nobenem mestu, ki ti ga da GOSPOD, tvoj Bog, ampak na kraju, ki ga GOSPOD, tvoj Bog, izbere, da se tam imenuje njegovo ime« – kar pomeni Jeruzalem (kajti njegovo ime

se je klicalo nad tem mestom, kot je tudi Daniel jasno povedal, ko je molil in rekel: »Poglej uničenje nas in tvojega mesta, nad katerim se kliče tvoje ime«.) Tega izraza za mesto ni uporabil zato, ker bi Bog imel mesto – seveda ne! – ampak zato, da bi kraj naredil še bolj strašljiv zaradi strahu, ki je neločljivo povezan z imenom. Torej jim ta zakon prepoveduje izvajanje pashe, ne le v Siriji in Kilikiji ter med drugimi ljudstvi, ampak celo v sami Palestini. »Kajti ne boš mogel obhajati pashe v nobenem od mest, ki ti jih daje GOSPOD, tvoj Bog« – in mesta, ki jih je dal, so bila v Judeji. Ali vidiš, kako so bili izgnani, ne iz sveta, ampak iz same province, na en sam kraj? Glede praznika, ki je zdaj blizu, svari: »Sedem dni obhajaj praznik šotorov, ko se zbereš s svojega mlatišča in iz svojega vinske kadi.« Ker so bili namreč nehvaležni in se niso zavedali svojega dobrotnika, je njihove spomine na Božjo dobroto povezal z nujnostmi svojih praznikov. Hkrati pa so se naučili razloga za praznik: Ko je žetev končana, pravi, obhajajte dneve zahvale darovalcu zahtevane hrane – »Sedem dni obhajajte praznik, ti in tvoj sin in tvoja hči, tvoj hlapec in tvoja hlačna, spreobrnjenec/tujec, ki je pripet k tebi, sirota in vdova; sedem dni obhajajte praznik Gospodu Bogu na kraju, ki ga izbere Gospod, tvoj Bog.« In kar se tiče dejstva, da jim sploh ni bilo dovoljeno brati

Postave zunaj Jeruzalema, poslušaj tole: »Čez sedem let, ob letu odpustka, ob prazniku šotorov, ko se zbere ves Izrael, da se pojavi pred Gospodom, tvojim Bogom, na kraju, ki ga izbere. Tam beri Postavo.« Tam se posti na praznik šotorov. Vidiš, da to ohranja tudi v primeru posta?

Nato je, da ne bi šel skozi vsako stvar posebej, na kratko dodal, da jim nikakor ni dovoljeno opravljati svojih običajnih bogoslužnih obredov kjer koli drugje, rekoč: »Pazite, da ne darujete svojih žgalnih daritev na nobenem mestu, ki ga vidite; ampak na kraju, ki ga izbere GOSPOD, vaš Bog, da se tam imenuje njegovo ime, tam darujte svoje daritve, tam izpolnite vse, kar vam danes zapovedujem.« Kajti ko je rekel »vse«, je s to besedo vključil praznike in daritve, daritve, očiščenja in vse drugo, kar je bilo v postavi. Ker so bili nepremišljeni in nespametni in jih njegov opomin ni prepričal, je dodal še neizprosno kazen za tiste, ki niso ubogali: »Gospod je govoril Mojzesu in rekel: Govori Aronu in Izraelovim sinovom in reci: Kdor koli izmed vas ali izmed prozelitov/tujcev, ki so vam privrženi, zakolje tele, ovco ali kozo zunaj tabora ali v samem taboru in ne prinese svoje daritve k vratom Šotora Pričevanja, se mu bo obračunala kri; ta človek je prelil kri.« Kaj pomeni, da se mu bo »obračala kri«? Obsojen bo zaradi umora, saj bo postal kot

morilec – kajti ni bil pozoren na naravo žrtvovanega, temveč na miselnost tistega, ki je žrtvoval. Zaradi tega se je to štelo za umor: ker se je zakol zgodil v nasprotju z Božjo voljo. Ali vidite, kako skrbno je bil kraj varovan? Tisti, ki ne žrtvuje pri vratih Šotora Pričevanja, pravi, bo kaznovan, kakor da bi ubil človeka, četudi žrtvuje ovco. In še bolj zaostruje kazen, pravi: »Ta duša bo iztrebljena izmed svojega ljudstva.« Zakaj? Ker ni prinesel svojih žrtev k vratom Šotora Pričevanja, nato pravi. In zakaj jim ukaže, naj tam žrtvujejo? Da ne bi žrtvovali svojim malikom in »praznim stvarem, s katerimi se sami vdajajo v prostituciji«. Ali vidite, da je prav razlog obtožba njihove brezbožnosti in prostitucije? (Kajti njihovo brezbožnost vedno imenuje prostitucija.) Zaradi tega jih je z vseh strani zgnal na en sam kraj: da ne bi imeli nobenega razloga za brezbožnost. Ko ima bogat in svoboden mož sužnjo, ki je razuzdana in vse mimoidoče zvabi k nemoralnim odnosom z njo, ji ne dovoli, da bi šla v sosesko, se pokazala v uličici, hitela na trg; namesto tega jo zapre v zgornje nadstropje hiše, jo vklene z železnimi okovi in ji ukaže, naj ves čas ostane notri, tako da bodo tako prostorske omejitve kraja kot prisila verig njeno izhodišče za čistost. Bog je ravnal na povsem enak način: sinagoga je bila njegova razuzdana sužnja, ki je strmela za vsakim demonom in vsakim idolom ter hitela darovati žrtve

idolom na vsakem kraju in v vsakem kraju, jo je omejil na Jeruzalem in tempelj, kakor v gospodarjevo hišo, in mu ukazal, naj tam daruje in ob določenih časih praznuje žrtve, tako da bi ga tako prostorske omejitve kraja kot spoštovanje časov, četudi nehote, ohranjale v zakonu pobožnosti. Sedi tam in bodi skromen, pravi; naj te kraj vzgaja, saj te tvoj značaj ni.

In da je to razlog, zakaj je zapovedal žrtvovanje samo tam: slišali ste postavo, ki je bila zdaj prebrana med nami – glasi se takole: »Svoje daritve bodo prinašali k vratom Šotora Pričevanja« – in nadaljuje z razlogom: »Da ne bi darovali svojim malikom in praznim stvarem, s katerimi se sami prostituirajo.« Kajti v Palestini ni bilo kraja, ki ga ne bi oskrunila njihova brezbožnost; namesto tega je bil vsak hrib, vsaka grapa in vsako drevo seznanjeno s to njihovo brezbožnostjo. Zaradi tega je Ozej zavpil in rekel: »Žrtvovali so na gričih; darovali so na vrhovih gora, pod hrasti in borovci in drevesi, ki so dajala senco, ker je bilo zavetje dobro.« In Jeremija je rekel: »Poglej okoli sebe in poglej: Kje se niso prostituirali?« Zaradi tega jih je Bog, ko je videl, da so zašli s poti, omejil na eno mesto: tempelj. Toda niti to ni ustavilo njihove razuzdanosti; Namesto tega so, kot da bi trmasto želeli svojemu Gospodu dokazati, da ne bodo opustili svoje norosti, ne glede na to, kaj stori, pripeljali prešuštnike v hišo svojega Gospoda, nekoč pa so tam postavili idola štirih obrazov,

drugič pa so na steno naslikali gnusobe plazilcev in živine. Ezekiel nam je to sporočil – kajti iz Babilona so ga pripeljali v tempelj in ko je videl, da so v templju zažigali kadilo soncu in žalovali za Adonisom ter častili vse druge idole, je v stiski zavpil.

Toda prerok ni opozoril le na to razširjeno brezbožnost, ampak tudi na drug način, ko je rekel: »V tebi je nastala perverznost, ki je boljša od vseh žensk.« Kako to, da se vsem prostitutkam plačuje, pravi, »ti pa si dajala plačilo«? Kajti prostituirale so se in za svojo prostitucijo plačevale denar, kar je največji dokaz duše, ki jo nori želo lastne razuzdanosti. Ker jih torej hiša ni naredila skromnih, temveč so tam postavile svoje idole, je Bog na koncu porušil sam tempelj. Kajti čemu je bil potreben ta kraj, glede na to, da so tam stali idoli in da so v njem služili demonom?

Zdaj pa želim našteti, kar sem vam na začetku obljubil. Kaj sem torej obljubil? Da bi pokazal, da prestopajo v vsem, kar zdaj počnejo – in najprej ob prazniku pashe. Dejstvo, da ne samo prestopajo postavo, ampak so očitno tudi morilci, ko praznujejo ta praznik zunaj Jeruzalema, je jasno iz tega, kar sem povedal. To se je po Božji milosti zelo obilno izkazalo. Zato so, kadar koli darujejo pasho, bodisi tukaj bodisi drugje, očitno morilci. Kajti če kdo ne prinese svoje daritve v

vrata Šotora Pričevanja se žrtvovanje šteje za kri in umor, in če ti ljudje darujejo svoje žrtve ne le zunaj templja, ampak celo zunaj mesta, pravzaprav povsod na zemlji, potem je povsem očitno, da so v ogromni meri vpleteni v onesnaženje. Na enak način, ko praznujejo praznik šotorov in druge praznike, so spet nečisti in oskrunjeni. Kajti če se vse očisti s pomočjo žrtev in »brez prelivanja krvi ni odpuščanja«, potem ko so bile vse žrtve odstranjene z uničenjem templja, nujno sledi, da so bile odstranjene metode očiščevanja in običaji vseh praznikov – ali da če se izvajajo, povzročajo še večjo onesnaženje, ker se izvajajo na nezakonit način.

Ne samo, da jim ni bilo dovoljeno darovati zunaj templja, ampak jim ni bilo dovoljeno niti peti drugje, kot je pojasnil tudi prerok. Ko so jih namreč odpeljali v Babilon in so tisti, ki so jih odpeljali v ujetništvo, želeli slišati judovsko pesem ter so jim rekli: »Zapojte nam nekaj sionskih pesmi,« so jim odgovorili, da ni dovoljeno peti zunaj Jeruzalema: »Kako naj pojemo Gospodovo pesem v tuji deželi?«. Vendar se tudi niso postili v tuji deželi; poslušajte, kaj jim je Bog rekel po Zahariju: »Sedemdeset let se niste postili zame, kajne?« – kar se posredno nanaša na čas ujetništva. Dokazano je tudi, da so se tam smeli samo žrtvovati.

Zato so trije otroci rekli: »Trenutno ni ne vladarja ne preroka, niti kraja, kjer bi lahko darovali daritev in našli usmiljenje.« Seveda je bil v Babiloniji kraj – vendar ne običajni kraj. Poslušali so namreč Mojzesa, ki je rekel: »Pazite, da ne darujete svojih žgalnih daritev na nobenem mestu, ki ga vidite, ampak na kraju, ki ga izbere GOSPOD, vaš Bog.« Ko jim je torej bilo dovoljeno ne darovati ne peti ne se očiščevati ne brati postave (saj je tudi drug prerok izrekel isto obtožbo, ko je rekel – in to predstavil kot veliko obtožbo – »Zunaj so brali postavo in se spovedovali«) – ko jim je torej bilo dovoljeno storiti ničesar od tega, kakšno obrambo bodo morda imeli odtlej? Obsojajo in oskrunjajo se s svojimi neštetimi potmi prestopkov. In zato sem njihov post že od začetka imenoval nečist, ker se izvaja nezakonito. Resnično, njihova pasha in praznik šotorov in vse drugo, kar počnejo, je oskrunjujoče in gnusno; Kar počnejo, ni čaščenje, temveč brezpravje, prestopek in žalitev Boga. Veste, če si niso upali storiti ničesar od tega med svojim bivanjem v tuji deželi (kot je dokazal moj govor), ko so pričakovali, da bodo ponovno osvojili svoje rodovno mesto in se vrnili v tempelj, potem so zdaj še toliko bolj dolžni ostati brez dela, se vzdržati dejanj in ne izvajati ničesar od tega – zdaj, ko ni več upanja, da bodo ponovno osvojili Jeruzalem. Kajti to mesto se v prihodnosti ne bo več dvignilo, niti se ne bodo vrnili k svoji prejšnji obliki čaščenja. Da bi jim to jasno pokazal, jim je Bog odprl ves

svet zanje in samo to mesto naredil nedostopno, zato obstajajo imperialni zakoni, ki jih zadržujejo stran in jim ne dovoljujejo stopiti na vrata mesta – to mesto jim je in bo ostalo zaprto za vedno.

Toda na sam dan njihovega posta vam bom pokazal, da se ne bo več dvignil – če boste spet prisotni z enakim navdušenjem in če bom videl to dvorano, prav tako veličastno kot je zdaj z množico poslušalcev. Danes pa vam je treba povedati, zakaj jim je Bog odprl ves svet, a jim je nedostopno naredil samo to mesto. Zakaj je torej to storil? Poznal je njihovo trmoglavost in brezsramnost, njihovo svojeglavost in neposlušnost; vedel je, da se ne bodo zlahka odločili opustiti svojega prejšnjega načina življenja, ki ga je vodilo z žrtvami in žgalnimi daritvami, in iti k višjemu, bolj duhovnemu življenju evangelijev. Kaj je potem storil? Potem ko je njihovo čaščenje njega povezal z nujnostjo žrtev, je same žrtve omejil na tempelj in jim po tem prepovedal vstop v ta kraj, da bi se zaradi dejstva, da niso smeli stopiti v Jeruzalem, zavedli, da jim žrtvovanje ni več dovoljeno – in zaradi odsotnosti žrtev bi se naučili, naj se ne oklepajo več ostalih oblik čaščenja, in bi lahko videli, da ni več pravi čas za tak način življenja, ampak da jih Bog kliče k drugačni in večji filozofiji. Ljubeča mati, ki doji otroka, a ga kasneje želi odstaviti

od mlečne prehrane in ga vodi k drugim vrstam prehrane – ko vidi, da se upira in še naprej išče njene prsi ter se vtihotapi v njene materine prsi, namaže žolč ali kakšen drug zelo grenak sok okoli same bradavice svojih prsi in ga tako prisili, da se v prihodnje, čeprav se ne želi, obrne stran od vira mleka. Na enak način je Bog, ki jih je hotel voditi k trdnejši hrani, nato pa jih je videl, kako nenehno bežijo nazaj v Jeruzalem in njegov način življenja, obdal mesto kot materino bradavico z žolčem in najbolj grenkim sokom – strahom Rimljanov – in s cesarskimi odloki ga je naredil nedostopnega zanje. Njegov namen je bil, da bi se zaradi opustošenja in orožja vojakov oddaljili od te domovine in se postopoma navadili zavračati željo po mleku ter zdrsniti v ljubezen in hrepenenje po trdni hrani. Čeprav so cesarji povzročili opustošenje, jih je k temu spodbudil Bog, in to je razvidno iz prejšnjih obdobij, ko niti vladar vsega sveta ni bil dovolj močan, da bi zavzel mesto, saj jim je bil Bog naklonjen. Tempelj je bil uničen iz tega razloga: da ne bi več iskali Boga na nekem mestu, ampak bi gledali proti nebu. Žrtve so bile odvzete iz tega razloga: da bi lahko videli tudi resnično žrtev, ki je odvzela greh sveta. Če pa niso voljni, jim je Bog s svoje strani izkazal svojo dobroto, medtem ko bodo oni, ker so se naredili nevredne njegove dobrote, nase priklicali neizprosno kazen.

Zdaj pa je čas, da pustim za seboj svoj pogovor z njimi in usmerim svojo kritiko proti tistim, ki so šli poslušat trobente. Pravzaprav jih na tej točki sploh ne bi smel imeti za vredne upoštevanja, saj so po tolikšnem opominjanju in nasvetih še vedno vztrajali pri isti neumnosti. Vendar pričakujem, da bom s tem drugim opominom popravil njihove poti in jih prepričal, da obsodijo svojo lastno neumnost glede svojih prejšnjih poti; zato se vneto lotevam teh pripomb, namenjenih njim. Kajti vem, da so se po božji milosti mnogi od tistih, ki so bili vajeni početi te stvari, oddaljili od svoje hudobne navade; in če se niso vsi dali prepričati, se bodo vsekakor dali prepričati. Telo, ki se začenja zdraviti, napreduje na poti, da bi odvrglo vse svoje bolezni in se končno vrnilo v stanje čistega zdravja.

Stekli ste poslušat trobente? Povej mi – (Želim se z njimi pogovarjati v njihovi odsotnosti, kot da bi bili prisotni. Kajti tako se duša, ki trpi, pogovarja z ljudmi, kot da bi bili prisotni in poslušali, četudi tisti, ki jih napada, ne poslušajo.) – torej ste stekli poslušat trobente? Povej mi: S temi morilci? S temi šarlatani? S temi blodnjavimi in besnimi Judi? Ali niste poslušali Kristusa, ki je rekel: »Kdor pogleda žensko, da bi jo poželel, je že prešuštvoval z njo v svojem srcu.« Kajti kakor razuzdani pogled rodi prešuštvo, tako tudi prezgodnje poslušanje rodi brezbožnost. Ti pa želiš slišati trobento! Potem poslušaj

Pavlova trobenta, duhovna trobenta, ki trobi z neba in pravi: »Nadenite si ves Božji oklep, opašite si ledja z resnico, oblecite si oklep pravičnosti, oblecite si noge z opremo evangelija miru, vzemite ščit vere, čelado odrešenja, meč duha.«

Vidite, kako vas duhovna trobenta oboroži in vodi v boj proti demonom? Poslušajte Janezov grom, ki pravi: »V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Beseda je bila Bog.« Počakajte na trobento, ki zazveni z nebes: »Kajti trobenta bo zatrobila in mrtvi bodo vstali.« Tisti, ki slišijo to trobento, je ne bodo slišali – oziroma jo bodo slišali, a v svojo škodo. Kajti sodelovanje na judovskem prazniku bo pomenilo sodelovanje pri njihovi kazni. Takrat bodo Judje »gledali tistega, ki so ga prebodli«. Kaj pa, če se potem pojavite v njihovi družbi? Ali ni povsem jasno, kaj ostane? Bojim se to povedati, a vam to sporočam. Zdaj trobite z njimi – zato boste takrat z njimi žalovali. Toda naj se nikoli ne zgodi, da bi se kateri od otrok cerkva znašel na zbirališču teh morilskih ljudi – ne zdaj, ne nikoli! In zato sem to rekel zdaj: da se te stvari ne bi več dogajale.

Vendar teh komentarjev ne naslavljam le na moške, ampak tudi na ženske, prek njihovih mož. Vem namreč, da večino množice, ki jo privabljajo tja, sestavljajo ženske. Blaženi

Pavel pravi: »Možje, ljubite svoje žene«; in spet: »Žena naj se boji svojega moža.« Vendar jaz ne vidim ne strahu pri ženah ne ljubezni pri možeh. Kajti če bi se žena bala svojega moža, si ne bi upala iti. Če bi mož ljubil svojo ženo, ji ne bi nikoli dovolil in je ne bi prenašal. Kajti kaj je hujšega od te sramote, vas sprašujem? Svobodna in verna ženska gre iz hiše v sinagogo? Ali pozna sploh kakšen drug kraj, razen cerkve in časa, ki ga preživi tam? Če pa bi šla k ljubimcu, ali se ne bi uprli? Ali se ne bi razjezili? Ali ne bi postavili stražarjev na vse strani? Kakor je, pa ne vidite, da bi šla prešuštvut z moškim, ampak da bi šla k demonom – in dopuščate to brezbožnost? Če stori prestopek zoper vas, jo kaznujete; če pa stori zamero zoper svojega Gospoda, to spregledate? Če brezobzirno zlorablja vaš zakon, ste strog in neizprosen sodnik; Če pa ona tepta zaveze z Bogom, si brezbrižen in malomaren? Kako so lahko te stvari vredne odpuščanja? Pa vendar Bog ne ravna tako, ampak ravno nasprotno: ko je sam užaljen, to spregleda; ko se s teboj tako ravna, te kaznuje. Ali želiš izvedeti, da tvoje zadeve bolj spoštuje kot svoje? »Če pa daruješ svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat nekaj zoper tebe, pusti svoj dar pred oltarjem in pojdi – najprej se spravi s svojim bratom, nato pa pridi in daruj svoj dar.« Kristus ni rekel: »Prinesi svojo daritev in nato pojdi,« ampak: »Naj ostane tam nedarovana in pojdi najprej in se spravi s svojim bratom.«

To ni storil samo tukaj, ampak tudi drugje. Če ima mož neverno ženo, torej poganko, je ni prisiljen odpustiti. Kajti sveti Pavel je rekel: »Če ima kdo neverno ženo in se ta strinja živeti z njim, naj je ne odpusti.« Če pa ima ženo, ki je vlačuga in prešuštnica, ga nič ne ovira, da jo odpusti. Kajti Kristus je rekel: »Vsak, ki odpusti svojo ženo, razen zaradi nečistosti, jo spravlja v prešuštvo.« In tako mu je dovoljeno, da jo odpusti zaradi nečistosti.

Ali vidite Božjo ljubečo dobroto in skrb? Pravi: »Če je tvoja žena poganka, je ne odpusti. Če pa je vlačuga, ti tega ne branim.« Misli pa tole: »Če se do mene obnaša nezaslišano, je ne odpusti; če te užali, te nihče ne more ustaviti, da jo odpustiš.« Če nam je Bog izkazal takšno čast, ali ga ne bomo imeli za vrednega enake časti? Ali bomo dovolili, da ga naše žene užalijo? Ali bomo to dovolili, čeprav se zavedamo, da nas čaka največja kazen in maščevanje, če bomo zanemarili odrešenje svojih žena?

Zato te je postavil za glavo ženi. Zato je Pavel naročil: »Če se žene hočejo česa naučiti, naj doma vprašajo svoje može,« da bi jih ti kakor učitelj, varuh, zavetnik spodbujal k pobožnosti. Ko pa vas ura, določena za bogoslužje, pokliče v cerkev, ne prebudite svojih žena iz njihove lenobne brezbrižnosti. Zdaj pa, ko hudič kliče vaše žene na praznik trobent in one pripravljene prisluhnejo temu klicu, vi to storite

ne, da bi jih zadrževali. Pustiš jih, da se zapletajo v obtožbe brezbožnosti, pustiš, da jih vlečejo na razuzdane poti. Praviloma se na ta festival zgrinjajo vlačuge, feminizirane osebe in ves zbor iz gledališča.

In zakaj govorim o nemorali, ki se tam dogaja? Se ne bojiš, da se tvoja žena ne bo več vrnila od tam, potem ko jo je demon obsedel v dušo? Ali nisi v mojem prejšnjem govoru slišal argumenta, ki nam je jasno dokazal, da demoni prebivajo v dušah Judov in na mestih, kjer se zbirajo? Povejte mi torej. Kako si vi, judovci, drznete, da se po plesu z demoni vrnete v zbor apostolov? Ko ste odšli in se delili s tistimi, ki so prelili Kristusovo kri, kako se ne bojite vrniti in se udeležiti njegove svete pojedine, uživati njegovo dragoceno kri? Se ne trepetate, se ne bojite, ko zagrešite takšne zločine? Ali tako malo spoštujete prav to pojedino?

Te besede sem govoril tebi. Ti jih boš govoril tem judovcem, oni pa svojim ženam. »Krpite se drug drugega.« Če je katehumen bolan za to boleznijo, naj ga držijo zunaj cerkvenih vrat. Če je bolan veren in že posvečen, naj ga izženejo od svete mize. Kajti vsi grehi ne potrebujejo spodbude in nasveta; nekateri grehi že po svoji naravi zahtevajo ozdravitev s hitrim in ostrim odstranjevanjem. Rane, ki jih lahko prenesemo, se odzivajo na nežnejše zdravljenje; tiste, ki so se zagnojile in jih ni mogoče ozdraviti, tiste, ki se hranijo

na preostalem delu telesa je potrebna kauterizacija (izžiganje) z razbeljeno jekleno konico. Tako je z grehi. Nekateri potrebujejo dolgo opominjanje; drugi ostro grajo.

Zato nam Pavel ni naročil, naj v vsakem primeru opominjamo, ampak naj tudi ostro grajamo: »Zato jih ostro grajaj.« Zato jih bom zdaj ostro grajal, da se bodo sami obtožili in se sramovali tega, kar so storili. Potem jih ta grešni post ne bo nikoli več prizadel.

Zato bom odslej odložil spodbudo in pričeval ter vzkliknil: »Če kdo ne ljubi Gospoda Jezusa Kristusa, bodi preklet.« Kakšen večji dokaz bi lahko bil, da človek ne ljubi našega Gospoda, kot ta, da sodeluje na prazniku s tistimi, ki so Kristusa ubili? Nisem jih preklinjal jaz, ampak Pavel. Nasprotno, ni bil Pavel, ampak Kristus, ki je prej govoril po njem in rekel: »Tisti, ki so opravičeni v postavi, so odpadli od milosti.«

Zato jim povej te besede, preberi jim ta besedila. Pokaži vso svojo vnemo, da jih rešiš. Ko jih boš iztrgal iz hudičevih čeljusti, mi jih prinesi na dan judovskega posta. Potem, ko bom izpolnil preostanek svoje obljube, ki sem vam jo dal, enodušno in z enim ustom skupaj z brati slavimo Boga in Očeta našega Gospoda Jezusa Kristusa, kajti njemu je slava na veke. Amen.

Pridiga III.

Spet je nujna in pereča potreba prekinila zaporedje mojih nedavnih razprav. Za danes moram odložiti svoje boje s heretiki in svojo pozornost usmeriti na to nujno delo. Saj sem bil pripravljen ponovno spregovoriti pred vašim ljubečim zborom o slavi edinorojenega Božjega Sina. Toda prezgodnja trmoglavost tistih, ki želijo obdržati prvi velikonočni post, me sili, da ves svoj pouk posvetim njihovemu ozdravljenju. Kajti dobri pastir ne odganja le volkov; on je tudi zelo marljiv pri skrbi za svoje bolne ovce. Kaj pridobi, če črede uidejo čeljustim divjih zveri, a jih nato požre bolezen?

Najboljši general je tisti, ki ne le od bije sovražnikove oblegovalne stroje, ampak najprej zaduši upor v svojem mestu. Dobro ve, da ne bo zmage nad zunanjim sovražnikom, dokler bo v njem državljanska vojna. Mar ne veste, da ni bolj uničujoče sile kot upor in trmoglavost? Poslušajte Kristusove besede: »Kraljestvo, razdeljeno samo proti sebi, ne bo obstalo.« Pa vendar, kaj je močnejše od kraljestva, ki ima denarne prihodke, orožje, obzidje, trdnjave, toliko vojakov, konj in deset tisoč drugih virov moči?

Toda tudi tako velika moč se uniči, ko se upre sama sebi. Nič ne povzroča šibkosti tako učinkovito kot prepir in spor; in nič ne ustvarja moči in kreposti tako učinkovito kot ljubezen in sloga. Ko je Salomon dojel to resnico, je rekel:

"Brat, ki mu pomaga brat, je kakor močno mesto in kraljestvo, ki je zaklenjeno in zaprto." Ali vidite veliko moč, ki izhaja iz sloge? In ali vidite veliko škodo, ki jo povzročajo prepiri? Uporno kraljestvo se uniči. Ko sta dva brata povezana in združena v enega, sta bolj nezlomljiva kot kateri koli zid.

Vem, da je po Božji milosti večina članov moje črede brez te bolezni in da bolezen prizadene le peščico. Vendar to ni razlog, da bi popustil svoji skrbi. Če bi bilo bolnih le deset, pet, dva ali celo eden, ga ne smemo zanemariti. Če je le en ničvreden izobčenec, je še vedno brat in Kristus je umrl zanj. In Kristus je imel veliko vrednost za slabotne. Rekel je: »Kdor pa pohujša enega teh malih, ki verujejo vame, bi bilo zanj bolje, da bi mu obesili mlinski kamen na vrat in ga potopili v morje.« In spet: »Česar niste storili enemu od teh malih, niste storili meni.« In spet: »Ni volja vašega Očeta, ki je v nebesih, da bi se pogubil kateri koli od teh malih.«

Mar ni absurdno, ko Kristus tako skrbi za svoje male, da nočemo skrbeti zanje? Ne recite: »Eden je.« Namesto tega recite: »Eden je, toda če ne bomo skrbeli zanj, bo bolezen razširil na ostale.« Pavel je rekel: »Malo kvasa skisa vse testo.« In naše zanemarjanje malih je tisto, kar vse prevrne in uniči. Zanemarjene rane postanejo resne, tako kot resne

rane,ki bi zlahka postale manjše, če bi bile ustrezno oskrbljene.

Poleg tega moram najprej povedati judovcem, da ni nič hujšega od prepirov in prepirov, od raztrganja Cerkve in trganja obleke, ki si je roparji niso upali raztrgati, na mnoge kose. Ali niso vse druge herezije dovolj, da se ne trgamo med seboj? Poslušajte Pavla, ko pravi: »Če pa se drug drugega grizete in požirate, bodite previdni, da vas ne bo drug drugi požrl.«

Povej mi tole. Ali tavaš zunaj črede in se ne bojiš leva, ki se smuka zunaj črede? »Kajti tvoj sovražnik hodi kakor lev in išče, koga bi zgrabil.« Tukaj vidiš pastirjevo modrost. Leva ne spusti med ovce, da ne bi prestrašil črede. Leva tudi ne odžene stran od črede. Zakaj? Da bi zbral vse ovce v čredi, ker se bojijo zveri zunaj. Ali nimaš spoštovanja in spoštovanja do svojega očeta? Potem se boj svojega sovražnika. Če se ločiš od črede, te bo sovražnik zagotovo ujel.

Tudi Kristus bi lahko sovražnika pregnal stran od zunaj črede. Toda da bi vas naredil trezne in budne, da bi nenehno tekali k svoji Materi po zavetje, mu je dovolil, da je rjovel zunaj črede. Zakaj je to storil? Da bi se tisti znotraj črede, ko bodo slišali njegovo rjovenje, lahko skupaj zatekli in se tesneje povezali drug z drugim. Matere, ki ljubijo svoje otroke,

počnejo tudi to: ko njihovi otroci jokajo, jim pogosto grozijo, da jih bodo vrgle v čeljusti volkov. Seveda jih ne bi vrgle volkovom, vendar pravijo, da jih bodo, da jih otroci ne bi več nadlegovali. Vse, kar je Kristus storil, je storil zato, da bi nas ohranil povezane in živeli v miru drug z drugim.

In tako bi Pavel lahko Korinčane obtožil mnogih velikih zločinov, a jih je pred vsem drugim obtožil prepirljivosti. Lahko bi jih obtožil nečistovanja, ošabnosti, prenašanja prepirov na poganske dvore, gostij v maliških svetiščih. Lahko bi jih obtožil, da si ženske ne pokrivajo glave, moški pa. Poleg vseh prepirov bi jih lahko obtožil tudi zanemarjanja revnih, ponosa, ki so ga imeli na svoje karizmatične darove, in v zadevi vstajenja telesa. Ker pa bi jim poleg teh lahko našel tudi napake zaradi njihovih medsebojnih nesoglasij in prepirov, je vse druge zločine preskočil in najprej odpravil njihovo spornost.

Če ne mislite, da se s tem spravljam v zadrego, bom to pojasnil z Pavlovimi lastnimi besedami. On je dal prednost popravljanju trmoglavosti in prepirljivosti Korinčanov. In to je storil, čeprav bi jih lahko obtožil vseh teh drugih zločinov. Poslušajte, kaj pravi o njihovem nečistovanju: »Pravzaprav se govori, da je med vami razuzdano vedenje.« Da so bili napihnjeni in ošabni: »Nekateri so napihnjeni, kakor da ne bi prišel k vam.« Spet, da bodo svoje primere zagovarjali na poganskih sodiščih: »Ali si kdo izmed vas drzne,

če ima tožbo zoper koga drugega, da svojo tožbo predloži nevernikom?" Da so jedli meso, darovano malikom: "Ne morete biti deležni mize Gospodove in mize hudičev." Prisluhnite njegovi graji za ženske, ki si ne pokrivajo glave, in za moške, ki si pokrivajo. "Vsak moški, ki moli ali prerokuje s pokrito glavo, sramoti svojo glavo. Vsaka ženska pa, ki moli ali prerokuje z odkrito glavo, sramoti svojo glavo." Pokazal je, da zanemarjajo revne, ko je rekel: "Eden je lačen, drugi pa preveč pije." In spet: "Ali pa zaničujete Božjo cerkev in sramotite ubogo?" Ko so vsi skakali po pomembnejših karizmatičnih darovih in se nihče ni zadovoljil z manj pomembnimi, je rekel: "Ali so vsi apostoli? Ali so vsi preroki?" Sklepamo lahko, da so dvomili o vstajenju, ker pravi: "Nekdo pa bo rekel: 'Kako mrtvi vstanejo? Ali s kakšnim telesom pridejo?'"

Čeprav je lahko izrekel toliko obtožb, je bila njegova prva obtožba proti Korinčanom nesoglasje in prepirljivost. Že na samem začetku svojega pisma je zapisal: »Prosim vas, bratje, v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa, da vsi govorite isto in da med vami ne bo nesoglasij.« Kajti vedel je, jasno je vedel, da je ta problem bolj pereč kot drugi. Če nečistnik, bahavec ali človek, ki je v primežu katere koli druge razvade, pogosto prihaja v cerkev, bo hitro imel korist od pouka, odvrgel svoj greh in se vrnil k zdravju.

Ko pa se človek odcepi od te skupščine,

ko se je umaknil od nauka očetov, ko je pobegnil iz zdravniške klinike, bo, četudi se zdi, da je dobrega zdravja, kmalu zbolel. Najboljši zdravniki najprej pogasijo ogenj vročine in nato pozdravijo rane in zlome. To je storil Pavel. Najprej je odpravil nesoglasja in nato ozdravil njihove rane ud za udom. In tako je Pavel govoril o nesoglasjih pred drugimi grehi, da se Korinčani ne bi prepirali, da ne bi izbirali voditeljev, ki bi jim sledili, da ne bi razdelili Kristusovega telesa na veliko delov.

Vendar ni govoril le Korinčanom; govoril je tudi tistim, ki bodo prišli za njimi in trpeli za isto korintsko boleznijo. Z veseljem bi vprašal tiste med nami, ki smo bolni s to boleznijo: Kaj je velika noč; kaj je post? Kaj pripada Judom: kaj pripada nam? Zakaj je njihova velika noč enkrat letno; zakaj mi svojo praznujemo vsakič, ko se zberemo, da bi obhajali skrivnosti? Kaj pomeni praznik opresnikov? In rad bi jim postavil še veliko drugih vprašanj, ki prispevajo k razumevanju te teme.

Če bi jih vprašal, bi potem jasno vedeli, kako nepravočasna je prepirljivost teh mož. Ne morejo razložiti, kaj počnejo. Vendar nočejo nikogar vprašati, kot da bi bili modrejši od kogar koli drugega. Zaslužijo si najostrejšo obsodbo, ker sami nimajo odgovorov, ampak nočejo slediti tistim, ki so bili postavljeni za njihovo vodstvo.

Preprosto so tvegali vse, kar so imeli, s to neumno prakso in se z glavo naprej mečejo v globine nevarnosti.

Ko jim bom to rekel, kakšen njihov argument se bo zdel pameten? Sprašujejo: »Ali se niste prej tako postili?« Ni tvoja stvar, da mi to govoriš, vendar bi ti upravičeno povedal, da smo se tudi mi v prejšnjih dneh postili ob tem času, vendar še vedno dajemo večji pomen miru kot spoštovanju datumov. In povem vam, kar je Pavel rekel Galačanom: »Postanite kakor jaz, ker sem tudi jaz postal kakor vi.« Kaj to pomeni? Spodbujal jih je, naj se odpovejo obrezi, naj zaničujejo soboto, praznike in vse druge običaje postave. Ko je videl, da so prestrašeni in da se bojijo, da bi lahko bili zaradi svojega prestopka kaznovani, jim je s svojim zgledom vlil pogum, ko je rekel: »Postanite kakor jaz, ker sem tudi jaz postal kakor vi.«

Saj, je rekel, nisem prišel izmed poganov, kajne? Saj nisem bil brez izkušenj z judovskim načinom življenja pod postavo in kaznijo, določeno za tiste, ki jo kršijo, kajne? »Sem Hebrejec izmed Hebrejcev, glede postave farizej, glede gorečnosti preganjalec Cerkve. Kar pa mi je bilo dobiček, sem zaradi Kristusa štel za izgubo.« To pomeni, da sem se jim enkrat za vselej oddaljil. Zato postanite kakor jaz, kajti tudi jaz sem bil kakor vi.

Zakaj pa govorim o sebi?

Tristo očetov ali celo več se jih je zbralo v Bitiniji in to z zakonom določilo; vendar prezirate njihove odloke. Izbrati morate eno od dveh poti: ali jih obtožite nevednosti zaradi pomanjkanja natančnega znanja o tej zadevi, ali pa jih obtožite strahopetnosti, ker niso bili nevedni, ampak so bili hinavci in izdali resnico. Ko se ne držite tega, kar so odredili, morate sprejeti prav to izbiro. Toda vsi dogodki koncila jasno kažejo, da so takrat pokazali veliko modrost in pogum. Člen vere, ki so ga predstavili na koncilu, kaže, kako modri so bili, saj so zamašili usta heretikom in so kot nepremagljiv zid odbili izdajo vsakega sovražnega napada. Svoj pogum so dokazali med vojno, ki se je vedla proti Cerkvam, in preganjanjem, ki se je pred kratkim končalo.

Kakor bojni prvaki, ki so postavili številne spomenike zmage in pretrpeli številne rane, so se tudi ti prvaki Cerkva, ki so lahko prešteli mnoga mučenja, ki so jih prestali zaradi svoje izpovedi vere, zbrali z vseh strani, na svojih telesih pa so nosili znamenja Kristusovih ran. Nekateri so lahko pripovedovali o svojih težavah v rudnikih, drugi o zaplembi vsega svojega imetja, spet drugi pa o stradanju in nenehnem bičanju. Nekateri so lahko pokazali, kje jim je bilo meso odtrgano z reber, nekateri kje so jim zlomili hrbet, nekateri kje so jim izkopali oči, spet drugi pa kje so zaradi Kristusa izgubili kakšen drug del telesa.

Takrat je celotno sinodalno zborovanje, združeno iz teh zagovornikov, skupaj z njihovo opredelitvijo tega, kaj morajo kristjani verjeti, sprejelo tudi odlok, da morajo skupaj v sožitju praznovati velikonočni praznik. V tistih najtežjih časih niso želeli izdati svoje vere; ali bi se glede vprašanja praznovanja velike noči pogreznili v pretvarjanje in prevaro?

Poglejte, kaj počnete, ko obsojate tako velike, tako pogumne, tako modre očete. Če je farizej izgubil vse blagoslove, ki jih je imel, ker je obsodil javnost, kakšen izgovor boste imeli, kakšno obrambo boste podali, da se boste uprli tem velikim učiteljem, ki jih je Bog ljubil, še posebej, ker je vaš napad tako nepravičen in nerazumen? Ali niste slišali samega Kristusa reči: "Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi"? Če pa je Kristus sredi njih, kjer sta dva ali trije zbrani, ali ni bila njegova prisotnost toliko bolj razširjena med več kot tristo očeti v Niceji? Kristus je bil tam prisoten; Kristus je bil tisti, ki je oblikoval in sprejel zakone. Pa vendar obsojate ne le koncilske očete, ampak ves svet, ki je odobril njihovo sodbo.

Ali menite, da so Judje modrejši od očetov, ki so prišli z vsega sveta? Kako lahko to storite, ko so bili Judje izgnani iz svoje predniške skupnosti in načina življenja ter nimajo svetega praznika, ki bi ga praznovali? Slišim mnoge reči, da sta velika noč in praznik nekvašenega kruha eno. Vendar pri njih ni praznika nekvašenega kruha, niti velike noči ni. Zakaj ni praznika nekvašenega kruha

med njimi? Poslušajte besede zakonodajalca: »V nobenem od mest, ki ti jih da Gospod, tvoj Bog, ne smeš darovati pashe, ampak samo na kraju, kjer se bo klicalo njegovo ime.« In Mojzes je tukaj govoril o Jeruzalemu.

Vidite, kako je Bog omejil praznik na eno mesto in ga kasneje uničil, da bi jih, četudi proti njihovi volji, odpeljal stran od tega načina življenja? Gotovo je vsakomur jasno, da je Bog predvidel, kaj se bo zgodilo. Zakaj jih je potem zbral v tisto deželo z vsega sveta, če je predvidel, da bo njihovo mesto uničeno? Ali ni zelo očitno, da je to storil, ker je želel končati njihov obred? Bog je obred končal, vi pa se strinjate z Judi, o katerih je prerok rekel: »Kdo je slep, če ne moji otroci, ali gluh, če ne tisti, ki jim gospodujejo?«.

In proti komu so pokazali svojo pomanjkanje razuma in čutenja? Mar ne proti apostolom, prerokom in njihovim učiteljem? Zakaj moram omenjati učitelje in preroke, ko so klali svoje lastne otroke? Svoje sinove in hčere so žrtvovali demonom. Ko so ignorirali glas narave, ali so nameravali obhajati praznike? Povejte mi to. Ali niso poteptali sorodstva, ali niso pozabili svojih otrok, ali niso pozabili samega Boga, ki jih je ustvaril? Mojzes je rekel: »Zapustili ste Boga, ki vas je rodil, in pozabili ste Boga, ki vas je vzgojil.« Ali bodo obhajali praznike, potem ko so zapustili Boga? Kdo bi to lahko rekel?

Kristus je z njimi praznoval veliko noč. Vendar tega ni storil z mislijo, da bi mi praznovali veliko noč z njimi. Storil je to zato, da bi resničnost približal tistemu, kar je napovedovalo resničnost. Podredil se je tudi obrezi, spoštoval soboto, spoštoval praznike in jedel opresnik. Vse to pa je storil v Jeruzalemu. Vendar mi nismo podvrženi nobeni od teh stvari in o tem je Pavel glasno in jasno spregovoril: »Če se daste obrezati, vam Kristus ne bo nič koristil.« In spet, ko je govoril o prazniku opresnika, je rekel: »Zato praznovajmo ne s starim kvasom, ne s kvasom hudobnosti in hudobije, ampak z opresnikom iskrenosti in resnice.« Kajti naš opresnik ni mešana moka, ampak nepokvarjen in kreposten način življenja.

Zakaj je Kristus takrat praznoval pasho? Stara pasha je bila podoba prihajajoče pashe in resničnost je morala nadomestiti to podobo. Kristus je torej najprej pokazal predznak, nato pa je resničnost prinesel na gostilno mizo. Ko je resničnost prišla, se podoba, ki jo je predznakovala, odslej izgubi v lastni senci in ne zadovoljuje več potrebe. Zato se ne izgovarjajte več na ta izgovor, ampak mi pokažite, da nam je Kristus zapovedal, naj obhajamo staro pasho. Jaz vam pokažem ravno nasprotno. Pokažem vam, da nam Kristus ne le ni zapovedal, naj obhajamo praznične dni, ampak nas je te obveznosti celo oprostil.

Poslušajte, kaj je imel Pavel povedati. In ko govorim o Pavlu, mislim na Kristusa; kajti Kristus je tisti, ki je Pavlovo dušo ganil k

govoru. Kaj je torej rekel Pavel? »Držite dneve in mesece in letne čase in leta. Bojim se za vas, da se morda nisem zaman trudil med vami.« In spet: »Kadarkoli boste jedli ta kruh in pili ta kelih, boste oznanjali Gospodovo smrt.« Ko je rekel: »Kadarkolikoli«, je Pavel dal pravico in moč, da se o tem odločijo, tistim, ki se lotevajo skrivnosti, in jih osvobodil vsakršne obveznosti, da bi obhajali praznične dni.

Naša velika noč in post nista eno in isto: velika noč je eno, post drugo. Post je enkrat letno; naša velika noč se praznuje trikrat na teden, včasih celo štirikrat ali tako pogosto, kot želimo. Kajti velika noč ni post, ampak daritev in žrtev, ki se praznuje pri vsakem bogoslužju. Da bi vedeli, da je to res, poslušajte Pavla, ko pravi: »Kajti Kristus, naša velika noč, je bil žrtvovan«, in spet: »Kadarkoli jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate Gospodovo smrt«.

Torej, vsakič, ko se s čisto vestjo bližate daritveni gostiji, praznujete pasho. Ne praznujete je, ko se postite, ampak ko sodelujete pri tej daritvi. »Kajti vsakič, ko jeste ta kruh in pijete ta kelih, oznanjate Gospodovo smrt.« Naša pasha je oznanjevanje Gospodove smrti. Žrtev, ki jo darujemo danes, tista, ki je bila darovana včeraj, in žrtev vsakega dne je enaka in enaka kot žrtev, darovana tisto soboto; žrtev, darovana tisto soboto, ni nič bolj slovesna od današnje in današnja ni nič manj vredna od nje; sta eno in

enako, enako polni strahospoštovanja in odrešenja.

Zakaj se potem postimo štirideset dni? V preteklosti, še posebej pa v času, ko nam je Kristus zaupal te svete skrivnosti, se je marsikdo lotil daritvene gostije brez premisleka ali priprave. Ker so cerkveni očetje spoznali, da je za človeka škodljivo, če se skrivnosti loteva na tak nepremišljen način, so se zbrali in določili štirideset dni, v katerih so se ljudje postili, molili in zbirali, da bi poslušali Božjo besedo. Njihov namen je bil, da bi se vsi v tem času skrbno očistili z molitvami, miloščino, postom, solzami v bdenju, spovedmi in vsemi drugimi pobožnimi dejanji, da bi se skrivnostim lotili s čim bolj čisto vestjo.

In dobro so ravnali, ko so nam priskočili na pomoč in nam uvedli ta postni post. To je jasno, saj če vse leto vztrajno kričimo in oznanjamo post, nihče ne posluša, kaj govorimo. Toda takoj ko se bliža postni čas, se celo najbolj len človek prebudi, čeprav mu nihče ne svetuje ali svetuje. Zakaj? Iz postnega časa dobiva nasvete in nasvete.

Če te torej Jud ali pogan vpraša, zakaj se postiš, mu ne povej, da je to zaradi velike noči ali zaradi skrivnosti križa. Če mu to poveš, se boš močno oklepal. Reci mu, da se postimo zaradi svojih grehov in ker se bomo bližali skrivnostim. Velika noč ni razlog za post ali žalost; je razlog za veselje in veselje. Križ je

odvzel greh; bila je sprava za svet, sprava za starodavno sovraštvo. Odprla je nebeška vrata, spremenila sovražnike v prijatelje; vzela je našo človeško naravo, jo popeljala v nebesa in jo posadila na desnico Božjega prestola. In prinesla nam je deset tisoč drugih blagoslovov.

Ni torej treba žalovati ali biti malodušen: veseliti se moramo in se hvaliti v vsem tem. Zato je Pavel rekel: »Jaz pa ne daj, da bi se hvalil drugače kot s križem našega Gospoda Jezusa Kristusa.« In spet: »Bog pa izkazuje svojo ljubezen do nas, ker je Kristus umrl za nas, ko smo bili še grešniki.« Janez je to povedal takole: »Bog je tako ljubil svet.« Povejte mi, kako je Bog ljubil svet? Janez je spregledal vsa druga znamenja Božje ljubezni in na prvo mesto postavil križ. Kajti potem, ko je rekel: »Bog je tako ljubil svet,« je rekel: »Da je dal svojega edinorojenega Sina,« da bi bil križan, »da se tisti, ki vanj verujejo, ne pogubijo, ampak da bi imeli večno življenje.« Če je torej križ temelj in hvalnica ljubezni, ne recimo, da je vzrok za žalost. Bog ne daj, da bi žalovali zaradi križa. Žalujemo zaradi svojih grehov in zato se postimo.

Čeprav katehumen vsako leto drži post, ne praznuje velike noči, ker ne sodeluje pri daritvi. Čeprav pa človek ne drži postnega posta, praznuje veliko noč, če pristopi k oltarju s čisto vestjo in sodeluje pri daritvi – pa naj bo to danes, jutri ali kateri koli drug dan. Najboljši čas za pristop k skrivnostim je odvisen od čistosti človekove vesti in ne od tega, kako se je najbolje lotiti skrivnosti,

s svojim upoštevanjem primernih letnih časov.

Pa vendar počnemo ravno nasprotno. Ne očistimo si vesti in čeprav smo bremenjeni z deset tisoč grehi, menimo, da smo praznovali veliko noč, dokler se na ta praznik lotimo skrivnosti. Vendar to zagotovo ne drži. Če se na sam dan sobote lotiš oltarja in imaš slabo vest, se ne udeležiš skrivnosti in odideš, ne da bi praznoval veliko noč. Če pa se danes očistiš grehov in se udeležiš skrivnosti, praznuješ veliko noč na povsem pravilen način.

Zato moraš varovati to natančnost in moč duha, ne v spoštovanju ustreznih časov, temveč v svojem pristopu k oltarju. Raje bi se odločil pretrpeti vse, kot pa spremeniti to prakso. Tako jo moraš tudi prezirati in se odločiti storiti ali pretrpeti karkoli, da se ne bi približal skrivnostim, ko si obremenjen z grehi.

Bodite prepričani, da Bog ne upošteva takšnega obhajanja posebnih letnih časov. Poslušajte ga, ko sodi tiste na svoji desnici: »Videl si me lačnega in si mi dal jesti; videl si me žejnega in si mi dal piti; videl si me nagega in si me pokril.« Tiste na svoji levici pa je obtožil povsem drugačnega ravnanja. Spet drugič je v priliki predstavil drugega človeka in ga oštel, ker se je spomnil hudobije, ki jo je ta človek storil. Rekel je namreč: »Hudobni služabnik, ves dolg sem ti odpustil. Ali se ne bi moral usmiliti tudi ti svojega soslužabnika,

kakor sem se jaz tebe usmilil?« Ko device niso imele olja v svojih svetilkah, jih je zaklenil iz poročne sobe. Drugega moža, ki je prišel na gostijo brez poročnega oblačila, je vrgel ven, ker je bil oblečen v umazana oblačila in nosil plašč svojega nečistovanja in nečistosti. Nihče pa ni bil nikoli kaznovan ali obtožen, ker je praznoval veliko noč v tem ali onem mesecu.

Zakaj pa govorimo o sebi, ko smo bili osvobojeni vse te nujnosti? Smo državljani mesta zgoraj v nebesih, kjer ni mesecev, sonca, lune, letnih časov. Če želite zadevi posvetiti natančno pozornost, boste videli, da so celo Judje malo upoštevali pashalni čas, ampak so zelo skrbeli za kraj, kjer je bil praznovan, namreč Jeruzalem. Nekateri možje so prišli k Mojzesu in mu rekli: »Nečisti smo, ker se dotikamo trupla človeka. Kako se bomo izognili temu, da ne bomo opustili daritve Gospodu?« Rekel jim je: »Počakajte tukaj in naj to sporočim Bogu.« Potem ko je to sporočil, je omenil postavo, ki pravi: »Če se kdo nečisti, ker se dotakne trupla, ali je daleč na potovanju in ne more obhajati pashe v prvem mesecu, jo naj obhaja v drugem.«

Mar torej ni spoštovanje časa med Judi razveljavljeno, da bi se v Jeruzalemu lahko praznovala velika noč? Mar ne boste bolj skrbeli za harmonijo Cerkve kot za letni čas? Da bi se zdelo, da spoštujete prave dni, ali boste žalili skupno Mater vseh nas in razkosali Sveto sinodo? Kako si lahko zaslužite

odpuščanje, ko se brez utemeljenega razloga odločiš zagrešiti tako velike grehe?

Zakaj pa moram govoriti o Judih? Ne glede na to, kako goreče in goreče si to želimo, nam ni povsem mogoče obhajati tistega dne, ko je bil križan. To bo razjasnilo. Predpostavimo, da Judje niso grešili, da niso bili trdosrčni, ne brezbrižni, ne zaničevalni; predpostavimo, da niso odpadli od svojega predniškega načina življenja, ampak so ga še vedno skrbno spoštovali. Tudi če bi bilo tako, ne bi mogli, če bi sledili njihovim stopinjam, natančno določiti dneva, ko je bil križan in izpolnil veliko noč. Naj povem, kako je temu tako. Ko je bil križan, je bil to prvi dan praznika opresnikov in dan priprave.

Vendar ni mogoče, da bi oba vedno padla na isti dan. Letos prvi dan praznika opresnikov pade na nedeljo in post mora trajati še cel teden; po tem se po pasjem času, po križu in vstajenju, še vedno postimo. In pogosto se je zgodilo, da se po križu in vstajenju še vedno postimo, ker teden še ni končan. Zato ni mogoče upoštevati natančnega časa.

Ne prepirajmo se, ne govorimo: »Po toliko letih posta se naj zdaj spremenim?« Spremeni se prav zaradi tega. Ker si bil tako dolgo ločen od Cerkve, se zdaj vrni k svoji Materi. Nihče ne pravi: »Ko sem tako dolgo živel kot njen sovražnik,

me je sram, da se zdaj spravim." Sram te je, če se ne spremeniš na bolje, ampak vztrajaš v svoji nepravočasni prepirljivosti. To je tisto, kar je uničilo Jude. Medtem ko so vedno iskali stare običaje in življenje, so jim bili ti odvzeti in so se obrnili v brezbožnost.

Zakaj pa govorim o postu in obhajanju posebnih dni? Pavel je še naprej spoštoval postavo in prenašal veliko truda; potrpežljivo je prenašal mnoga potovanja in stiske; v natančnem spoštovanju tega načina življenja je prekosil vse svoje sodobnike. Ko pa je dosegel vrhunec tega življenja in spoznal, da vse to počne v lastno škodo in pogubo, se je takoj spremenil. Ni si rekel: "Kaj je to? Ali bom izgubil nagrado za to svojo veliko vnemo? Ali bom zapravil ves ta trud?". Namesto tega se je hitreje spremenil prav zato, da bi lahko še naprej trpel to izgubo. Zaničeval je opravičenje po postavi, da bi lahko prejel opravičenje vere. In zato je glasno razglasil: "Kar je bilo zame dobiček, sem zaradi Kristusa štel za izgubo." In Kristus je rekel: "Če daruješ svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pojdi najprej in se spravi s svojim bratom, nato pa pridi in darujte svoj dar."

Kaj misliš? Če ima tvoj brat kaj proti tebi, ti Kristus ne dovoli, da bi daroval svojo žrtev, dokler se ne spraviš z bratom. Ko imaš proti sebi vso Cerkev in toliko očetov, ali si upaš pristopiti k

božji skrivnosti, preden odložiš to neprimerno sovraštvo? Ker tako čutiš, kako bi lahko praznoval veliko noč?

To ne pravim samo bolnim, ampak tudi vam, ki ste zdravi. Ko boste vi, ki ste zdravi, videli, koliko jih je bolnih, jim boste izkazali veliko skrb in prijaznost, jih boste izbrali, zbrali in jih prinesli nazaj k njihovi Materi. Karkoli že govorijo proti nam, kakorkoli se lotevajo nas, ne glede na to, kaj nam še počnejo, se ne smemo utruditi in ustaviti, dokler jih ne pridobimo nazaj. Kajti nič se ne more primerjati z mirom in harmonijo.

Zaradi tega, ko Oče vstopi v cerkev, se ne povzpne na svoj stol, dokler ne moli za vse vas; ko vstane s stola, ne začne s svojim poučevanjem, dokler najprej ne da miru vsem. In ko bodo duhovniki dali blagoslov, najprej molijo za mir za vas in nato začnejo z blagoslovom.

In ko vas diakon pozove, da molite vsi skupaj, vam v svoji molitvi tudi naroči, da prosite za Angela miru in da bo vse, kar vas zadeva, blagoslovljeno z mirom. Ko vas odpusti iz zbora, prosi za vas in reče: »Pojdite v miru.« In brez tega miru nam je popolnoma nemogoče karkoli reči ali storiti. Kajti mir je naša varuška in mati, zelo skrbno nas neguje in spodbuja. Ne govorim o tem, kar se preprosto imenuje mir, niti o miru, ki izvira iz skupnih obrokov,

ampak miru, ki je v skladu z Bogom, miru, ki prihaja iz harmonije, ki jo pošilja Duh. Mnogi zdaj ta mir razdirajo tako, da nas uničujejo in poveličujejo Jude. Ti možje imajo Jude za bolj zaupanja vredne učitelje kot svoje očete; verjamejo poročilu o Kristusovem trpljenju in smrti, ki ga podajajo tisti, ki so ga ubili. Kaj bi lahko bilo bolj nerazumnega od tega?

Mar ne vidite, da je njihova pasha tip, naša pasha pa resnica? Poglejte ogromno razliko med njima. Pasha je preprečila telesno smrt, medtem ko je pasha pomirila Božjo jezo proti vsemu svetu; pasha v preteklosti je osvobodila Jude iz Egipta, medtem ko nas je pasha osvobodila malikovanja; pasha je utopila faraona, pasha pa hudiča; po pashi je prišla Palestina, toda po pashi bodo prišla nebesa.

Zakaj torej sediš ob svetilki, ko je sonce že vzšlo? Zakaj se hočeš hraniti z mlekom, ko ti dajejo trdno hrano? Z mlekom si se hranil, da se ne bi nasitil mleka: svetilka je svetila zate, da bi te vodila in te za roko vodila v sončno svetlobo. Ker je prišel čas popolnejših stvari, se ne vračajmo v prejšnje čase, ne upoštevajmo dni, let in let, ampak povsod skrbno sledimo Cerkvi in najprej skrbimo za ljubezen in mir.

Predpostavimo, da bi se Cerkev spotaknila in padla.

Natančen izračun datumov je ne bi tako močno spodkopal, kot bi bila krivda za to razdeljenost in razkol. Vendar ne upoštevam natančnega datuma, saj ga Bog ne upošteva, kot sem dokazal, ko sem tej temi posvetil veliko razprav. Vendar si želim le enega, da vse počnemo v miru in slogi. Če bomo tako storili, ne boste ostali doma in se opijali, medtem ko se bomo mi postili z ostalimi ljudmi in duhovniki skupaj molili za ves svet.

Dobro si zapomni, da je to hudičevo delo in da to ni en sam greh, ne dva, ne trije, ampak veliko več kot trije. Zaradi tega si oddvojen od črede, zaradi tega si pripravljen prezirati toliko očetov, zaradi tega te vrže v prepir, zaradi tega te podre Judom in poleg tega te naredi za posmeh tako lastni družini kot tujcem. Kako lahko krivimo Jude, da te čakajo v svojih hišah, ko pa ti tečeš k njim?

Ti grehi niso edini problem. V teh dneh posta bi vam lahko prišlo do velike škode, če ne bi izkoristili svetopisemskih branj, verskih srečanj v cerkvi, blagoslova in skupnih molitev. Velika škoda bi vam lahko nastala, medtem ko bi vi in vaša slaba vest ves ta čas preživljali v strahu in grozi, da bi vas, kakor kakšen tujec ali neznanec, ujeli pri svojem grešnem dejanju. In ves ta čas bi morali, skupaj s Cerkvijo, opravljati vse svoje verske dolžnosti v duhu zaupanja, veselja, dobre volje in popolne svobode.

Cerkev ne priznava natančnega obhajanja datumov. Na začetku so se očetje odločili, da se bodo zbrali iz zelo ločenih krajev in spremenili datum velike noči; Cerkev je spoštovala harmonijo njihovega mišljenja, ljubila njihovo enotnost misli in sprejela datum, ki so ga določili. Moje prejšnje pripombe so ustrezno dokazale, da je nemogoče, da bi mi, vi ali kateri koli drug človek dosegli natančen datum Gospodovega dne. Zato nehajte se boriti s sencami, nehajte si škodovati v velikih stvareh, medtem ko se prepuščamo rivalstvu za majhne.

Post ob tem ali onem času ni stvar, ki bi jo bilo treba kriviti. Toda razdirati Cerkev, biti pripravljen na rivalstvo, ustvarjati razdor, se nenehno oropati koristi verskih srečanj – to je neodpustljivo, to zahteva obračun, to si zasluži hudo kazen.

Lahko bi povedal veliko več kot to. Kar sem povedal, je dovolj za tiste, ki me poslušajo; tistim, ki ne poslušajo mojih besed, ne bo pomagalo, četudi bi imel še veliko več povedati. Zato naj na tej točki zaključim svoj govor in vsi skupaj molimo, da se naši bratje vrnejo k nam. Molimo, da se oklepajo miru in se umaknejo nepravočasnemu rivalstvu. Molimo, da prezirajo tega svojega lenobnega duha in najdejo veliko in vzvišeno razumevanje. Molimo, da se osvobodijo tega praznovanja, da bi vsi z enim srcem in enim glasom slavili Boga in Očeta našega Gospoda Jezusa Kristusa, kateremu slava in oblast zdaj in na veke, na veke vekov. Amen.

Pridiga **IV.**

Judje, najbolj nesrečni in ubogi od vseh ljudi, se bodo postili, in spet moramo poskrbeti za varnost Kristusove črede. Dokler nobena divja zver ne bo vznemirila črede, pastirji, ko se raztezajo

pod hrastom ali borom igrajo na flavte in spustijo svoje ovce na prostost. Ko pa pastirji začutijo, da bodo volkovi napadli, hitro vržejo flavto in pograbijo frače; odvržejo trstično piščal in se oborožijo s palicami in kamenjem. Postavijo se pred čredo, glasno in predirljivo zavpijejo in pogosto zvok njihovega krika prežene volka, preden udari.

Tudi jaz sem se v preteklosti zabaval z razlaganjem Svetega pisma, kot da bi se igral na kakšnem travniku; nisem sodeloval v polemikah, ker me nihče ni skrbel. Danes pa so Judje, ki so bolj nevarni kot kateri koli volk, odločeni obkoliti moje ovce; zato se moram z njimi spopasti in bojevati, da nobena moja ovca ne postane žrtev teh volkov.

Ta post ne bo trajal deset dni ali več. Vendar se ne čudite, da od danes naprej vzamem orodje in gradim ograjo okoli vaših duš. To počne pridni kmet. Ko ima v bližini deroč potok, ki lahko odplavi polja, ki jih je obdeloval, ne čaka na zimo. Že dolgo prej ogradi bregove, zgradi nasipe, izkoplje jarke in se vse pripravi proti poplavi. Dokler potok teče mirno in je nizko v strugi,

lažje ga je zadržati; ko naraste in ga odnese siloviti naval vode, se poplavi ni več tako enostavno upreti. In tako kmet že dolgo prej pričakuje naval hudournika in si na vse načine prizadeva zavarovati svoja polja.

Tako kot kmetje se tudi vsak vojak, mornar in žanjec navadi, da se vnaprej pripravi. Pred uro bitke vojak očisti svoj oklep, pregleda svoj ščit, pripravi uzdo in uzdo, nahrani in skrbi za svojega konja ter poskrbi, da je v vseh pogledih dobro pripravljen. Preden mornar spusti svojo ladjo v pristaniške vode, pripravi kobilico, popravi boke, obtesa in oblikuje vesla, sešije jadra in pripravi vso drugo opremo svoje ladje. Veliko dni pred žetvijo žanjec nabrusi svoj srp, pripravi mlatilnik, vole, voz in vse ostalo, kar mu lahko pomaga pri žetvi. Pravzaprav lahko povsod vidite ljudi, ki se vnaprej pripravljajo na svoje delo, da bi jim bilo, ko pride čas, lažje nadaljevati svoje podjetje.

Sledim zgledu teh mož. Že veliko dni prej vas bom varoval s tem, da vas spodbujam, da bežite pred tem prekletim in nezakonitim postom. Ne govorite mi, da se Judje postijo; dokažite mi, da je Božja volja, da se postijo. Če to ni Božja volja, potem je njihov post bolj nezakonit kot kakršna koli pijanost. Kajti ne smemo le pogledati, kaj počnejo, ampak moramo poiskati tudi razlog, zakaj to počnejo.

Kar je storjeno v skladu z Božjo voljo, je najboljše od vseh stvari, četudi se zdi slabo. Kar je storjeno v nasprotju z Božjo voljo in odredbo, je najslabše in najbolj nezakonito od vseh stvari – četudi ljudje sodijo, da je zelo dobro. Recimo, da nekdo ubije drugega v skladu z Božjo voljo. Ta umor je boljši od vsake ljubeče dobrote. Naj nekdo prizanese drugemu in mu izkaže veliko ljubezen in dobroto proti Božji odredbi. Prizanesti življenju drugega bi bilo bolj nesveto od katerega koli umora. Kajti Božja volja in ne narava stvari je tista, ki naredi ista dejanja dobra ali slaba.

Poslušajte me, da boste spoznali, da je to res. Ahab je nekoč ujel sirskega kralja in mu v nasprotju z Božjo odredbo rešil življenje. Sirskemu kralju je dal sedež poleg sebe in ga z veliko častjo odposlal. Približno v tistem času je k njegovemu tovarišu prišel prerok in mu rekel: »Po Gospodovi besedi me udari.« Toda njegov tovariš ga ni hotel udariti. In prerok mu je rekel: »Ker nisi poslušal Gospodove besede, glej, odstopil boš od mene in te bo udaril lev.« In odstopil je od njega in lev ga je našel in ga udaril. Nato je prerok našel drugega moža in rekel: »Udri me.« In mož ga je udaril in ga ranil, prerok pa mu je povezal obraz.«

Kakšen večji paradoks bi lahko bil? Mož, ki je udaril preroka, je bil rešen; tisti, ki je preroku prizanesel, je bil kaznovan. Zakaj? Da se naučiš, da ko Bog ukaže, ne smeš preveč dvomiti o naravi dejanja; samo

ubogati. Da mu prvi mož iz spoštovanja ne bi prizanesel, prerok ni preprosto rekel: »Udari me,« ampak je rekel: »Udari me v Božji besedi.« To pomeni, da Bog to zapoveduje; ne iščite več. Kralj je tisti, ki to odredi; spoštujte čin tistega, ki zapoveduje, in z vso vnemo poslušajte njegovo besedo. Toda mož ni imel poguma, da bi ga udaril, in zaradi tega je plačal najvišjo kazen. Toda s kaznijo, ki jo je nato utrpel, nas spodbuja, da se vdamo in ubogamo vsak Božji ukaz.

Ko pa ga je drugi mož udaril in ranil, si je prerok zavezal glavo s povojem, si pokril oči in se preoblekel. Zakaj je to storil? Nameraval je obtožiti kralja in ga obsoditi, ker je rešil življenje sirskemu kralju. Ahab je bil brezbožen človek in vedno sovražnik prerokov. Prerok ni želel, da bi ga Ahab prepoznal in ga nato pregnal izpred oči; če bi ga kralj pregnal, ne bi slišal prerokovih opominov. Zato si je prerok skril obraz in vsako izjavo o svojem poslu v upanju, da mu bo to dalo prednost, ko bo spregovoril, in da bo kralja prepričal, da se strinja s pogoji, ki jih je želel.

Ko je šel kralj mimo, ga je prerok glasno poklical in rekel: »Tvoj služabnik je šel na boj. Glej, neki mož mi je pripeljal drugega moža in mi rekel: 'Varuj mi tega moža! Če bo skočil in se pognal, bo tvoje življenje za njegovo življenje ali pa boš moral plačati talent srebra.' In ko je tvoj služabnik obračal pogled sem ter tja,

moža ni bilo tam.' Izraelov kralj mu je rekel: 'To je tvoja sodba pred menoj: Ti si ubil moža.' Prerok je hitro snel povoj z njegovih oči in Izraelov kralj je spoznal, da je eden od sinov prerokov. In rekel je kralju: 'Tako pravi GOSPOD: Ker si izpustil iz svoje roke moža, ki je vreden smrti, bo tvoje življenje za njegovo življenje in tvoje ljudstvo za njegovo ljudstvo.''

Vidiš, kako ne samo Bog, ampak tudi ljudje izrekajo takšno sodbo, ker tako Bog kot ljudje upoštevajo cilj in vzroke, ne pa naravo tega, kar se dogaja? Zagotovo mu je celo kralj rekel: »To je tvoja sodba pred menoj: ubil si moža.« Morilec si, je rekel, ker si izpustil sovražnika. Prerok mu je nadel povoj in predstavil primer, kot da ne bi bil kralj, ampak nekdo drug na sojenju, da bi kralj lahko izrekel ustrezno kazen. In res se je to zgodilo. Ko ga je kralj obsodil, mu je prerok strgal povoj in rekel: »Ker si izpustil iz svojih rok moža, ki si zasluži smrt, bo tvoje življenje za njegovo življenje in tvoje ljudstvo za njegovo ljudstvo.«

Si videl, kakšno kazen je kralj plačal za svoje dobro delo? In kakšno kazen je prestal v zameno za to, da je prezgodaj prizanesel sovražniku? Tisti, ki je prizanesel življenju, je bil kaznovan; tisti, ki je ubil človeka, je bil spoštovan. Pinhas je zagotovo v enem trenutku ubil dva človeka - moškega in njegovo ženo; in potem ko ju je ubil, je bil deležen časti duhovništva. Njegovo dejanje prelivanja krvi ni oskrunilo njegovih rok; celo očistilo jih je.

Torej vidite, da tisti, ki je udaril preroka, gre na prostost, medtem ko tisti, ki ga ni hotel udariti, pogine; vidite, da je tisti, ki je prizanesel človeku, kaznovan, medtem ko je tisti, ki ni hotel prizanesti življenju, spoštovan. Zato vedno preučite Božje odredbe, preden razmislite o naravi svojih dejanj. Kadar koli najdete nekaj, kar se ujema z Njegovo odredbo, to odobrite – in samo to.

Preučimo zadevo posta in nanj uporabimo to pravilo. Recimo, da tega pravila ne bi uporabili, ampak bi zgolj vzeli dejanje posta in ga obravnavali brez sklicevanja na karkoli drugega. Rezultat bo velik nemir in zmeda. Res je, da cestnim razbojnikom, roparjem grobov in čarovnikom raztrgajo boke; res je tudi, da mučeniki trpijo enako. Kar se počne, je isto, vendar je namen in razlog, zakaj se to počne, drugačen. In tako je velika razlika med zločinci in mučeniki.

V teh primerih ne upoštevamo le mučenja, ampak najprej iščemo namen in razloge, zakaj se mučenje izvaja. In zato ljubimo mučence: ne zato, ker so mučeni, ampak zato, ker so mučeni zaradi Kristusa. Roparjem pa obračamo hrbet: ne zato, ker so kaznovani, ampak zato, ker so kaznovani zaradi svoje hudobije.

Tako moraš tudi glede posta presoditi. Če vidiš, da se ljudje postijo zaradi Boga, odobri njihovo početje; če pa vidiš, da to počnejo proti Božji volji, jim obrni hrbet in jih še bolj sovraži,

kot tiste, ki pijejo, se veselijo in zabavajo. In v primeru tega posta moramo raziskati ne le razlog za post, ampak moramo upoštevati tudi kraj in čas.

Preden pa se postavim v bojno linijo proti Judom, se bom z veseljem pogovoril s tistimi, ki so člani našega telesa, s tistimi, ki se zdijo del naših vrst, čeprav spoštujejo judovske obrede in se na vse pretege trudijo, da bi jih branili. Ker to počnejo, si po mojem mnenju zaslužijo hujšo obsodbo kot kateri koli Jud. S tem se ne bi strinjali le modri in inteligentni, ampak tudi tisti z malo razuma in razumevanja. Za dokazovanje tega ne potrebujem nobenih pametnih argumentov, nobenih retoričnih prijemov, nobenih dolgoveznih periodičnih stavkov. Dovolj je, da jim zastavim nekaj preprostih vprašanj in jih nato ujamem z njihovimi odgovori.

Kakšna so torej vprašanja? Vsakega, ki je bolan s to boleznijo, bom vprašal: Ali si kristjan? Zakaj potem ta vnema za judovske običaje? Ali si Jud? Zakaj potem povzročaš težave Cerkvi? Ali Perzijec ne stoji na strani Perzijcev? Ali barbar ne išče tistega, kar se tiče barbarov? Ali človek, ki živi v rimskem cesarstvu, ne bo upošteval naših zakonov in načina življenja? Povejte mi tole. Če koga, ki živi med nami, ujamejo v zaroti na strani barbarov, ali ni takoj kaznovan? Ni mu namenjeno ne zaslišanje ne zaslišanje, četudi ima deset tisoč argumentov v svojo obrambo. Če kdo, ki živi med barbari, očitno sledi rimskim običajem in zakonu, ali ne bo utrpel enake kazni? Kako,

potem pričakuješ, da se boš rešil, če boš prestopil k temu nezakonitemu načinu življenja?

Razlika med Judi in nami ni majhna, kajne? Ali je spor med nama zaradi vsakdanjih zadev, tako da misliš, da sta obe religiji v resnici ena in ista? Zakaj mešaš nekaj, česar se ne da mešati? Križali so Kristusa, ki ga ti častiš kot Boga. Ali vidiš, kako velika je razlika? Kako to, da se potem vedno znova obračaš na tiste, ki so ubili Kristusa, ko praviš, da častiš tistega, ki so ga križali? Ne misliš, da sem jaz tisti, ki navaja zakon, na katerem temeljijo te obtožbe, niti da si izmišljujem obliko, ki jo ima obtožba? Ali Sveto pismo ne ravna z Judi na tak način?

Poslušajte, kaj Jeremija pravi proti tem istim Judom: »Pojdite Pošljite v Kedár in skrbno preiščite, poglejte, ali se je godilo kaj takega!« Katere stvari? »Ali je kakšen narod zamenjal bogove? In tisto sploh niso bogovi! Moje ljudstvo pa je svoje Veličastvo zamenjalo z nečim, kar ne more pomagati. « Ni rekel: »Zamenjal ste svojega Boga,« ampak »svoje Veličastvo«. Kar misli, je tole. Tisti, ki častijo malike in služijo demonom, so tako neomajni v svojih zmotah, da se odločijo, da jih ne bodo zapustili ali zapustili zaradi resnice. Toda vi, ki častite pravega Boga, ste zavrgli vero svojih očetov in prešli na tuje načine čaščenja. Niste pokazali enake trdnosti glede resnice, kot so oni glede svoje zmote. Zato Jeremija pravi: » Ali je kakšen narod zamenjal bogove? In tisto sploh niso bogovi!

Moje ljudstvo pa je svoje Veličastvo zamenjalo z nečim, kar ne more pomagati.

Ni rekel: "Zamenjali ste svojega Boga," kajti Bog se ne spreminja. Rekel je: "Zamenjali ste svoje Veličastvo." Ničesar mi niste storili hudega, pravi Bog, ker se mi ni zgodilo nič hudega. Sami sebe ste osramotili. Moje slave niste zmanjšali, svojo pa ste zmanjšali.

Naj povem tudi tistim, ki so naši, če moram tiste, ki so na strani Judov, imenovati naši: Pojdite v sinagoge in preverite, ali so Judje spremenili svoj post; preverite, ali so se z nami postili pred veliko nočjo; preverite, ali so tisti dan kaj jedli. Toda njihov post ni; to je kršitev postave, to je greh, to je prestopek. Pa vendar se niso spremenili. Toda vi ste spremenili svojo slavo in od nje ne boste imeli nobene koristi; prešli ste k njihovim obredom.

So se Judje kdaj postili pred veliko nočjo? So se nam kdaj pridružili pri obhajanju praznika mučencev? So se kdaj z nami pridružili dnevu razglašenja kraljev? Oni ne bežijo k resnici, vi pa hitite v prestopek. Jaz temu pravim prestopek, ker njihovi obredi ne potekajo ob pravem času. Nekoč je bil pravi čas, ko so morali upoštevati te obrede, zdaj pa ga ni več. Zato je tisto, kar je bilo nekoč po Postavi, zdaj v nasprotju z njo.

Naj povem, kaj je Elija rekel proti Judom. Videl je nesveto življenje, ki so ga živeli Judje: enkrat so poslušali Boga, drugič pa so častili malike. Zato je izrekel nekaj besed, kot so te: »Doklej boš še

šepal na obe nogi? Če je Gospod, naš Bog, s teboj, pridi in hodi za njim; če pa je Baal, hodi za njim." Naj tudi jaz to povem proti tem judovskim kristjanom. Če sodite, da je judovstvo prava religija, zakaj povzročate težave Cerkvi? Če pa je krščanstvo prava vera, kakršna v resnici je, ostanite v njej in ji sledite. Povejte mi tole. Ali sodelujete z nami v skrivnostih, ali častite Kristusa kot kristjan, ali ga prosite za blagoslov in ali nato praznujete praznik z njegovimi sovražniki? S kakšnim namenom potem prihajate v cerkev?

Dovolj sem povedal proti tistim, ki pravijo, da so na naši strani, a so vneto pripravljeni slediti judovskim obredom. Ker želim svojo bojno linijo postaviti proti Judom, naj svoja navodila še razširim. Naj pokažem, da Judje s postom zdaj omalovažujejo postavo in teptajo Božje zapovedi, ker vedno delajo vse, kar je v nasprotju z njegovimi odloki. Ko je Bog hotel, da se postijo, so se zredili in mlahavi? Ko Bog noče, da se postijo, postanejo trmasti in se postijo; ko je hotel, da darujejo žrtve, so hiteli k malikom; ko pa noče, da praznujejo praznike, jih vsi želijo obhajati.

Zato jim je Štefan rekel: »Vedno se upirate Svetemu Duhu.« Pravi, da v tem kažete svojo gorečnost: delate nasprotno od tega, kar je Bog zapovedal. In to počnejo še danes. Kaj to pojasnjuje? Sama postava. V primeru judovskih praznikov je postava zahtevala spoštovanje ne le časa, ampak tudi kraja. Ko je govorila o tem

prazniku pashe, jim Postava pravi nekaj takega: »Pashe ne boste mogli obhajati v nobenem od mest, ki vam jih daje Gospod, vaš Bog.« Postava jim nalaga, naj praznik obhajajo štirinajsti dan prvega meseca in v mestu Jeruzalem. Postava je tudi zožila čas in kraj za obhajanje binkošti, ko jim je zapovedala, naj praznik obhajajo po sedmih tednih, in spet, ko je zapisala: »Na kraju, ki ga izbere Gospod, vaš Bog.« Tako je Postava določila tudi praznik šotorov.

Poglejmo, kaj od obeh, čas ali kraj, je bolj potrebno, čeprav ne eno ne drugo nima moči odrešenja. Ali naj zaničujemo kraj in se držimo časa? Ali naj zaničujemo čas in se držimo kraja? Mislim na nekaj takega. Postava je zapovedovala, naj se pasha obhaja v prvem mesecu in v Jeruzalemu ob določenem času in na določenem kraju. Recimo, da dva moža obhajata pasho. Recimo, da eden od njiju zanemari kraj, se drži časa; recimo, da drugi spoštuje kraj, se drži časa. Kdor pa spoštuje čas, se drži kraja, naj praznuje pasho v prvem mesecu, vendar daleč stran od Jeruzalema; in kdor pa spoštuje kraj, se drži časa, naj praznuje praznik v Jeruzalemu, vendar v drugem mesecu namesto v prvem.

Nato poglejmo, kateri od teh dveh je obtožen in kdo je deležen odobravanja in spoštovanja. Ali bo to tisti, ki je prestopil dolžnost glede časa, a je upošteval kraj, ali tisti, ki je kraj zanemaril,

ampak upošteval čas? Če si človek, ki je prekršil čas, da bi praznoval praznik v Jeruzalemu, očitno zasluži spoštovanje, tisti, ki je upošteval čas, medtem ko je zanemaril kraj, pa si zasluži obtožbo in tatvino za svoje brezbožno dejanje, je povsem očitno, da tisti, ki ne praznujejo pashe na pravem mestu, kršijo postavo, četudi tisočkrat zatrjujejo, da upoštevajo pravi čas.

Kdo nam bo to razložil? Mojzes sam. Kot pripoveduje, so nekateri možje, tudi potem ko so praznovali pasho zunaj Jeruzalema, pristopili k Mojzesu in rekli: »Nečisti smo, če se dotaknemo trupla mrtvega človeka. Ali naj ne bi pozabili darovati Gospodove daritve ob pravem času med Izraelovimi sinovi?« Mojzes jim je rekel: »Ostanite tukaj in poslušal bom, kaj vam bo Gospod zapovedal.« In Gospod je govoril Mojzesu in rekel: »Govori Izraelovim sinovom in reci: Če se kdo oskruni zaradi trupla mrtvega človeka ali če je daleč na poti, pa naj bo to eden od vas ali od vaših potomcev, naj obhaja pasho v drugem mesecu.«

Misli nekaj takega. Če je kdo v prvem mesecu zdoma, naj ne praznuje pashe zunaj mesta, ampak naj se vrne v Jeruzalem in jo praznuje v drugem mesecu. Naj zanemari čas, da ne bi spodletel v zadevi mesta. S tem pokaže, da je spoštovanje kraja pomembnejše od spoštovanja časa.

Kaj pa bi lahko rekli Judje, če bi praznovali pasho zunaj mesta Jeruzalem? Ker kršijo pravila glede bolj pomembnega vprašanja kraja, se njihovo praznovanje glede manj pomembnega vprašanja časa ne more braniti. Posledica tega je, da so krivi najhujšega prekrška postave, četudi je tisočkrat očitno, da ne zanemarjajo vprašanja časa.

To je gotovo ne le iz tega, kar sem povedal, ampak tudi iz prerokov. Kakšen izgovor bi imeli današnji Judje, ko je jasno, da Judje iz preteklosti nikoli niso darovali žrtev, peli hvalnic v tuji deželi in se niso postili tako kot danes? Seveda so Judje iz preteklosti pričakovali, da bodo ponovno vzpostavili način življenja, v katerem bi lahko opravljali te obrede. Zato so ostali poslušni Postavi in delali, kar je ta zapovedovala, saj jim je Postava naročila, naj to pričakujejo. Toda današnji Judje nimajo upanja, da bi ponovno vzpostavili način življenja svojih prednikov. V katerem preroku lahko najdejo dokaz, da bodo? Nimajo upanja, a ne morejo prenesti, da bi opustili te prakse. Pa vendar, tudi če bi pričakovali, da bodo ponovno vzpostavili stari način življenja, bi morali posnemati te svete može iz preteklosti tako, da ne bodo postili ali opravljali nobenega drugega takega obreda.

Da bi ti dokazal, da Judje v izgnanstvu niso spoštovali nobenega od teh obredov, poslušaj, kaj so rekli tistim, ki so jih k temu prosili. Njihovi barbarski ugrabitelji so jih namreč silili in zahtevali, naj igrajo na njihova glasbila. »Pojte nam Gospodovo hvalnico,« so rekli. Toda Judje so jasno razumeli, da Postava zapoveduje

da tega ne smejo. Zato so rekli: »Kako naj pejemo Gospodovo pesem v tuji deželi?« In spet so trije fantje, ki so bili ujetniki v Babilonu, rekli: »Trenutno nimamo ne kneza ne preroka ne kraja, kjer bi lahko darovali daritev pred teboj in našli usmiljenje.« Seveda je bilo v deželi veliko prostora za daritev, toda ker templja tam ni bilo, so se odločno vzdržali daritve.

In spet je Bog spregovoril svojemu ljudstvu po Zaharijevih ustih: »Sedemdeset let se nisi postil zame?« Govoril je o ujetništvu. Povej mi. S kakšno pravico se torej vi Judje danes postite, ko pa vaši predniki niso darovali žrtev, se niso postili in se niso praznovali? In to še posebej jasno kaže, da niso praznovali pashe. Kjer ni bilo žrtve, tam ni bilo praznovanja, ker je bilo treba vse praznike praznovati z žrtvovanjem.

Naj vam dokažem to. Prisluhnite Danielovim besedam: »V tistih dneh sem jaz, Daniel, tri tedne žaloval. Nisem jedel okusnega kruha in meso ne vino nista prišla v moja usta, niti se nisem mazil z oljem v tistih tednih. In zgodilo se je, štiriindvajseti dan prvega meseca, da sem videl videnje.« Bodite pozorni na moje besedilo, saj to besedilo jasno pove, da niso praznovali pashe. Naj vam povem, kako je to. Judom ni bilo dovoljeno postiti se v dneh praznika nekvašenega kruha. Toda Daniel enaindvajset dni sploh ni jedel hrane. In kaj dokazuje, da je enaindvajset dni vključevalo dneve

praznika nekvašenega kruha? To izvemo iz njegovih besed, namreč, da je bil štiriindvajseti dan prvega meseca.

Toda pasha se konča enaindvajsetega dne istega meseca. Če so praznik začeli štirinajsti dan prvega meseca in ga nato nadaljevali sedem dni, so prišli do enaindvajsetega. Kljub temu je Daniel vztrajno nadaljeval s postom tudi po tem, ko je pasha že minila. Če se je namreč Daniel začel postiti tretji dan prvega meseca in nato nadaljeval celih enaindvajset dni, je prestopil štirinajsti dan, nato nadaljeval še sedem dni in se nato postil še tri dni.

Kako se torej današnji Judje izognejo prekletstvu in oskrunjenju? Svetniki iz preteklosti se niso držali takšnih obredov, ki jih je predpisovala Postava, ker so bili v tuji deželi. Ali današnji Judje delajo ravno nasprotno, da bi lahko zanetili spore in spore? Če bi bili nekateri sveti iz preteklosti, ki so tako govorili in ravnali, lahkomiselni in nespoštljivi, bi morda njihovo neupoštevanje teh predpisov imeli za znak njihove lahkomiselnosti. Toda ljubili so in častili Boga, dali so svoja življenja za to, kar je Bog odredil. Torej je povsem jasno, da neupoštevanje Postave ni bilo posledica njihove lahkomiselnosti. Namesto tega je njihovo neupoštevanje Postave spodbudila sama Postava, ker je Postava rekla, da teh obredov ne smejo izpolnjevati zunaj Jeruzalema.

To nas pripelje do zaključka o še eni zadevi

velikega pomena. Obredi glede žrtvovanja, sobot, mlajev in vseh podobnih stvari, ki jih je predpisoval judovski način življenja tistega časa, niso bili bistveni. Tudi ko so se jih držali, niso mogli veliko prispevati k kreposti; ko so jih zanemarili, niso mogli narediti odličnega človeka ničvrednega niti kakor koli zmanjšati svetosti njegove duše. Toda ti možje iz preteklosti so, ko so bili še na zemlji, s svojo pobožnostjo kazali način življenja, ki se kosa z načinom življenja angelov. Vendar niso sledili nobenemu od teh običajev, niso žrtvovali nobenih živali, niso obhajali praznikov, niso se razkazovali s postom. Vendar so bili Bogu tako všečni, da so presegli to našo človeško naravo in so z življenjem, ki so ga živeli, pritegnili ves svet k spoznanju Boga.

Kdo bi se lahko kosal z Danielom? Kdo bi se lahko kosal s tremi fanti v Babilonu? Mar niso predvideli največje zapovedi, ki jo dajejo evangeliji, zapovedi, ki je glavni vir vseh blagoslovov? Mar tega niso že dokazali s svojimi dejanji? Janez namreč pravi: »Večje ljubezni, kakor je ta, nima nihče, da bi dal življenje za svoje prijatelje.« Oni pa so dali svoje življenje za Boga.

Zaradi tega jih moramo občudovati. Občudovati pa jih moramo tudi zato, ker tega niso počeli za nobeno nagrado. Zato so fantje v Babilonu rekli: »V nebesih je Bog, ki nas lahko reši; če pa nas ne bo rešil, bodi znano, o kralj, da ne bomo častili tvojih bogov.« Prerok misli: Nagrada nam je zadostna, »da umiramo za Boga.

In to veliko vrlino so dokazali, čeprav niso sledili nobenemu

predpisu Postave.

Judje boste rekli: »Zakaj je potem Bog postavil te predpise, če jih ni hotel upoštevati?« In jaz vam pravim: Če jih je hotel upoštevati, zakaj je potem uničil vaše mesto? Bog je moral storiti eno ali drugo od dveh stvari, če je želel, da ti predpisi ostanejo v veljavi: ali vam je moral zapovedati, da ne smete darovati na enem mestu, saj vas je nameraval razkropiti po vseh kotičkih sveta; ali pa, če je želel, da darujete samo v Jeruzalemu, vas ni bil dolžan razkropiti po vseh kotičkih sveta in bi moral to eno mesto narediti neosvojljivo, ker je bilo treba darovati samo tam.

Judje bodo spet rekli: »Kaj je torej to? Si je Bog nasprotoval, ko je Judom ukazal, naj darujejo na enem mestu, nato pa jim je prepovedal vstop prav tam?« Nikakor! Bog je zelo dosleden. Že od začetka ni hotel, da bi darovali žrtve, in za to pričujem prav preroka, ki je rekel: »Poslušajte besedo Gospodovo, sodomski knezi, prisluhnite postavi našega Boga, gomoriško ljudstvo.« Toda prerok je v resnici govoril Judom, ne tistim, ki so prebivali v Sodomi in Gomori. Vendar Jude imenuje po imenu teh ljudi, ker so Judje s posnemanjem njihovega hudobnega življenja razvili sorodstveno vez s tistimi, ki so prebivali v teh mestih.

Pravzaprav je Izaija Jude imenoval pse, Jeremija pa jih je imenoval kobilarne kobile. To ni bilo zato, ker bi nenadoma

odločno spremenili naravo s temi zvermi, ampak zato, ker so sledili pohotnim navadam teh živali. »'Kaj me briga za število vaših žrtev?' govori Gospod.« Vendar je jasno, da tisti, ki so prebivali v Sodomi, nikoli niso darovali žrtev. Izaija svoje pripombe usmerja proti Judom, ko jih imenuje po imenu teh surovih živali, in to počne iz razloga, ki sem ga pravkar omenil. »'Kaj me briga za število vaših žrtev,' govori Gospod, 'nasičen sem z vašimi žgalni daritvami ovnov, ne želim tolšče ovac in krvi bikov, četudi pridete, da se pokažete pred menoj. Kajti kdo je zahteval vse to iz vaših rok?'« Ste jasno slišali njegov glas, ki je rekel, da teh žrtev od vas ni zahteval že od začetka? Če bi žrtvovanje naredil za nujno, bi temu načinu življenja podredil tudi prve Jude in vse patriarhe, ki so uspevali pred Judi v Izaijevih dneh.

Tedaj bodo Judje vprašali: »Kako je Judom takoj dovolil žrtvovati?« Popustil je njihovi slabosti. Recimo, da zdravnik vidi človeka, ki trpi za vročino, in ga najde v stiski in nepotrpežljivem razpoloženju. Recimo, da si bolnik želi požirek hladne vode in grozi, da bo, če je ne bo dobil, našel zanko in se obesil ali pa se vrgel s pečine. Zdravnik svojemu bolniku dovoli manjše zlo, ker želi preprečiti večje in bolnika obvarovati pred nasilno smrtjo.

To je storil Bog. Videl je Jude, ki so se dušili v svojem norem hrepenenju po žrtvah. Videl je, da so bili pripravljeni iti k malikom, če bi jim bilo odvzeto

žrtvovanje. Rekel bi, da je videl, da niso bili le pripravljeni iti, ampak da so to že storili. Zato jim je dovolil daritve, čas, ko je bilo dovoljenje dano, pa bi moral jasno pokazati, da je to razlog. Ko so obhajali praznik v čast zlim demonom, je Bog popustil in dovolil žrtve. Kar je skoraj rekel, je bilo tole: »Vsi ste željni in pohlepni po žrtvah. Če morate darovati, potem darujte meni.« Toda tudi če je dovolil žrtve, to dovoljenje ni trajalo večno: v modrosti svojih poti jim je žrtve spet odvzel.

Naj ponovno uporabim primer zdravnika – pravzaprav ni razloga, zakaj ne bi. Ko ugodi bolnikovi želji, od doma vzame kozarec in bolniku naroči, naj si žejo poteši iz tega kozarca in iz nobenega drugega. Ko prepriča bolnika, da se strinja, služabnikom na skrivaj naroči, naj kozarec razbijejo na koščke; na ta način namerava, ne da bi vzbudil bolnikov sum, da ga bo na skrivaj odpeljal stran od hrepenenja, ki si ga je zadal.

Tudi Bog je storil to. Judom je dovolil darovati žrtve, vendar je to dovolil v Jeruzalemu in nikjer drugje na svetu. Potem ko so kratek čas darovali žrtve, je Bog mesto uničil. Zakaj? Zdravnik je poskrbel, da je bil kelih razbit. S tem, ko je poskrbel, da je bilo njihovo mesto uničeno, je Bog Jude odpeljal stran od darovanja, čeprav je bilo to proti njihovi volji. Če bi Bog naravnost rekel: »Izogibajte se darovanju«, se ne bi

zlahka izognili tej norosti darovanja žrtev. Zdaj pa jih je s tem, ko je v Jeruzalemu uvedel obveznost darovanja žrtev, odpeljal stran od te norosti: in niso nikoli opazili, kaj je storil.

Naj pojasnim analogijo. Zdravnik je Bog, kelih je mesto Jeruzalem, bolnik je neusmiljeno judovsko ljudstvo, pijača hladne vode pa je dovoljenje in avtoriteta za darovanje žrtev. Zdravnik uniči kelih in na ta način bolnika obvaruje pred tem, kar zahteva ob neprimernem času. Bog je uničil samo mesto, ga naredil nedostopnega za vse in na ta način odvračal Jude od žrtev. Če ni nameraval narediti konca žrtev, zakaj je Bog, ki je vseprisoten in napolnjuje vesolje, tako sveti obred omejil na en sam kraj? Zakaj je bogoslužje omejil na žrtve, žrtve na kraj, kraj na čas in čas na eno samo mesto, nato pa mesto uničil? Resnično je nenavadno in presenetljivo, da je Judom odprt ves svet, vendar jim tam ni dovoljeno darovati; samo Jeruzalem jim je nedostopen in to je edini kraj, kjer jim je dovoljeno darovati žrtve.

Tudi če človek popolnoma ne razume, ali mu ne bi moralo biti jasno in očitno, zakaj je bil Jeruzalem uničen? Recimo, da graditelj postavi temelje za hišo, nato dvigne zidove, naredi oboke nad streho in poveže strešni obok z enim samim sklepnim kamnom, ki ga podpira. Če graditelj odstrani sklepni kamen, uniči vez, ki drži celotno hišno

strukturo skupaj. To je storil Bog. Jeruzalem je ustvaril kot tisto, kar bi lahko imenovali sklepni kamen, ki je držal skupaj strukturo čaščenja. Ko je mesto razdejal, je uničil še preostalo strukturo tega načina življenja.

Naj torej moj boj z Judi počaka nekaj časa. Danes sem se z njimi res spopadel, a rekel sem le tisto, kar je bilo dovolj, da sem rešil naše brate pred nevarnostjo. Morda sem rekel veliko več kot to. Vendar moram zdaj tiste, ki ste tukaj v cerkvi, spodbuditi, da pokažete veliko skrb za sočlane našega telesa. Nočem vas slišati reči: "Kaj me to briga? Zakaj se vmešavam in mešam v zadeve drugih ljudi?"

Naš Gospodar je umrl za nas. Ali si ne boste vzeli truda in rekli niti ene besede? Kakšen izgovor ali obrambo boste našli za to? Povejte mi tole. Če gledate stran, ko toliko duša propada, kako boste našli pogum, da stopite pred Kristusov sodni prestol? Želel bi si vedeti, kateri bežijo v sinagogo. Potem ne bi potreboval vaše pomoči, ampak bi jih čim prej popravil.

Kadar koli tvoj brat potrebuje opomin, četudi moraš dati svoje življenje, ga ne zavrni. Posnemaj zgled svojega Gospodarja. Če imaš služabnika ali če imaš ženo, skrbno ju imej doma. Če jima ne dovoliš iti v gledališče, ji še bolj zavrni iti v sinagogo. Hoditi v sinagogo je večji greh kot hoditi v gledališče.

Kar se dogaja v gledališču, je zagotovo greh; kar se dogaja v sinagogi, je brezbožnost. Ko to pravim, ne mislim, da jih pustite v gledališče, kajti gledališče je hudobno; pravim to zato, da bi jih še bolj pazili, da ne pridejo v sinagogo.

Kaj hitite gledat v sinagogo Judov, ki se borijo proti Bogu? Povejte mi, ali je to zato, da bi slišali trobentače? Ostanite doma, jokajte in stokajte za njimi, ker se borijo proti Božji zapovedi, in hudič jih vodi v njihovih veseljačenjih in plesu. Kot sem že rekel, če je bil nekoč čas, ko je Bog dopuščal, kar je proti njegovi volji, je zdaj to kršitev njegovega zakona in razlog za nešteto kazni. Pred davnimi časi, ko so Judje imeli žrtve, so trobili na svoje trobente; zdaj jim Bog tega ne dovoli.

Vsaj poslušajte razlog, zakaj so dobili trobente. Bog je rekel Mojzesu: »Naredi si trobente iz kovanega srebra.« Nato je Bog pojasnil, kako naj bi trobente uporabljal, saj je nadaljeval: »Trobili jih boste nad holokavsti in žrtvami za svojo rešitev.«

Toda kje je oltar? Kje je skrinja? Kje je šotor in najsvetejše? Kje je duhovnik? Kje so kerubi slave? Kje je zlati kadilni oltar? Kje je pokrov milosti? Kje je skleda? Kje so pitne daritve? Kje je ogenj, poslan z neba? Ste vse to izgubili in obdržali samo trobente? Ali vi kristjani

ne vidite, da je to, kar počnejo Judje, posmeh in ne čaščenje?

Jude krivim, ker kršijo postavo. Še bolj pa vas krivim, ker se družite s prestopniki postave, ne le s tistimi, ki hodite v sinagoge, ampak tudi s tistimi, ki imate moč ustaviti judovce, pa tega ne želite storiti. Ne recite mi: »Kaj imam jaz skupnega z njim? Tujec je in ga ne poznam.« Povem vam, da dokler je veren, dokler se z vami udeležuje istih skrivnosti, dokler hodi v isto cerkev, je s vami tesneje povezan kot vaši sorodniki in prijatelji. Ne pozabite, da ne samo tisti, ki storijo rop, plačajo kazen za svoj zločin; tudi tisti, ki bi jih lahko ustavili, pa niso, plačajo enako kazen. Kaznovani so tisti, ki so krivi brezbožnosti, in prav tako tisti, ki bi jih lahko odpeljali z brezbožnih poti, pa tega niso storili, ker so bili preveč plašni ali leni, da bi bili pripravljeni to storiti.

Res je, da je človek, ki je zakopal svoj talent, svojega gospodarja vrnil celega in celotnega; vendar je bil kaznovan, ker z njim ni imel koristi. Predpostavimo torej, da sam ostaneš čist in brez krivde; če ne boš imel koristi od svojega talenta, če ne boš pripeljal nazaj k odrešenju svojega brata, ki propada, boš utrpel isto kazen kot on.

Ali je to kakšno veliko breme, ki ga nalagam vam, ljubljeni moji? Naj mi vsak izmed vas pripelje enega od svojih bratov v odrešitev. Naj vsak izmed vas posreduje in se

poglobi v zadeve svojega brata, da bomo lahko jutri na bogoslužje prišli z velikim zaupanjem, kajti prinašamo darila, dragocenejša od vseh drugih, saj vračamo duše tistih, ki so zašli. Tudi če moramo trpeti žalitve, tudi če moramo biti pretepeni, tudi če moramo prenašati kakršno koli drugo bolečino, storimo vse, da si te brate pridobimo nazaj. Ker so to bolni bratje, ki nas teptajo, zmerjajo in se nam pritožujejo, nas njihove žalitve ne prizadenejo; želimo videti eno in samo eno stvar: ozdravitev tistega, ki se je tako nezaslišano obnašal.

Velikokrat bolnik raztrga zdravnikova oblačila. Toda zdravnik se s tem ne ustavi pri poskusu ozdravitve pacienta. Normalno je torej, da zdravniki kažejo takšno skrb za telesno zdravje svojih pacientov. Ko toliko duš umira, ali je prav, da popustimo v svojih prizadevanjih in mislimo, da ne trpimo nobene hude škode, četudi naši lastni udi gnijejo zaradi bolezni? Pavel ni tako mislil. Kaj je rekel? »Kdo je šibek, da jaz ne bi bil šibek? Kdo je pohujšan, da jaz ne bi bil v ognju?« Poskrbite, da boste ta ogenj zajeli tudi vi.

Predstavljaj si, da vidiš svojega brata, kako propada. Tudi če te žali, če te udari, če ti grozi, da bo postal tvoj sovražnik, če ti kako drugače grozi, pokaži pogum in prenesi vse te žalitve, da bi si pridobil njegovo rešitev. Če bi postal tvoj sovražnik, bo Bog tvoj prijatelj in ti bo tisti dan v zameno dal veliko velikih blagoslovov.

Naj molitve svetnikov rešijo tiste, ki so zašli v zmoto, naj bodo vi, ki ste zvesti, uspešni v svojem lovu, naj bodo tisti, ki so preklinjali Boga, osvobojeni svoje brezbožnosti in spoznajo Kristusa, ki je zanje umrl na križu, da bomo vsi enodušno in z enoustno slavili Boga in Očeta našega Gospoda Jezusa Kristusa, kateremu bodi slava in moč skupaj s Svetim Duhom na veke vekov. Amen.

Pridiga **v**

Zakaj se je danes tukaj zbrala večja množica? Zagotovo ste se zbrali, da bi zahtevali, da izpolnim svojo obljubo; tukaj ste, da prejmete srebro, prečiščeno v ognju, ki sem vam ga obljubil izplačati. Kajti, kot pravi psalmist: »Besede Gospodove besede so čiste, srebro, prečiščeno z ognjem, očiščeno iz zemlje.« Slavljen bodi Bog, ker vam je v srca dal hrepenenje, da bi slišali besede, ki so dobre za vaše duše.

Ko se pijanci vsako jutro zbudijo, začnejo s svojim vsiljivim iskanjem, da bi odkrili, kje bodo našli dnevne pijančevanja, zabave, veseljačenja in pijanske pretepe; zaposlujejo se z iskanjem steklenic, skled in skodelic za pitje. Ko pa se vi vsak dan zbudite, hodite naokoli in sprašujete, kje boste našli spodbudo in nasvet, spodbudo in pouk, takšno govorico, ki vas pritegne, da slavite Kristusa.

Zaradi tega se še bolj želim trdno oklepati svoje teme in iz vsega srca držati dane obljube.

Moj boj proti Judom se je primerno končal. Spomenik, ki označuje njihov poraz, je bil postavljen, zmagovalni venec pripada meni in osvojil sem nagrado, ki sem jo iskal v svojem prejšnjem govoru. Naloga, ki sem jo prevzel, je bila dokazati, da to, kar Judje zdaj počnejo z rituali, krši in krši Zakon. Moja želja je bila pokazati, da imamo v teh obredih ljudi,

ki se bojujejo z Bogom, bitja, ki se vojskujejo proti njemu. In z Božjo pomočjo sem to natančno dokazal. Kajti tudi če bi si Judje želeli povrniti svoje mesto, če bi se želeli vrniti k svoji stari državi in načinu življenja ter videti obnovljen svoj tempelj – dogodek, ki se ne bo nikoli zgodil –, kljub temu nimajo nobene obrambe za svoja sedanja dejanja.

Trije fantje v Babilonu, Daniel in vsi drugi, ki so preživeli dni v ujetništvu, so pričakovali, da bodo ponovno dobili svoje mesto in po sedemdesetih letih videli zemljo svoje domovine; veselili so se ponovnega življenja po zakonih svojih prednikov. Imeli so jasno obljubo in zaobljubo, da se bo to zgodilo. Vendar si niso upali opraviti nobenega od predpisanih obredov, kot to počnejo današnji Judje.

Tako lahko tudi vi utišate in utišate Jude. Vprašajte Juda, zakaj se posti, ko nima mesta. Če reče: "Ker pričakujem, da bom dobil nazaj svoje mesto," mu odgovorite: "Nehajte se torej postiti, dokler ga ne dobite nazaj. Seveda, dokler se svetniki nekoč niso vrnili v svojo domovino, niso opravljali nobenega od obredov, ki jih vi opravljate zdaj. Iz tega je jasno, da kršite zakon, tudi če boste dobili nazaj svoje mesto, kot pravite; kršite svojo zavezo z Bogom in žalite tisto staro državo in način življenja." Kar sem povedal vaši ljubeči skupščini tako tukaj kot v svojem prejšnjem govoru, je dovolj, da utiša in utiša nesramne argumente Judov ter dokaže, da kršijo zakon.

Ni bil moj edini namen zašiti usta Judom. Prav tako sem vas želel podrobneje poučiti o naukih Cerkve. Pridite in vam bom dal obilen dokaz, da tempelj ne bo obnovljen in da se Judje ne bodo vrnili k svojemu prejšnjemu načinu življenja. Tako boste prišli do jasnejšega razumevanja, kaj so učili apostoli, in Judje bodo še bolj obsojeni na brezbožno ravnanje. Za pričo vam ne bom postavil angela, ne nadangela, ampak samega Gospodarja vsega sveta, našega Gospoda Jezusa Kristusa. Ko je prišel v Jeruzalem in videl tempelj, je rekel: »Jeruzalem bodo teptali mnogi narodi, dokler se ne dopolnijo časi mnogih narodov.«

S tem je mislil na leta, ki prihajajo do dovršitve sveta. In spet, ko je svojim učencem govoril o templju, je zagrozil, da na tem mestu ne bo ostal kamen na kamnu, dokler ne bo uničen. Njegova grožnja je bila napoved, da bo tempelj dokončno uničen in popolnoma izginil.

Toda Jud to pričevanje popolnoma zavrača. Noče priznati, kar je Kristus rekel. Kaj pravi Jud? "Človek, ki je to rekel, je moj sovražnik. Križal sem ga, kako naj torej sprejmem njegovo pričevanje?" Toda to je čudež. Vi Judje ste ga križali. Toda potem ko je umrl na križu, je uničil vaše mesto; takrat je razkropil vaše ljudstvo; takrat je razkropil vaš narod po obličju zemlje. S tem nas uči, da je vstal od mrtvih, živ in v nebesih.

Ker nisi bil pripravljen prepoznati njegove moči skozi njegove dobrote, te je s svojo kaznijo in maščevanjem naučil, da se nihče ne more boriti z njegovo močjo in silo ali ju premagati. Pa vendar vanj ne verjameš, ne prepoznaš, da je Bog in Gospodar vsega sveta, ampak ga imaš le za še enega človeka.

Dajmo torej in opravimo preizkus, kot bi ga opravili v primeru človeka. Kako preizkušamo človeška bitja? Če vidimo, da človek v vsem govori resnico in nikoli ne bo lagal drugemu, sprejmemo njegovo besedo, četudi je slučajno naš sovražnik. Vsaj če imamo kaj pameti. Na enak način, ko vidimo, da je človek lažnivec, četudi v nekaterih primerih govori resnico, ne sprejmemo zlahka njegove besede.

Poglejmo si torej Kristusov značaj in navade. Ne le, da je napovedal in napovedal uničenje templja, ampak je v svojem življenju prerokoval tudi veliko drugih stvari, ki naj bi se zgodile dolgo zatem. Razkrijmo torej te napovedi. Če vidite, da v teh napovedih laže, potem ne sprejemajte njegove napovedi o templju in je ne imejte za vredno svojega prepričanja. Če pa vidite, da v vsem govori resnico in da se je ta napoved izpolnila, če vidite, da so minila dolga leta, a še vedno pričate o resnici tega, kar je napovedal, naj ne bomo več imeli vaše predrznosti in trmoglavosti v zadevah, ki so jasnejše od sončne svetlobe.

Poglejmo, kaj je še napovedal. Nekoč je prišla

k njemu ženska z alabastrnim vrčem dragocenega mazila in ga izlila nanj. Njegovi učenci so bili ogorčeni nad tem, kar se je zgodilo, in so rekli: »Zakaj tega niso prodali za tristo denarijev in dali ubogim?« On pa jih je oštel in rekel: »Zakaj nadlegujete žensko? Dobro delo je storila. Kajti povem vam: Kjerkoli po vsej zemlji se bo oznanjal ta evangelij, se bo tudi to, kar je storila, pripovedovalo v njen spomin.« Je govoril resnico ali ne? Se je njegova napoved izpolnila ali se ni uresničila? Postavite ta vprašanja Judu. Tudi če bi svoja nesramna dejanja preštel v desettisoče, se tej prerokbi ne bo mogel pogledati v obraz in se je zgražati.

Zagotovo slišimo njeno zgodbo v vseh cerkvah. Konzuli so jo poslušali, pa tudi generali; moški, ženske, ugledni, ugledni, slavni v vsakem mestu. Kamor koli na svetu greste, vsi spoštljivo poslušajo zgodbo o njenem dobrem delu; njeno dejanje je znano v vsakem kotičku sveta.

Koliko kraljev je svojim mestom prineslo številne in velike blagoslove, koliko kraljev je vodilo uspešne vojne, postavilo številne trofeje zmag, rešilo narode, zgradilo mesta in poleg tega pridobilo nešteto dohodkov? Pa vendar so kljub vsem svojim velikim podvigom pokopani v tišini pozabe. Številne kraljice in pomembne dame so svojim podrejenim podelile nešteto koristi. Pa vendar jih nekateri ljudje sploh ne poznajo po imenu. Toda ta ničvredna ženska, ki je le izlila svoje

mazilo, je hvaljena povsod po svetu; dolga leta niso izbrisala spomina nanjo in čas, ki prihaja, ne bo nikoli ugasnil njene slave.

Pa vendar njeno dejanje ni bilo slavno. Kajti kakšen sloves bi bil v izlivanju mazila? Niti ni bila ugledna oseba, saj je bila nizka ženska in izobčenka. Niti ni bilo veliko občinstva, saj so se okoli nje zbrali le učenci. Tudi kraj ni bil tak, da bi jo zlahka videli. Ni stopila na gledališki oder, da bi opravila svojo službo, ampak je svoje dobro delo opravila v hiši, kjer je bilo prisotnih le deset ljudi.

Kljub temu, čeprav je bila skromnega rodu, čeprav je bilo tam le nekaj ljudi, ki so bili priča temu, čeprav je bil kraj neizrazit, niti ta niti druga dejstva niso mogla zabrisati spomina na to žensko. Danes je bolj slavna kot kateri koli kralj ali kraljica; nobeno preteklo leto ni pokopalo v pozabo služenja, ki ga je opravila.

Povejte mi zdaj. Kako si to razlagate? Kdo je to povzročil? Ali ni to delo Boga, ki mu je bila ta usluga izkazana? Ali ni Bog tisti, ki je zgodbo o njenem dejanju razširil v vse kotičke sveta? Ali je v človeški moči napovedati take stvari? Kdo pri zdravi pameti bi lahko to rekel? Čudimo se in smo osupli, ko Kristus napove, kaj bo sam storil. Ko pa napove, kaj bodo storili drugi, in nato ta dejanja drugih razkrije vsemu svetu in jih razkrije, da so vredna vere vsakega človeka, je to še vedno

bolj osupljivo in čudovito.

Petru je spet rekel: »Na tej skali bom sezidal svojo Cerkev in vrata pekla je ne bodo premagala.« Judje, povejte mi, kako lahko izpodbijate to njegovo napoved. Kako lahko dokažete, da je ta prerokba lažna? Pričevanje dejstev tega ne bo dopustilo, četudi ste trmasti in jo tisočkrat oporekate. Koliko vojnih požarov se je vnelo proti Cerkvi? Številne vojske so stopile na bojišče, uporabljenega je bilo veliko orožja, izmišljene so bile vse oblike kaznovanja in mučenja. Bile so ponve, kotli, pečice, cisterne, pečine, zobje divjih zveri, morja, zaplembe in deset tisoč drugih načinov mučenja, neomajnih in neznosnih? In teh niso uporabljali le tujci, ampak tudi naši rojaki. Pravzaprav je nekakšna državljanska vojna držala vse v svojem primežu; pravzaprav je bila bolj grenka kot katera koli državljanska vojna. Ne le, da so se državljani bojevali z državljani, ampak sorodniki s sorodniki, člani istega gospodinjstva med seboj; prijatelji so se bojevali s prijatelji. Vendar nič od tega ni uničilo Cerkve niti je ni oslabilo.

Seveda je čudovito in nepričakovano pri tem to, da so bili vsi ti napadi usmerjeni proti Cerkvi, ko je bila šele na začetku. Če bi se ta strašna preganjanja sprožila, ko se je ukoreninila in ko je bilo evangelijsko sporočilo posejano po vsem svetu, ne bi bilo tako nenavadno, da se je Cerkev tem napadom uprla. Vendar je bilo to na začetku njenega učiteljskega poslanstva, ko je bilo seme

vere šele posejano in razumevanje tistih, ki so slišali

besedo je bilo še dokaj slabo in so te nasilne vojne izbruhnile v vsej svoji besni sili. Dejstvo, da niso oslabile našega položaja, ampak so nas celo še bolj razcvetele, je čudež, ki presega vse čudeže.

Morda boste rekli, da Cerkev zdaj stoji trdno zaradi miru, ki so ji ga podelili cesarji. Da bi vas to zadržalo, je Bog dopustil, da je bila Cerkev napadena in preganjana v času, ko je bila manjša in se je zdela šibkejša. Bog je želel, da se naučite, da varnost, ki jo Cerkev uživa danes, ne izvira iz miru, ki so ji ga podelili cesarji, temveč iz Božje moči.

Da bi lažje videli resnico v tem, pomislite, koliko mož je želelo svoje nauke uvesti med Grke in vzpostaviti novo državo in način življenja. Pomislite na može, kot so Zenon, Platon, Sokrat, Dijagora, Pitagora in nešteto drugih. Vendar jim ni uspelo, da jih mnogi ljudje še danes ne poznajo po imenu. Toda Kristus ni le napisal ustave, ampak je celo prinesel nov način življenja vsemu svetu. Koliko čudežev naj bi storil Apolonij iz Tiane? Toda vsa njegova dejanja so bila prevara, nečimrna predstava in brez resnice. In to se lahko naučite iz dejstva, da so v trenutku izginili in izginili.

Naj nihče ne šteje za žalitev Kristusa, da sem, ko sem govoril o njem, omenil Pitagoro, Platona, Zenona in moža iz Tijane. Tega ne počnem po lastni izbiri, ampak iz obzirnosti do slabosti

Judov, ki v Kristusu vidijo zgolj človeka. To je storil Pavel, ko je prišel v Atene. Ko je vstopil v mesto, ni vzel teme za svojo spodbudo pri prerokih ali evangelijih, temveč pri atenskem oltarju neznanemu Bogu. Njihovega oltarja ni imel za bolj vrednega vere kot evangelije, niti napisa na njem ni imel za bolj vrednega časti kot prerokov. Govoril pa je poganskim Grkom, ki niso verjeli v nobeno od naših svetih knjig, zato je uporabil argumente iz njihovih lastnih prepričanj, da bi jih podjarmil. Enako je storil v Korintu, ko je rekel: »Judom sem postal Jud, tistim brez postave, kakor tisti brez postave – čeprav nisem brez Božje postave, ampak sem pod Kristusovo postavo.«

Tudi Stara zaveza to počne, ko govori Judom o Bogu. Pravi: »Kdo je tebi enak med bogovi, o Gospod?« Kaj misliš s tem, Mojzes? Ali sploh obstaja kakšna primerjava med pravim Bogom in lažnimi bogovi? Mojzes bi odgovoril: »Tega nisem rekel, da bi primerjal; ampak ker sem govoril z Judi, ki so imeli vzvišeno mnenje o demonih, sem se sklonil do njihove šibkosti in jim na ta način predstavil lekcijo, ki sem jo učil.« Naj še povem, da ker se pogovarjam z Judi, ki menijo, da je Kristus zgolj človek in nekdo, ki je kršil njihovo postavo, sem ga primerjal s tistimi, ki jih občudujejo poganski Grki.

Če želite, da vas primerjam z ljudmi izmed Judov, ljudmi, ki so poskušali delati to, kar je delal Kristus, ljudmi, ki so zbirali učence in bili razglašeni za voditelje in poglavarje, a so bili takoj

pozabljeni, naj poskusim to dokazati na ta način. Gotovo je to storil Gamaliel, da bi jim zamašil usta. Ko je videl, da je sinedrin besen in željno preliti kri učencev, je želel ustaviti njihovo neobvladljivo jezo. Zato je ukazal, naj apostole za nekaj časa odpeljejo ven, nato pa je to povedal Judom.

»Pazite, kaj boste storili s temi ljudmi. Pred časom se je namreč dvignil Tevda, ki se je izdajal za nekoga drugega, in štiristo mož mu je sledilo, a je umrl in vsi njegovi učenci so se razkropili. Za njim je vstal Juda Galilejec in s seboj potegnil precejšnjo množico; tudi on je umrl in njegovi učenci so umrli. Zato vam pravim: Pazite, kajti če je to delo od ljudi, bo razdejano; če pa je od Boga, ga ne boste mogli razdejati. Sicer se morda znajdete v boju celo proti Bogu.«

Kje je torej dokaz, da bo propadlo, če je to delo ljudi? Dokaz za to si imel, je rekel Gamaliel, iz primerov Juda in Tevda. Če je torej mož, ki ga apostoli razglašajo, voditelj, kot sta Juda in Tevda, če ne dela vsega, kar dela, z Božjo močjo, počakaj malo in izid dogodkov bo dal verodostojnost temu, kar govoriš. Iz tega, kako se bodo stvari iztekle, boš vedel, ali je prevarant, kot praviš, in tisti, ki krši Zakon, ali Bog, ki vlada vsem stvarem in z neizrekljivo močjo ureja in ureja naše zadeve.

In to se je res zgodilo. Res so čakali. Prav

izid dogodkov je dokazal, da je njegova moč božanska in nepremagljiva. Ta trik, ki je zavedel mnoge ljudi, se je obrnil proti hudiču. Ko je Satan videl, da je Kristus prišel, je želel prikriti resničnost njegovega prihoda in skriti pravi namen njegove učlovečenja. Zato je na oder pripeljal omenjene zlikovce, da bi Kristusa lahko imeli za enega izmed njih. In to je storil tudi na križu, ko je dal s Kristusom križati dva razbojnika; enako je storil v primeru Kristusovega prihoda, ko si je prizadeval prikriti resnico tako, da jo je postavil ob bok laži. Vendar mu v obeh primerih ni uspelo in prav njegov trud je bil najmočnejši dokaz Kristusove moči.

Povejte mi tole. Če so bili trije možje križani na istem mestu, ob istem času, pred istimi sodniki, zakaj sta bila dva tata izgubljena v tišini, medtem ko se časti samo On? Če je veliko mož uvedlo nove vlade, si pridobilo privržence in danes niti njihova imena niso znana, kako je mogoče, da se Kristusu izkazuje božanska služba po vsem svetu?

Primerjava še posebej jasno razjasni dejstva. Vi Judje torej primerjate to in spoznate, kako je resnica zmagala. Kateri prevarant si je pridobil toliko cerkva po vsem svetu, kateri lopov je razširil svoje čaščenje do konca sveta, kateri prevarant je pokopal vsakega človeka, in to kljub desettisočem ovir? Nihče ni. Jasno je torej, da Kristus ni bil prevarant: rešil nas je, blagoslavlja nas, skrbi za nas, varuje naša življenja.

Naj dodam še eno napoved, preden se vrnem k temi, o kateri sem nameraval govoriti. Kristus je rekel: »Nisem prišel, da bi prinesel mir na zemljo, ampak meč.« Vendar ni govoril o tem, kaj bi si sam želel, temveč je napovedal konec, do katerega bodo stvari prišle. Nadaljeval je: »Prišel sem namreč, da ločim človeka od očeta in snaho od tašče in hčer od matere.«

Povej mi tole. Kako je to napovedal, če je bil zgolj človek in eden iz množice? Saj je to mislil. Včasih se je zgodilo, da je v isti hiši eden veroval, drugi pa ne; potem je oče hotel svojega sina zavesti, da bi zatajil svojo vero. Zato je Kristus napovedal prav to. Kar je rekel, je bilo tole: »Moč evangelija bo tako močna, da bodo sinovi zaničevali očete, hčere matere in starši otroke. Kajti ne bodo se odločili le za prezir svojih domačinov, ampak bodo celo dali svoje življenje, raje pretrpeli in vse pretrpeli, kot da bi zatajili svojo vero.«

Kako je lahko to vedel, če je bil le še en moški iz množice? Kako mu je prišlo na misel, da ga bodo sinovi bolj spoštovali kot očetje, da ga bodo starši imeli za ljubšega od lastnih otrok, da ga bodo žene bolj goreče ljubile kot lastne može? In kako je vedel, da se to ne bo zgodilo samo v enem domu, ne v dveh, ne v treh, ne v desetih, ne v dvajsetih, ne v stotih, ampak v vsakem

kotičku sveta, v vsakem mestu in deželi, na kopnem in morju, v gosto naseljenih krajih in v tistih z malo, če sploh, bivališči? Nihče ne more reči, da je to napovedal in nato svoje napovedi ni izpolnil. Zagotovo ni bilo le na samem začetku, ampak je res še danes, da so mnogi zaradi svoje vere osovraženi in izgnani iz očetovskih hiš. Vendar se na to ne ozirajo; dejstvo, da to trpijo zaradi Kristusa, jih dovolj tolaži.

Povej mi tole. Katero človeško bitje je kdaj imelo moč storiti kaj takega? Pa vendar je ta mož podal vse te napovedi o tej ženski, o Cerkvi in o vojnah, ki se bodo vodile proti njej. Napovedal je tudi, da bo tempelj uničen, da bo Jeruzalem zavzet in da mesto ne bo več mesto Judov, kot je bilo v preteklosti.

Če se je motil in vas je prevaral v vseh teh drugih napovedih, in se te niso uresničile, potem ne verjemite temu, kar je napovedal o Jeruzalemu in templju. Vendar vidite, da se te druge napovedi slavno izpolnjujejo in da njihova resničnost z vsakim dnem postaja vse močnejša. Vrata pekla niso premagala Cerkve, po toliko letih se zgodba o tem, kar je storila ta ženska, še vedno pripoveduje po vsem svetu, in moški, ki so verjeli vanj, so mu izkazovali večje spoštovanje kot svojim staršem, ženam in otrokom. Če je to res, mi povejte, zakaj zavračate to eno napoved o templju, še posebej, ker pričevanje časa vašim nesramnim besedam nalaga naj obmolknejo?

Predpostavimo, da bi minilo le deset, dvajset, trideset ali petdeset let od zavzetja Jeruzalema. Tudi takrat ne bi imeli nobene pravice pokazati svoje predrznosti z zavrnitvijo njegove napovedi, če pa bi želeli biti trmasti, bi morda imeli še kakšen izgovor za protest. Toda od zavzetja Jeruzalema ni minilo le petdeset let, ampak veliko več kot eno, dve ali tri stoletja. In nikoli ni bilo videti niti ene same sledu ali sence spremembe, na katero čakate. Zakaj ste potem tako prenagljeni in neumni, da vztrajate s svojimi nesramnimi ugovori?

Povedali smo že dovolj, da dokažemo, da tempelj ne bo nikoli obnovljen. Ker pa je obilica dokazov, ki podpirajo to resnico, tako velika, se bom od evangelijev obrnil k prerokom, ker so Judje vanje verjeli pred vsemi drugimi. In iz besed prerokov bom jasno povedal, da Judje v prihodnjih dneh ne bodo dobili nazaj ne svojega mesta ne templja. Pa vendar mi ni bilo treba dokazovati, da tempelj ne bo obnovljen. To ni bila moja dolžnost; Judje imajo dolžnost dokazati nasprotno, namreč, da bo tempelj obnovljen. V preteklih letih mi stojte ob strani v boju in pričajte o resničnosti mojih besed.

Čeprav jih izid dogodkov premaga, čeprav z dejanji ne morejo dokazati tistega, kar trdijo z besedami, čeprav se preprosto nepremišljeno hvalijo, imajo pravico pričati. Dokaz za moje stališče je, da so se dogodki, o katerih govorim, dejansko zgodili: Jeruzalem je padel in ga niso

obnovili po toliko letih. Njihovo stališče temelji na njihovih neutemeljenih besedah.

Vendar je bilo na njih dokazno breme, da pokažejo, da se bo mesto znova dvignilo. To je postopek za dokazovanje na sodiščih. Recimo, da se dve osebi prepirata o neki zadevi in prva stranka pisno utemelji svoje stališče, druga stranka pa izpodbija njegovo izjavo. Druga stranka mora nato predložiti priče ali druge dokaze, ki ovržejo to, kar je navedeno v pisni izjavi; tožniku pa tega ni treba storiti. To morajo zdaj storiti Judje. Predložiti morajo preroka, ki pravi, da bo Jeruzalem zagotovo obnovljen. Kajti če naj bi se za vas, Jude, sedanje ujetništvo končalo, so morali preroki to napovedati, kar je jasno vsakomur, ki je vsaj bežno pogledal v preroške knjige. Kajti v preteklosti je bila med Judi navada, da so njihovi preroki po navdihu od zgoraj napovedovali dobre ali zle stvari, ki bodo doletele ljudstvo.

Kaj je bil razlog za to? Ker so bili Judje tako arogantni in trmasti. Takoj so pozabili, kaj je Bog storil zanje, njegovo dobroto so pripisali demonom in menili, da so njegovi blagoslovi prišli od njih. Tudi ko se je morje zanje razdelilo, ko so odhajali iz Egipta in so se jim dogajale druge čudovite stvari, so pozabili na Boga, ki je delal te čudeže, in jih pripisali drugim, ki niso bili bogovi. Aronu so namreč rekli: »Naredi nam bogove, ki nas bodo vodili«

»In Jeremiju so rekli: »Ne bomo poslušali, kar govoriš v imenu Gospodovem. Še naprej bomo delali, kar smo nameravali: nebeški kraljici bomo zažigali kadilo in ji dajali pitne daritve, kakor smo to počeli mi in naši očetje, naši kralji in knezi. Takrat smo imeli dovolj hrane in nam je bilo dobro; nismo utrpeli nobene nesreče. Odkar pa smo nehali zažigati kadilo nebeški kraljici in ji dajati pitne daritve, nam vsega manjka in nas uničujeta meč in lakota.« Navdihnjeni preroki so torej napovedali, kaj se bo zgodilo Judom, da nobenega od dogodkov ne bi pripisovali malikom, ampak bi verjeli, da tako kazni kot blagoslovi vedno prihajajo od Boga: kazen je prišla za njihove grehe, blagoslovi pa zaradi Božje ljubezni in dobrote.

Da bi se naučili, da je to razlog za prerokbo, prisluhnite, kaj je Izaija, najbolj zgovoren prerok, imel povedati judovskemu ljudstvu. »Vem, da si trmast in da je tvoj vrat železna kita« (torej neupogibljiv), »in tvoje čelo bronasto« (torej ne more zardevati). Tudi mi imamo navado, da tiste, ki ne morejo zardevati, imenujemo »bronastoobrazni«. In Izaija je nadaljeval: »Napovedal sem, kaj se bo zgodilo nad tabo, preden se je zgodilo, in sem ti to sporočil.« Nato je dodal razlog za prerokbo, ko je rekel: »Da ne bi nikoli rekli: 'Moji maliki so to storili, moji kipi in ulite podobe so to zapovedali.'«

Ob drugi priložnosti so se nekateri Judje prepirali,

nekateri so bili bahavi in so se celo po izpolnitvi prerokb obnašali tako predrzno, kot da jih ne bi nikoli slišali. Preroki so nato ne le napovedovali, kaj se bo zgodilo, ampak so imeli celo priče o tem, kaj so počeli. Izaija je rekel: »Postavite mi za priče zanesljive može, duhovnika Urija in Jeberehijevega sina Zaharija.« In to ni bilo vse, kar je Izaija storil. Svojo prerokbo je zapisal v novo knjigo, da bi po izpolnitvi prerokbe to, kar je napisal, pričalo proti Judom o tem, kar jim je navdihnjeni prerok napovedal že zdavnaj prej. Zato tega ni preprosto zapisal v knjigo, ampak v novo knjigo, knjigo, ki bi lahko dolgo ostala trdna, ne da bi se zlahka razpadla, knjigo, ki bi lahko trajala, dokler se ne bi zgodili dogodki, opisani v njej.

Dokazal bom, da je to res in da je Bog napovedal vse, kar se bo zgodilo Judom. To ne bom storil le na podlagi tega, kar je rekel Izaija, ampak na podlagi vsega, kar se jim je zgodilo, tako dobrega kot slabega. Judje so res trikrat pretrpeli suženjstvo, zelo hudo in najhujše: a nobeno od tega jih ni zadelo nepričakovano. Bog je poskrbel, da je bilo vsako ujetništvo prerokovano. Skrbno je napovedal kraj, trajanje, vrsto in obliko njihove nesreče, vrnitev iz suženjstva in vse ostalo.

Najprej bom spregovoril o napovedi njihovega suženjstva v Egiptu. Bog je Abrahamu zagotovo rekel: »Vedi, da bodo tvoji potomci tujci v deželi, ki ni njihova; sužnji bodo in zatirani bodo štiristo let. Jaz pa bom

sodil narod, ki mu bodo služili, je rekel Bog. In v četrtem rodu se bodo vrnili sem z velikim imetjem.”

Vidite, kako je omenil število let? Štiristo. Kakšna je bila narava njihovega suženjstva? Ni rekel le: »Suženjstvo jim bo dano,« ampak: »Zatiranje jim bo dano.« Poslušajte Mojzesovo razlago njihove nesreče. Rekel je: »Tvojim služabnikom ne dajejo slame, pa nam še vedno govorijo, naj delamo opeko.« In vsak dan so jih bičali, da bi se naučili pomena besed: »Suženjstvo jim bo dano in zatiranje.« Ko je rekel: »Sodil bom narod, ki mu bodo služili,« je govoril o utopitvi Egipčanov v Rdečem morju, kar je Mojzes opisal v svoji pesmi, ko je rekel: »Konja in voz je vrgel v morje.« Nato je omenil tudi način njihove vrnitve, ko je rekel, da se bodo vrnili sem z velikim imetjem: »Vsak od vas vzemi od svojega bližnjega in tovariša zlate in srebrne posode.« Ker so bili dolgo časa suženjstvo in niso prejeli plačila, jim je Bog dovolil, da so to zahtevali od Egipčanov, čeprav njihovi gospodarji morda niso bili pripravljeni plačati. In prerok je vzkliknil in rekel: »In odpeljal jih je obremenjene s srebrom in zlatom, brez šibkega med njihovimi rodovi.« Torej imamo tukaj eno suženjstvo, ki je bilo natančno napovedano.

Zdaj pa se posvetimo drugi sužnosti. Katero je to? Suženjstvo v Babilonu. Jeremija ga je zagotovo natančno napovedal, ko je rekel: »Tako pravi GOSPOD: Šele po sedemdesetih letih

»Ko bo preteklo za Babilon, vas bom obiskal in izpolnil svojo obljubo, da vas bom pripeljal nazaj v ta kraj. Spremenil bom vaše suženjstvo, zbral vas bom izmed vseh narodov in vseh krajev, kamor sem vas pregnal,« govori GOSPOD, in vas pripeljal nazaj v kraj, od koder sem vas pregnal.« Ali vidite, kako je tukaj spet govoril o mestu, številu let in krajih, iz katerih in kamor jih bo vodil?

To pojasnjuje, zakaj Daniel ni molil za Jude, dokler ni videl, da je minilo sedemdeset let. Kdo to pravi? Sam Daniel, ko je rekel: »Jaz, Daniel, sem skrbel za kraljeve zadeve. Toda zgrozilo me je videnje in ni bilo nikogar, ki bi ga razumel.« »In razumel sem v Svetem pismu štetje let, o katerem je Gospod govoril preroku Jeremiju: da se bo za ruševine Jeruzalema dopolnilo sedemdeset let. Obrnil sem se h Gospodu Bogu in ga iskal moliti in prositi s postom, raševino in pepelom.«

Si slišal, kako je bilo to suženjstvo napovedano in kako si prerok ni upal pred določenim časom predati svoje molitve in prošnje Bogu? Bal se je, da bi bila njegova molitev nepremišljena in zaman. Bal se je, da bo slišal to, kar je slišal Jeremija: »Ne moli za to njegovo ljudstvo in ne zahtevaj od mene zanje, kajti ne bom uslišal tvojega glasu.« Ko pa je videl, da se je obsodba, izrečena proti njim, izpolnila in da jih čas kliče k vrnitvi, je zanje molil. In ni le molil, ampak je svojo prošnjo izrekel s postom, raševino in pepelom.

Prerok je ravnal z Bogom na način, ki je med ljudmi precej običajen. Ko vidimo, da je gospodar svoje sužnje vrgel v zapor zaradi številnih hudih zločinov, jih ne prosimo takoj, niti na začetku niti na začetku njihove kazni. Pustimo jih, da so kaznovani nekaj dni; nato gremo h gospodarju s svojo prošnjo in imamo čas, da delamo na svoji strani. Točno to je storil prerok. Čeprav kazen, ki so jo Judje plačali, ni bila tako huda, kot so si zaslužili njihovi grehi, so jo vseeno plačali. In šele takrat je prerok šel k Bogu, da bi prosil zanje.

Če jo želite slišati, prisluhnimo molitvi, ki jo je izrekel zanje. Rekel je: »Priznal sem in rekel: 'Gospod, veliki in strašni Bog, ki hraniš svojo zavezo in svoje usmiljenje do tistih, ki te ljubijo in izpolnjujejo tvoje zapovedi!'« Kaj počneš, Daniel? Ko posreduješ za tiste, ki so grešili in se prepirali z Bogom, ali govoriš o ljudeh, ki izpolnjujejo Božje zakone? Ali si tisti, ki kršijo njegove zapovedi, zaslužijo odpuščanje? Kaj je rekel Daniel? »Ne molim te zaradi njih, ampak zaradi njihovih prednikov, zaradi Abrahama, Izaka in Jakoba. Obljuba in zaveza je bila dana tistim, ki so izpolnjevali Božje zapovedi. Ti možje torej nimajo pravice do odrešenja; zato omenjam njihove prednike.«

Daniel ni govoril o Judih v sužnosti, ko je rekel: »Ti, ki hraniš svojo zavezo in svoje usmiljenje do tistih, ki te ljubijo in izpolnjujejo tvoje zapovedi.« Zato je takoj dodal: »Smo

grešili, delovali brezpravno, delali hudo in odstopali od tvojih zapovedi in postav. Nismo ubogali tvojih služabnikov, prerokov.« Grešnikom namreč ostane samo ena obramba, potem ko so grešili: da priznajo svoje grehe.

Ali zdaj, prosim, razmislite o kreposti pravičnega človeka in ošabnosti Judov? Kdor se ne zaveda nobenega zla v sebi, si izreka najstrožjo sodbo, ko pravi: »Grešili smo, delovali brezpravno, storili hudo.« Toda tisti, ki so bili polni deset tisoč grehov, so storili ravno nasprotno, ko so rekli: »Držali smo tvoje zapovedi; zdaj pa tujce imenujemo blagrovalne in hudobneže povišujemo.« Pravični ljudje običajno delujejo skromno, potem ko so storili pravična dejanja; hudobni se običajno povišujejo, potem ko so grešili. Človek, ki se ni zavedal nobene hudobije v sebi, je rekel: »Delali smo brezpravno, odstopimo od tvojih zakonov«; tisti, ki se zavedajo bremena deset tisoč grehov, pravijo: »Držali smo tvoje zapovedi.« To vam povem, da bi se lahko izogibali grešnika in posnemali pravičnega.

Ko je prerok na kratko opisal njihova nezakonita dejanja, je spregovoril o kazni, ki so jo plačali, saj je želel s tem pridobiti Božje usmiljenje nad njimi. Rekel je namreč: »In prišlo je nad nas prekletstvo, zapisano v postavi Mojzesa, Božjega služabnika, ker smo grešili.« Kaj je to prekletstvo? Ali želite, da ga preberemo?

»Če ne boš služil GOSPODU, svojemu Bogu, bom zoper tebe pripeljal brezsramni narod, narod, čigar

jezika ne boš razumel in malo vas bo." Tudi trije fantje v Babilonu so to jasno povedali, ko so pokazali, da je kazen, ki jih je doletela, posledica njihovega dejanja. Bogu so priznali grehe vseh Judov, ko so rekli: "Izročil si nas našim sovražnikom, brezpravnim in sovražnim upornikom, krivičnemu kralju, najhujšemu na vsem svetu." Ali vidite, kako je Bog izpolnil prekletstvo, ki je reklo: "Malo vas bo?" In prekletstvo, ki je reklo: "Pripeljal bom proti vam brezsramni narod"?

Prav na to je namignil Daniel, ko je rekel: »Prišle so nad nas nesreče, kakršne se niso zgodile pod nebom, kakor se je zgodilo v Izraelu.« Kakšne nesreče so bile te? Matere so jedle svoje otroke. Mojzes je to napovedal, Jeremija pa pokaže, da se je to uresničilo. Mojzes je namreč rekel: »Prefinjena in nežna ženska, tako nežna in prefinjena, da si ne upa stopiti na stopnico, bo položila roko na nesveto mizo in jedla svoje otroke.« Jeremija pa pokaže, da se je to uresničilo, ko je rekel: »Roke sočutnih žensk so skuhale svoje otroke.«

Toda tudi potem, ko je spregovoril o grehih tistih, ki so grešili, in potem, ko je razkril kazen, ki so jo pretrpeli, ni prosil, da bi jih to rešilo. Poglejte torej preudarnost služabnika. Ko je namreč jasno povedal, da še niso plačali kazni, ki si jo zaslužijo njihovi grehi, niti njihovo trpljenje ni odplačalo dolga za njihove prestopke, se je obrnil na

Božje usmiljenje in dobroto njegove poti ter pravi: »In zdaj, o Gospod, naš Bog, ki si svoje ljudstvo izpeljal iz egiptovske dežele in si ustvaril ime do današnjega dne, smo grešili in ravnali proti tvoji postavi.« Kar pravi, je: »Nisi rešil Judov v preteklosti zaradi njihovih dobrih del, ampak zato, ker si videl njihovo bedo in stisko, ker si slišal njihov krik. Prav tako nas osvobodi naših sedanjih hudobij zaradi svoje dobrote in samo zaradi nje. Nimamo nobene druge pravice do odrešenja.«

In spregovoril je in po mnogih žalostinkah predstavil mesto Jeruzalem kakor ujetnico in rekel: »Naj tvoj obraz zasije nad tvojim svetiščem. Prisluhni, o moj Bog, in poslušaj, odpri svoje oči in poglej naše ruševine in ruševine tvojega mesta, v katerem se kliče tvoje ime.« Ko je namreč pogledal med možmi in ni videl nikogar, ki bi lahko Bogu priskrbel milost, se je obrnil k zgradbam in predstavil mesto. Pokazal je njegovo opustošenje in ko je končal svoj govor o teh stvareh, je Bogu priskrbel milost. In to je postalo jasno iz dogodkov, ki so sledili.

Ampak nazaj k temu, o čemer sem govoril. Saj se moram spet vrniti k temi, ki sem jo predlagal. Vendar sem imel dober razlog za te odmike: čakal sem, da bi vam dal nekaj časa za dihanje, saj so se utrudili zaradi nenehnih konfliktov z Judi. Naj se vrnem k točki, kjer sem se oddaljil od svoje teme, da bi spregovoril o teh zadevah. Naj dokažem, da je bilo zlo, ki bo doletelo Jude, natančno napovedano po Božjem navdihu. Moj govor je

že pokazal, da ti dve ujetništvi nista prišli na Jude ne po naključju ne po nepričakovanju.

Zdaj mi preostane še, da omenim tretje ujetništvo. Ko bom to storil, moram spregovoriti o suženjstvu, ki jih zdaj obdaja; moram jasno dokazati, da noben prerok ni nikoli napovedal, da bo prišlo do kakršne koli svobode ali pobega pred tegobami, ki jih zdaj obdajajo.

Kaj je torej to tretje ujetništvo? To je suženjstvo, ki jih je zadelo v dneh Antioha Epifana. Potem ko je Aleksander, kralj Makedoncev, premagal perzijskega kralja Darija, je prevzel kraljestvo. Po Aleksandrovi smrti so mu na prestol sledili štirje kralji. Antioh je bil sin enega od štirih Aleksandrovih naslednikov. Mnogo let pozneje je Antioh požgal tempelj, opustošil najsvetejše, ukinil daritve, podjarmil Jude in uničil vso njihovo državo.

Daniel je vse to napovedal z največjo natančnostjo, celo do dneva. Napovedal je, kdaj se bo to zgodilo, kako, kdo bo to storil, na kakšen način, kje se bo vse končalo in kakšno spremembo bo to prineslo. To boste bolje razumeli, ko boste slišali vizijo, ki jo je prerok predstavil v obliki prilike. Oven je Darej, perzijski kralj; kozel je grški kralj Aleksander Makedonski; štirje rogovi so Aleksandrovi nasledniki; zadnji rog je sam Antioh. Vendar bo za vas bolje, da slišite samo vizijo.

Daniel je rekel: »Kajti v prikazni sem videl in sem zasipal mulj ob reki Ubal.« (Omenjeno mesto imenuje z

Perzijskim imenom.) »In pogledal sem gor in videl ovna, ki je stal pri Ubalu z visoko dvignjenimi rogovi; in en rog je bil višji od drugega, višji pa se je dvigal do same višine. In videl sem ovna, ki je bodal proti morju, severu in jugu. Nobena zver se ne bi mogla upreti pred njim in ni bilo nikogar, ki bi rešil zver iz njegovega prijema; delal je, kar se mu je zdelo, in postal zelo močan. In ko sem sedel, sem razumel.« Govoril je o perzijski moči in oblasti, ki je preplavila vso zemljo.

Nato je govoril o Aleksandru Makedonskem in rekel: »Glej, kozel je prišel z jugozahoda čez vso zemljo, ne da bi se dotaknil tal. In kozel je imel rog, ki ga je bilo videti na pol poti med njegovimi očmi.« Nato je govoril o Aleksandrovem srečanju z Darijem in zmagi, ki jo je dosegla makedonska moč. »Kozel je pristopil k rogatemu ovnu, se razjaril, udaril ovna,« – moram skrajšati pripoved – »zlomil mu oba roga in ni bilo nikogar, ki bi ovna rešil iz njegove oblasti.«

Po tem je Daniel govoril o Aleksandrovi smrti in štirih kraljih, ki so ga nasledili: »In na vrhuncu svoje moči se je veliki rog zlomil in na njegovem mestu so zrasli štirje drugi, obrnjeni proti štirim vetrovom neba.« Daniel je nato prešel od te točke do vladavine Antioha in pokazal, da prihaja iz enega od teh štirih, ko je rekel: »Iz enega izmed njih je prišel močan rog in postal je zelo močan proti jugu in vzhodu.« Daniel je nato nadaljeval s prikazom, da je Antioh uničil judovsko državo in način življenja, ko je rekel: »In

zaradi njega je bila daritev zaradi pregreh odvzeta.

In sveti kraj bo opustošen in greh bo nadomestil žrtvovanje. Potem ko je bil oltar uničen in sveti kraji poteptani, je v notranjosti postavil malika in demonom daroval nezakonite žrtve; pravičnost je bila vržena na tla. To je storil in uspel."

Nato je spet, drugič, govoril o istem vladanju Antioha Epifana, o suženjstvu ter zavzetju in opustošenju templja; tokrat pa je navedel datum teh dogodkov. Proti koncu knjige je spet začel z Aleksandrovim cesarstvom in opisal vse vmesne dosežke Selevkidov in Ptolemajev v njihovih vojnah drug proti drugemu, podvige njihovih generalov, strategije, zmage, vojske, bitke, ki so se bile na kopnem in morju. Ko je prišel k Antiohu, je končal z besedami: »Njegove oborožene sile se bodo dvignile, oskrunile svetišče in odstranile kontinuiteto« (in s kontinuiteto je mislil neprekinjene dnevne žrtve) »in na njeno mesto bodo postavili gnusobo. Z izdajo bodo odpeljali tiste, ki kršijo zavezo« (torej prestopnike med Judi, ki jih bodo odstranili in obdržali pri sebi); »Toda ljudstvo, ki pozna svojega Boga, bo odločno ukrepalo« (misli na dogodke v času Makabejcev: Jude, Simona in Janeza). »Modri možje ljudstva bodo razumeli veliko stvari, a padali bodo pod mečem in ognjem« (tukaj spet opisuje požig Jeruzalema) »in v izgnanstvu in dneh plenjenja. In ko bodo padli, bodo prejeli malo pomoči« (misli, da v

sredi teh zlih si bodo lahko oddahnili in se dvignili iz grozot, ki so jih doletele), »toda mnogi se jim bodo pridružili zaradi izdaje. In odpadli bodo od števila modrih?« To je rekel, da bi pokazal, da bodo padli celo mnogi od tistih, ki so trdno stali.

Nato je Daniel navedel razlog, zakaj je Bog dovolil, da so bili vpleteni v takšne preizkušnje. Kaj je razlog? »Da bi jih očistil, izbral in pobelil do časa konca.«

Zato je, je rekel Daniel, Bog dopustil to zlo, da bi jih očistil in pokazal, kdo med njimi je pristen in odobren. Ko je govoril o moči in sili istega kralja, je rekel: »Delal bo, kar mu je všeč, povzdignil se bo in postal zelo mogočen.« Ko je govoril o kraljevem bogokletnem duhu, je nadaljeval: »Izrekel bo pretirane ošabne misli proti Bogu bogov; uspeval bo, dokler se jeza ne dopolni.« Daniel je tukaj jasno povedal, da Antioh ni bil tako zmagoslaven po svoji volji, temveč zaradi Božje jeze nad Judi.

Potem ko je Daniel v mnogih drugih odlomkih povedal, kakšno zlo bo kralj prinesel Egiptu in Palestini, kako se bo vrnil, na čigavo pobudo in pod pritiskom kakšnega vzroka, je prerok nato opisal spremembo usode in rekel, da bodo Judje, potem ko bodo pretrpeli vse te zlo, našli nekaj pomoči od angela, poslanega, da jim pomaga, saj bo rekel: »Takrat, ko bo vstal Mihael, veliki knez, varuh sinov tvojega ljudstva,

bo čas stiske, kakršne ni bilo od začetka narodov na zemlji do tistega časa. Takrat bodo tvoji ljudje rešeni, vsi, ki bodo najdeni zapisani v knjigi.« S tem je mislil tiste, ki so vredni rešitve.

Vendar še nisem podal dokaza za vprašanje, ki ga preiskujem. Kaj je to vprašanje? Da je Bog določil časovno omejitev za tiste, ki so bili vpleteni v te preizkušnje, tako kot je določil omejitev štiristo let za izgnanstvo v Egiptu in sedemdeset let za suženjstvo v Babilonu. Poglejmo torej, ali je določil kakšno časovno omejitev za to tretje suženjstvo. Kje lahko najdemo odgovor na to? V tem, kar je Daniel rekel v verzih, ki sledijo tistim, o katerih sem razpravljal. Ker je slišal o številnih velikih zlih, ki bodo doletela Jude – požig Jeruzalema, propad njihove države, suženjstvo njegovega ljudstva – je želel izvedeti, kakšen bo konec teh preizkušenj in ali se bo njihovo katastrofalno stanje kako spremenilo. Zato je vprašal angela, ki se mu je prikazal, in rekel: »Gospod, kakšen bo izid tega?« »Pridi sem, Daniel,« je rekel, »ker morajo biti besede skrite in zapečatene« (kar kaže na nejasnost besed) »do časa konca«. Nato je angel omenil razlog, zakaj je Bog privolil v ta zla: »Dokler bodo mnogi izvoljeni, pobeljeni in očiščeni, dokler bodo brezpravni ravnali brezpravno, dokler vsi brezbožni ne bodo razumeli, sveti pa bodo razumeli.«

Nato je Danielov angel pri napovedovanju trajanja teh zlih rekel: »Od časa spremembe neprekinjenosti.« Dnevna žrtev se je imenovala

neprekinjenost, kajti kar je neprekinjeno, je pogosto

in nenehno. In med Judi je bil običaj, da so Bogu darovali daritev zvečer in okoli zore vsak dan; zato so to dnevno daritev imenovali kontinuiteta.

Ko pa je prišel Antioh, je to prakso popolnoma odpravil. To je mislil angel, ko je rekel: »Od časa spremembe kontinuitete« (torej od časa, ko je bila žrtvovanje ukinjeno) »bo tisoč dvesto devetdeset dni«, torej tri leta in pol in malo več. Nato je angel, da bi pokazal, da bo konec in rešitev od teh nadlog, nadaljeval: »Blagor možu, ki vztraja in doseže tisoč tristo petintrideset dni«, in tisoč dvesto devetdesetim dnevom dodal še petinštirideset dni. To je storil, ker se je zgodilo, da je boj trajal mesec in pol in v tem času je zmaga postala popolna, prav tako pa tudi rešitev Judov od zla, ki jih je bremenilo. In ko je rekel: »Blagor možu, ki vztraja tisoč tristo petintrideset dni«, je razkril njihovo rešitev. Ni rekel le »mož, ki doseže«, ampak »mož, ki vztraja in doseže«. Razlog za to je, da so mnogi brezbožniki videli spremembo, vendar jih ne imenuje srečne; blagoslavlja le tiste, ki so v času stiske pričali, ki niso opustili svoje vere in so nato našli olajšanje svojih tegob. Zato ni rekel preprosto: »človek, ki doseže«, ampak »človek, ki vztraja in doseže«.

Kaj bi lahko bilo bolj jasno od tega? Ali vidite, kako

je prerok zelo natančno napovedal njihovo ujetništvo in osvoboditev iz suženjstva? Časa ni navedel v letih ali mesecih, temveč do enega dne. Da bi vedeli, da moje besede ne temeljijo zgolj na ugibanjih, pripeljimo še eno pričo za to, kar sem povedal, pričo, ki ji Judje zaupajo z največjim zaupanjem, mislim na Jožefa Flavija, ki je njihove nesreče naredil za tragično zgodovino in ki je parafraziral celotno Staro zavezo. Rodil se je po Kristusovem prihodu in ko je govoril o ujetništvu, ki ga je napovedal Kristus, je razpravljal tudi o tem ujetništvu in predstavil Danielovo vizijo o ovnu, kozlu, štirih rogovih in zadnjem rogu, ki je nastal po drugih. Nočem, da bi kdo sumil o tem, kar sem povedal; pridite torej in primerjajmo njegove besede z mojimi.

Jožef Flavij je pohvalil Daniela in mu pokazal izjemno veliko občudovanje, s čimer ga je postavil nad vse druge preroke. Ko je prišel do zgodbe o Danielovem videnju, je povedal tole. Daniel nam je zapustil knjigo, v kateri je pojasnil točnost in zvestobo resnici svojih prerokb. Pove nam namreč, da se je potem, ko sta z nekaj tovariši odšla na ravnino v Suzo, perzijsko metropolo, zemlja nenadoma stresla in močno stresla. Njegovi prijatelji so zbežali in ostal je sam. Padel je z obrazom navzdol in se je trdno priklenil na mestu, opirajoč se na obe roki. Nato se ga je nekdo dotaknil in mu hkrati ukazal, naj vstane in pogleda, kaj se bo zgodilo z njegovim ljudstvom čez mnogo generacij.

Daniel je nato vstal in mu je bil prikazan velik oven, ki mu je iz glave raslo veliko rogov, toda zadnji rog

je bil najvišji. Nato je pogledal proti zahodu in zagledal kozla, ki ga je nosilo po zraku. Kozel se je pognal na ovna, ga dvakrat udaril z rogovi, ga podrl na tla in ga pohodil. Nato je videl, kako je kozel zrasel in mu iz čela pognal zelo velik rog. Ta rog se je odlomil, a so zrasli štirje drugi, obrnjeni proti štirim vetrovom. Ko je Jožef pripovedoval zgodbo, je Daniel videl, kako je iz teh rogov vzdignil manjši rog, ki je postal močan. Bog, ki je Danielu pokazal videnje, mu je govoril, da bo nad njegovim narodom prišla vojna, da bo Jeruzalem zavzet z napadom, da bo tempelj oropan, da bodo daritve ovirane in prekinjene ter da bo to trajalo tisoč dvesto devetdeset dni?

Daniel je zapisal, da je te dogodke videl na ravnini pri Suzah; prav tako je pojasnil, da mu je Bog razložil, kaj je videl v videnju. Bog je rekel, da oven predstavlja cesarstvo Perzijcev in Medijcev, rogovi pa tiste, ki bodo imeli kraljevsko oblast. Nadalje je dejal, da zadnji rog pomeni, da bo prišel kralj, ki bo druge prekosil po bogastvu in slavi. Bog je nato pojasnil, da bo kozel vladar izmed Grkov, ki se bo dvakrat spopadel s perzijskim kraljem, ga v bitki premagal in prevzel celotno njegovo cesarstvo. Prvi veliki rog na kozlovem čelu je pomenil prvega kralja. Potem ko je ta odpadel, je rast štirih rogov in obračanje vsakega od njih v štiri regije zemlje znak, da bodo po smrti prvega kralja, ki ni imel ne sinov ne družine, si njegovi nasledniki razdelili cesarstvo med seboj in vladali svetu več let.

In iz teh naslednikov, se je nadaljevala razlaga, bo vstal kralj, ki bo začel vojno proti judovskim zakonom, jim odvzel obliko vladavine, oropal njihov tempelj in tri leta preprečil darovanje žrtev. In zgodilo se je, da je narod naših očetov prestal to trpljenje pod Antiohom Epifanom, tako kot je Daniel videl že mnogo let prej in napisal, da se bo zgodilo.

Kaj bi lahko bilo jasnejšega od tega? Zdaj je čas, razen če mislite, da vas utrujam, zdaj je čas, da se vrnemo k vprašanju, ki smo ga predlagali za preiskavo, namreč k sedanjemu suženjstvu Judov in njihovemu današnjemu suženjstvu. To je bil razlog, da smo preučili vsa njihova izgnanstva. Pazljivo me poslušajte, saj se naše tekmovanje ne ukvarja z običajnimi, vsakdanjimi zadevami. Na olimpijskih tekmovanjih imajo ljudje potrpljenje, da sedijo od polnoči do poldneva in čakajo, kdo bo osvojil krono; sprejemajo vroče sončne žarke na gole glave in ne odidejo, preden so zmagovalci določeni. Naše današnje tekmovanje ni za olimpijsko nagrado, temveč za neminljivo krono. Škoda bi torej bilo, če bi se utrudili in podlegli utrujenosti.

Kar sem povedal, je zadostno dokazalo, da so bila napovedana tri ujetništva, prvo štiristo let, drugo sedemdeset in tretje tri leta in pol. Zdaj pa se pogovorimo o sedanjem suženjstvu Judov. Da bi dokazal, da je prerok napovedal tudi to, bom kot svojo pričo ponudil

istega Jožefa Flavija, ki je na strani Judov. Prisluhnite, kaj pravi po svojem poročilu o Danielovem videnju. Rekel je: »Na enak način je tudi Daniel pisal o rimskem cesarstvu in da bodo zavzeli Jeruzalem in opustošili tempelj.«

Prosim, upoštevajte, da četudi je bil mož, ki je to napisal, Jud, si zaradi tega ni dovolil posnemati vaše trmoglavosti, Judov. Ko je rekel, da bo Jeruzalem zavzet, si ni upal reči, da bo obnovljen, niti omeniti določenega časa za njegovo obnovo, ker je vedel, da prerok ni določil natančnega časa. Ko pa je Jožef Flavij prej govoril o zmagi Antioha in njegovem opustošenju Jeruzalema, je navedel, koliko dni in let bo trajalo ujetništvo.

Toda Jožef Flavij ni omenil ničesar takega o suženjstvu pod Rimljani. Napisal je, da bosta Jeruzalem in tempelj opustošena, ni pa dodal, da bo tisto, kar je bilo opustošeno, obnovljeno. Kajti videl je, da prerok ni ničesar dodal o takšni obnovi. Jožef je rekel: »Vse te stvari, kakor mu jih je Bog razodel, je Daniel pustil za seboj v svojih spisih, tako da se tisti, ki jih berejo in opazujejo, kako so se zgodile, morajo čuditi, da je bil Daniel tako počaščen od Boga.«

Poglejmo pa, kje je Daniel rekel, da bo tempelj oropan. Ko je molil v raševini in pepelu, je k njemu prišel Gabriel in rekel: »Sedemdeset tednov je skrajšanih za tvoje ljudstvo in

za tvoje sveto mesto. »Glej,« bodo rekli Judje, »omenil je čas.« Da, vendar čas ni čas ujetništva; omenjen je čas, po katerem bo ujetništvo prišlo nadnje. Ena stvar je govoriti o tem, kako dolgo bo ujetništvo trajalo, druga pa navesti število let, preden bo prišlo in bo nad njimi.

Beremo: »Sedemdeset tednov je skrajšanih za tvoje ljudstvo«; Bog ne pravi več: »za moje ljudstvo«. Pa vendar je prerok rekel: »Naj tvoj obraz zasije nad tvojim ljudstvom«, toda Bog se je od njih nato odtujil zaradi drznega zločina, ki so ga nameravali storiti. Prerok je kmalu navedel razlog: »Dokler se ne bo končal prestopek in greh.« Kaj misli z besedami: »Dokler se ne bo končal greh«? Prerok pravi, da Judje počnejo veliko grehov, toda konec njihovih hudobnih dejanj bo dan, ko bodo ubili svojega Gospodarja. Tudi Kristus je rekel tole: »Dopolnite mero svojih očetov.« »Svoje služabnike ste ubili,« je rekel. »Zdaj dodajte k temu še kri svojega Gospodarja.«

Poglejte, kako se misli Kristusa in Daniela ujemajo. Kristus je rekel: »Napolnite se«; prerok pravi: »Dokler se ne bo končal prestopek in greh.« Kaj pomeni »konec«? Da potem ni več greha, ki bi ga bilo mogoče storiti. »In dokler ne bo uvedena večna pravičnost.« Kaj pa je večna pravičnost razen opravičila, ki ga je dal Kristus? »In dokler se ne bo zapečatilo videnje in prerok in ne bo mazilil svetega nad svetinjo«, torej dokler ne prenehajo prerokbe. Kajti to je tisto, kar pomeni »posaditi«, namreč končati maziljenje, prinesti

videnje do konca. Zato je Kristus rekel: »Postava in preroki do Janeza.« Ali vidite, kako to grozi s popolnim opustošenjem in plačilom za grehe in krivična dejanja? Bog namreč ni grozil, da bo Judom odpustil grehe, ampak da se bo nad njimi maščeval.

In kdaj se je to zgodilo? Kdaj so bile prerokbe popolnoma razveljavljene? Kdaj se je maziljenje končalo in se ni nikoli več vrnilo? Tudi če bomo tiho, bodo kamni vpili, ker je glas dejstev tako jasen. Kajti ne bi mogli omeniti časa, v katerem so se te napovedi izpolnile, razen dolgih in mnogih let, ki so že pretekla, in let, ki bodo še daljša in številčnejša. Daniel je to natančneje povedal, ko je rekel:

»In vedeli boste in razumeli, da bo od izida besede odgovora, da bo Jeruzalem obnovljen, do prihoda maziljenega voditelja sedem tednov in dvainšestdeset tednov.«

Tukaj me pozorno poslušajte, saj je tukaj celotno vprašanje. Sedem tednov in dvainšestdeset tednov sestavljata štiristo triinosemdeset let, saj tukaj ne govori o tednih dni ali mesecev, temveč o tednih let. Od Kira do Antioha Epifana in ujetništva je bilo tristo štiriindevetdeset let. Vendar Daniel jasno pove, da ne govori o uničenju templja pod Antiohom, temveč o poznejšem uničenju pod Pompejem, Vespazijanom in Titom. Nadalje podaljša čas in

nas pouči, od kod moramo začeti šteti, tako da nam pokaže, da naše štetje ne sme začeti od dneva vrnitve iz ujetništva. Od katere točke moramo šteti? »Od dneva, ko se je razglasila beseda odgovora, da bo Jeruzalem obnovljen.«

Jeruzalem pa ni bil obnovljen pod Kirom, temveč pod Artakserksom, ki so ga imenovali Dolgoroki. Po vrnitvi Judov je bil namreč vladar Kambiz, nato Magi, za njimi pa Darej Histasp. Nato je prišel Darejev sin Kserks in za njim Artaban. Po Artabanu je Perziji vladal Artakserks Dolgoroki. V dvajsetem letu njegovega kraljevanja se je Nehemija vrnil in obnovil Jeruzalem. Ezra nam je to natančno opisal. Če torej od te točke štejemo štiristo triinosemdeset let, bomo zagotovo prišli do časa zadnjega uničenja. In tako je prerok rekel: »Obnovljeno bo z ulicami in obzidjem.« Zato pravi tole: ko bo mesto obnovljeno in si povrne svojo podobo in obliko, od te točke preštejte sedemdeset tednov in videli boste suženjstvo, ki se še ni končalo.

Da bi še bolj jasno povedal prav to misel, namreč, da se zlo, ki zdaj pesti Jude, ne bo končalo, nadaljuje: »Po sedemdesetih tednih bo maziljenje popolnoma uničeno in nad njim ne bo sodbe; mesto in svetišče bo uničil s pomočjo voditelja, ki bo prišel, in bodo iztrebljeni kakor v potopu.« Ne bo ostalo nobenega ostanka, niti korenine, ki bi spet zrasla, »dokler se ne bo končala vojna, ki

se konča z izginotjem ljudstva«.

In spet, ko je govoril o tem suženjstvu, je rekel: »Kadilo in daritev bosta ukinjena in na svetem kraju bo gnusoba opustošenja; in opustošenje bo dovršeno do konca časov.« Ko ga slišite reči: »Do konca časov,« kaj drugega lahko pričakujete vi Judje? »In še več.« Kaj to pomeni? »Še več«, torej poleg tega, kar je rekel, torej poleg uničenja žrtve in daritve, bo še kakšno večje zlo. Kaj je to zlo? »Na svetem kraju bo gnusoba opustošenja.« S svetim krajem misli na tempelj; z gnusobo opustošenja misli na kip, ki ga je v templju postavil Antioh, ki je uničil mesto.

In nadaljeval je: »Opustošenje do konca.« Res je, da je Kristus prišel na svet po mesu dolgo po dnevu Antioha Epifana, toda ko je prerokoval prihodnje ujetništvo, je pokazal, da ga je Daniel napovedal. To je bil razlog, da je rekel: »Ko boste videli gnusobo opustošenja, o kateri je govoril prerok Daniel, stati na svetem kraju – kdor bere, naj razume.« Judje so vsako podobo in kip, ki ga je naredil človek, imenovali gnusoba naroda. Torej je Daniel s svojim prikritim sklicevanjem na ta kip pokazal, kdaj in pod kom bo prišlo do ujetništva. Kot sem že pokazal, nas je tudi Jožef Flavij zagotovil, da so bile te besede izrečene o Rimljanih.

Kaj naj vam zdaj povem, česar še ni bilo povedanega? Ko so preroki napovedovali druga ujetništva, niso govorili le o ujetništvu, ampak tudi o času, ki je določen za vsako suženjstvo; za to sedanje ujetništvo pa niso določili časa, ampak so rekli, da bo opustošenje trajalo do konca. In da bi dokazali, da je to, kar so rekli, resnica, pridite zdaj in mi kot priče ponudite dogodke same.

Če Judje ne bi nikoli poskušali obnoviti templja, bi lahko rekli: »Če bi se želeli lotiti dela in ga začeti obnavljati, bi ga zagotovo lahko dokončali.« Zdaj pa bom pokazal, da so se tega lotili ne enkrat, ne dvakrat, ampak trikrat in trikrat so bili, kot rokoborci na olimpijskih igrah, vrženi na tla. Zato ne more biti nobenega spora ali dvoma, da je Cerkev osvojila zmagovalni venec.

Kakšni možje pa so bili ti, ki so se lotili tega dela? Bili so možje, ki so se nenehno upirali Svetemu Duhu, revolucionarji, odločeni spodbujati upor. Po uničenju, ki se je zgodilo pod Vespazijanom in Titom, so se ti Judje med Hadrijanovo vladavino uprli in poskušali vrniti k stari državi in načinu življenja. Niso pa se zavedali, da se borijo proti Božji odredbi, ki je odredil, da Jeruzalem za vedno ostane v ruševinah.

Toda nemogoče je, da bi se človek bojeval proti Bogu in zmagal. Tako je bilo, ko so ti Judje naredili svoje

Ko so napadli cesarja, so ga znova prisilili, da je Jeruzalem popolnoma uničil. Hadrijan je namreč prišel in jih popolnoma podjarmil; uničil je vse ostanke njihovega mesta. Da bi Judom preprečil takšen predrzen poskus v prihodnosti, si je postavil kip. Vendar je spoznal, da bo sčasoma njegov kip nekega dne padel. Zato je porušenemu mestu dal svoje ime in na ta način Judom sežgal trajni žig, ki bi zaznamoval njihov poraz in pričal o predrznosti njihovega upora. Ker se je imenoval Aelius Hadrianus, je odredil, da se mesto po tem imenu imenuje Aelia in se do danes imenuje po imenu cesarja, ki ga je osvojil in uničil.

Vidite prvi poskus predrznih Judov? Zdaj pa poglejte naslednjega. Enako so poskušali v času Konstantina. Toda cesar je videl, kaj so poskušali storiti, jim odrezal ušesa in na njihovih telesih pustil ta pečat njihove neposlušnosti. Nato jih je dal voditi povsod, kot pobegle sužnje in lopove, da bi vsi videli njihova pohabljena telesa in vedno dvakrat premislili, preden bi se kdaj poskusili upreti. "Pa vendar se je to zgodilo zelo dolgo nazaj," bodo rekli Judje. Povem vam pa, da je dogodek dobro znan tistim med nami, ki smo že nekoliko v letih in smo že stari možje.

Kar pa vam bom povedal, je jasno in očitno celo zelo mladim. Saj se to ni zgodilo v času Hadrijana ali Konstantina, temveč v našem času, v času vladavine cesarja pred dvajsetimi leti. Julijan, ki je vse cesarje prekosil v neveri, je povabil

Jude, da so žrtvovali malikom, da bi jih s tem potegnil na raven brezbožnosti, ki jo je imela Irida. Njihov stari način žrtvovanja je uporabil kot izgovor in rekel: »V dneh vaših prednikov so Boga častili na ta način.«

Njegovo povabilo so zavrnili, a takrat so priznali prav tisto, kar sem vam pred kratkim dokazal, namreč, da jim ni dovoljeno darovati žrtev zunaj Jeruzalema. Njihov odgovor je bil, da tisti, ki darujejo kakršno koli žrtev v tuji deželi, kršijo postavo. Zato so rekli cesarju: »Če želiš, da darujemo žrtve, nam vrni Jeruzalem, obnovi tempelj, pokaži nam najsvetejše, obnovi oltar in spet bomo darovali žrtve, tako kot smo jih prej.«

Ti gnusni in brezsramni možje so si drznili zahtevati te strele od brezbožnega pogana in ga povabiti, naj s svojimi oskrunjenimi rokami obnovi njihovo svetišče. Niso videli, da poskušajo nemogoče. Niso se zavedali, da če bi človeške roke naredile konec tem stvarem, bi jim jih človeške roke lahko povrnile. Toda Bog je uničil njihovo mesto in nobena človeška moč ne bi mogla spremeniti tega, kar je Bog odredil. »Kajti kar je Bog, Sveti, načrtoval, kdo bo razkropil? Njegova roka je iztegnjena; kdo jo bo obrnil nazaj?« Kar je Bog postavil in želi ostati, nihče ne more porušiti. Na enak način, kar je uničil in želi ostati uničeno, nihče ne more ponovno zgraditi.

Priznam, da vam je cesar vrnil Jude,

tvoj tempelj in ti zgradil oltar, tako kot si neumno slutil, da bo. Vendar ti ni mogel poslati nebeškega ognja z višav, kajne? Če pa tega ognja nisi mogel imeti, je morala biti tvoja žrtev gnusoba in nečista. Zato so Aronovi sinovi umrli; prinesli so tuj ogenj.

Kljub temu so ti Judje, ki so bili slepi za vse, poklicali cesarja na pomoč in ga prosili, naj jim pomaga pri obnovi templja. Cesar pa ni varčeval s stroški, poslal je inženirje iz vsega cesarstva, da bi nadzorovali delo, poklical obrtnike iz vseh dežel; ničesar ni pustil nedokončanega, ničesar nepreizkušenega. Ničesar ni spregledal, ampak je tiho in po malem delal, da bi Jude pripeljal k žrtvovanju; na ta način je pričakoval, da bodo zlahka prešli od žrtvovanja k čaščenju malikov. Hkrati je v svoji nori neumnosti upal, da bo razveljavil Kristusovo obsodbo, ki je prepovedala obnovo templja. Toda on, ki ujame modre v njihovi zvijačnosti, mu je s svojim dejanjem takoj dal jasno vedeti, da so Božje odredbe močnejše od človeških in da dela črpajo svojo moč iz Božje besede.

Resno so se lotili te prepovedane naloge, odstranili so velik kup zemlje in začeli razgaljati temelje. Ravno so se hoteli lotiti gradnje, ko je nenadoma iz temeljev švignil ogenj in popolnoma pogoltnil ne le veliko število delavcev, ampak celo kamenje, ki je bilo tam zloženo za podporo konstrukcije. To je ustavilo prezgodnjo trmoglavost tistih, ki so se lotili tega projekta.

Tudi mnogi Judje, ki so videli, kaj se je zgodilo, so bili osupli in osramočeni. Cesar Julijan si je noro želel dokončati delo. Ko pa je slišal, kaj se je zgodilo, se je zbal, da bi si, če bi nadaljeval, priklical ogenj na glavo. Zato se je on in vse judovsko ljudstvo poraženo umaknilo.

Še danes, če greste v Jeruzalem, boste videli gole temelje. Če vprašate, zakaj je temu tako, ne boste slišali nobene druge razlage razen tiste, ki sem jo podal. Vsi smo priče temu, saj se je zgodilo ne dolgo nazaj, ampak v našem času. Pomislite, kako očitna je naša zmaga. To se ni zgodilo v času dobrih cesarjev; nihče ne more reči, da so prišli kristjani in preprečili dokončanje dela. Zgodilo se je v času, ko je bila naša vera preganjana, ko so bila vsa naša življenja v nevarnosti, ko se je vsak človek bal govoriti, ko je cvetelo poganstvo. Nekateri verniki so se skrili v svojih domovih, drugi so pobegnili s tržnic in se preselili v puščave. Takrat so se zgodili ti dogodki. Zato Judje nimajo več opravičila za svojo predrznost.

Se vi, Judje, še vedno prepirate o tem vprašanju? Mar ne vidite, da vas obsoja pričevanje tega, kar sta napovedala Kristus in preroki, in kar so dejstva potrdila? Zakaj bi me to presenetilo? Takšni ljudje ste. Od začetka ste bili brez sramu in trmasti, pripravljeni se ves čas boriti proti očitnim dejstvom.

Ali želite, da vam predstavim druge preroke, ki jasno trdijo isto dejstvo, namreč, da se bo vaša vera končala, da bo naša cvetela in širila Kristusovo sporočilo v vse kotičke sveta, da bo uvedena drugačna vrsta žrtve, ki bo končala vašo? Vsaj poslušajte Malahija, ki je prišel pozneje kot drugi preroki. Naj zdaj ne omenjam pričevanja Izaija in Jeremija ali drugih prerokov, ki so prišli pred ujetništvom. Nočem, da vi Judje pravite, da so se njihove napovedi uresničile med suženjstvom. Naj predstavim preroka, ki je prišel po vrnitvi iz Babilona in po obnovi Jeruzalema, preroka, ki je jasno napovedal, kaj se vam bo zgodilo.

Judje so se vrnili iz Babilona, ponovno so si opomogli, obnovili so svoj tempelj in darovali žrtve. Toda šele po vsem tem je Malahija napovedal prihod sedanjega opustošenja in odpravo judovskih žrtev. To je rekel v Božjem imenu: »Ali naj vas zaradi vas sprejmem? govori Gospod Vsemogočni. Kajti od sončnega vzhoda do zahoda se moje ime slavi med narodi in povsod prinašajo kadilo mojemu imenu in čisto daritev. Vi pa ste jo oskrunili.«

Kdaj mislite, da se je to zgodilo? Kdaj je bilo kadilo darovano Bogu na vsakem kraju? Kdaj čista daritev? Ne bi mogli omeniti drugega časa kot časa po Kristusovem prihodu. Recimo, da Malahija ne bi govoril o našem času, recimo, da ne bi govoril o našem

žrtvovanju, ampak judovskem žrtvovanju. Potem bo njegova prerokba v nasprotju z Zakonom. Mojzes je Judom prepovedal prinašati svoje žrtve na kateri koli drug kraj, razen tistega, ki ga bo izbral Gospod Bog, nato pa je njihove žrtve omejil na en sam kraj. Če je Malahija rekel, da se bodo žrtve darovale povsod in da bo to čista daritev, je nasprotoval in nasprotoval temu, kar je rekel Mojzes.

Vendar ni nobenega protislovja ali prepira. Mojzes je namreč govoril o eni vrsti daritve, Malahija pa je kasneje napovedal drugo. Kaj to razjasni? To je jasno tako iz prerokovih besed kot tudi iz mnogih drugih navedb. Prva navedba se nanaša na kraj. Malahija je namreč napovedal, da daritev ne bo darovana v enem mestu, kot v času judovske daritve, temveč »od sončnega vzhoda do njegovega zahoda«. Druga navedba se nanaša na vrsto daritve. S tem, ko jo je imenoval »čista daritev«, je pokazal, o kateri vrsti daritve je govoril.

Nadaljnji namig se nanaša na tiste, ki bodo darovali to daritev. Ni rekel »v Izraelu«, ampak »med narodi«. Ni hotel, da bi mislili, da bo čaščenje, ki se bo darovalo v tej daritvi, omejeno na eno, dve ali tri mesta; zato ni rekel preprosto »povsod«, ampak od sončnega vzhoda do njegovega zahoda. S temi besedami je pokazal, da bo vsak kotiček zemlje, ki ga bo videlo sonce, prejel sporočilo evangelija. Imenoval jo je »čista daritev« v nasprotju s staro daritvijo, ki je bila nečista. In to je bila ne po svoji naravi, ampak zaradi nagnjenja in namena

tistih, ki so ga darovali. Zato je Gospod rekel: »Vaše kadilo se mi gnusi.«

Pa vendar, če bi obe žrtvi postavili drugo ob drugo, da bi ju primerjali, boste ugotovili, da je razlika med njima tako velika in neizmerljiva, da se po naravi primerjave le ta nova žrtev pravilno imenuje čista. Pavel je staro postavo primerjal z novo postavo milosti in rekel, da je bila stara postava poveličana, a je zdaj brez slave zaradi presežne slave nove postave. Tudi jaz bi si v tem primeru drznil reči, da če bi novo žrtev primerjali s staro, bi se le ta nova žrtev pravilno imenovala čista. Kajti ni darovana z dimom in maščobo, niti s krvjo in odkupnino, ampak z milostjo Duha.

Sedaj pa poslušajte še enega preroka, ki je podal isto napoved in rekel, da čaščenje Boga ne bo omejeno na en kraj, ampak da bo prišel čas, ko ga bodo vsi ljudje spoznali. Zefanija je rekel: »Gospod se bo prikazal vsem narodom in bo uničil vse bogove narodov; tedaj ga bo vsak častil na svojem mestu.« Vendar je bilo to Judom prepovedano, saj jim je Mojzes zapovedal, naj častijo na enem mestu.

Slišite, da so preroki napovedali in napovedali, da ljudje ne bodo več dolžni prihajati z vsega sveta, da bi darovali žrtve v enem mestu ali na enem kraju, ampak da bo vsak sedel v svojem domu in služil in častil Boga. Kateri drug čas kot sedanji

bi lahko omenili, kaj se je izpolnilo v teh prerokbah? Kakorkoli že, poslušajte, kako se evangeliji in apostol Pavel strinjajo s Zefanijem. Prerok je rekel: »Gospod se bo prikazal«; Pavel je rekel: »Milost Boga, našega Odrešenika, se je prikazala vsem ljudem in nas poučuje.« Zefanija je rekel: »Vsem narodom«; Pavel je rekel: »Vsem ljudem«. Zefanija je rekel: »Njihove bogove bo uničil«; Pavel je rekel: »Uči nas, da bomo zavrgli brezbožnost in posvetna poželenja ter živeli zmerno in pravično.«

Kristus je Samarijanki spet rekel: »Žena, verjemi mi, da pride ura, ko ne boste častili Očeta ne na tej gori ne v Jeruzalemu. Bog je duh in kateri ga častijo, morajo ga častiti v duhu in resnici.« Ko je Kristus to rekel, nam je za prihodnost odvzel obveznost, da se držimo enega mesta čaščenja, in uvedel vzvišenejši in duhovnejši način čaščenja.

Ti argumenti bi zadostovali za ugotovitev, da v prihodnosti med Judi ne bo ne daritve, ne duhovništva, ne kralja. Predvsem pa je uničenje mesta dokazalo vse te točke. Lahko bi kot priče navedel tudi preroke, ki so jasno povedali isto stvar. Vendar vidim, da ste se naveličali dolžine mojega govora; bojim se, da boste morda mislili, da sem neumen in prenagljen, da vas še naprej nadlegujem. Zato vam obljubljam, da bom o isti temi govoril kdaj drugič.

Medtem te prosim, da rešiš svoje brate, jih osvobodi njihovih pregreh in jih pripelješ nazaj k

resnici. Ni koristi, če me poslušate, razen če se zgled vaših dejanj ne bo ujemal z mojimi besedami. Kar sem rekel, ni bilo zaradi vas, ampak zaradi bolnih. Želim, da se od vas naučijo teh dejstev in se osvobodijo svoje hudobne povezave z Judi. Želim torej, da se pokažejo kot iskreni in pristni kristjani. Želim, da se izogibajo hudobnih zborovanj Judov in njihovih sinagog, tako v mestu kot v predmestju, kjer so to roparski brlogi in bivališča demonov?

Zato ne zanemarjajte odrešenja teh bratov. Bodite vsiljivi, vmešavajte se v vsako stvar, ampak bolne pripeljite h Kristusu. Tako bomo za svoja dobra dela prejeli veliko večjo nagrado tako v sedanjem kot v prihodnjem življenju. Prejeli jo bomo po milosti in dobrotljivosti našega Gospoda Jezusa Kristusa, po katerem in s katerim slava Očetu skupaj s Svetim Duhom, oživljalcem, zdaj in na veke veke, na veke vekov. Amen.

Pridiga **VI.**

Divje zveri so manj divje in srdite, dokler živijo v gozdovih in nimajo izkušenj z bojem proti ljudem. Ko pa jih lovci ujamejo, jih odvlečejo v mesta.

Zaprite jih v kletke in jih spodbudite, da se spopadejo z gladiatorji, ki se borijo z zvermi. Nato zveri skočijo na svoj plen, okusijo človeško meso in pijejo človeško kri. Po tem se jim ne bi bilo lahko izogniti takšni pojedini, a so se vneto pognali na to krvavo pojedino.

Tudi jaz sem to doživel. Ko sem se enkrat začel bojevati proti Judom in se pognal v njihove nesramne napade, sem uničil njihovo razmišljanje in vse vzvišeno dejanje, ki se dviga proti spoznanju Boga, in njihove misli sem ujel v poslušnost Kristusu. In potem sem nekako dobil močnejšo željo, da bi se bojeval proti njim.

Kaj pa je narobe z mano? Vidiš, da je moj glas oslabel in ne more več zdržati tako dolgo. Mislim, da se mi je zgodilo zelo podobno kot vojaku v bitki. Razseka na koščke številne sovražnike, se pogumno vrže proti sovražnikovim vrstam, posipa tla s trupli, a nato zlomi meč; zaradi te nesreče se mora umakniti v svoje vrste. Pravzaprav se mi je zgodilo še huje. Vojak, ki je zlomil svoj meč, lahko iztrga meč kakšnemu mimoidočemu, dokaže svoj pogum in pokaže, kako hrepeni po zmagi. Ko pa glas oslabi in je

izčrpan, si ne morete izposoditi drugega od nekoga drugega.

Kaj naj potem storim? Naj tudi jaz pobegnem? Moč, ki jo ima vaša ljubeča skupščina nad mano, mi ne dovoli pobegniti. Spoštujem in častim našega očeta, ki je tukaj. Spoštujem in častim vašo vnemo in resnost. Zato bom celotno podjetje zaupal njegovim molitvam in vaši ljubezni ter poskusil, kar presega moje moči.

Res je, da me današnji praznik mučencev vabi, da pripovedujem o bojih, ki so jih prestali. Če bom to temo zanemaril, če se bom slekel in se pripravil stopiti na areno proti Judom, naj me nihče ne obtoži, da sem za svoj govor izbral napačen čas. Mučenci bi govor proti Judom imeli za bolj zaželenega kot kateri koli moj panegirik, saj jih nikoli ne bi mogel narediti bolj slavnih, kot so.

Kaj bi sploh potrebovali moj jezik? Njihovi lastni boji presegajo našo smrtno naravo. Nagrade, ki so jih osvojili, presegajo naše moči in razumevanje. Smejali so se zemeljskemu življenju; poteptali so kazen mučenja; prezirali so smrt in vzleteli v nebesa; pobegnili so pred nevihtami časnih stvari in odpluli v mirno pristanišče; s seboj niso prinesli zlata, srebra ali dragih oblačil; niso vzeli s seboj nobenega zaklada, ki bi ga lahko plenili, ampak bogastvo potrpežljivosti, poguma in ljubezni. Zdaj pripadajo Pavlovemu zboru, medtem ko še čakajo na svoje krone, a uživajo v

pričakovanju svojih kron, ker so odslej ubežali negotovosti prihodnosti.

Kakšno potrebo bi imeli po mojih besedah? Zato se jim bo ta tema zdela bolj zaželena kot katera koli moja hvalospev, ki, kot sem že rekel, ne bo povečala njihove osebne slave. Lahko pa se zgodi, da bodo zelo uživali v mojem spopadu z Judi; morda bodo zelo pozorno poslušali govor, ki je bil namenjen Božji slavi. Mučenci namreč še posebej sovražijo Jude, saj so Judje križali tistega, do katerega gojijo posebno ljubezen. Judje so rekli: »Njegova kri na nas in na naše otroke.« Mučenci so prelili svojo kri za tistega, ki so ga Judje ubili. Zato bi mučenci z veseljem slišali ta govor.

Če bi se sedanje judovsko ujetništvo končalo, preroki o tem ne bi molčali, ampak bi to napovedali. Za to sem podal zadosten dokaz, ko sem pokazal, da so bila vsa njihova suženjstva nadnje pripeljana potem, ko so bila napovedana: suženjstvo v Egiptu, suženjstvo v Babilonu in suženjstvo v času Antioha Epifana. Dokazal sem, da je Sveto pismo za vsako od teh vnaprej napovedalo tako čas kot kraj. Toda noben prerok ni določil trajanja sedanjega suženjstva, čeprav je Daniel napovedal, da bo prišlo, da bo prineslo popolno opustošenje, da bo spremenilo njihovo staro državo in način življenja ter koliko časa po vrnitvi iz Babilona se bo to zgodilo.

Toda Daniel ni razkril, da bo do temu prišel

konec, niti da se bodo te težave kdaj ustavile. Prav tako ni rekel noben drug prerok. Daniel pa je napovedal nasprotno, namreč, da jih bo to suženjstvo držalo v suženjstvu do konca časov. Veliko število let, ki so prišla in minila od tistega dne, priča o resničnosti tega, kar je rekel. In leta niso pokazala ne sledi ne začetka spremembe na bolje, čeprav so Judje večkrat poskušali obnoviti svoj tempelj. Ne enkrat, ne dvakrat, ampak trikrat. Poskušali so v času Hadrijana, v času Konstantina in v času Julijana. A vsakič, ko so poskušali, so bili ustavljeni. Prvič dvakrat jih je ustavila vojaška sila; kasneje pa ogenj, ki je švignil iz temeljev in jih zadržal pred njihovo prezgodnjo trmoglavostjo.

Zdaj bi jim z veseljem zastavil nekaj vprašanj. Zakaj, povej mi, si si povrnil svojo državo, potem ko si toliko let preživel v Egiptu? In zakaj si se, potem ko so te spet odvlekli v Babilon, vrnil v Jeruzalem? Spet si v času Antioha pretrpel veliko hudega, a si se vrnil v svoje staro stanje, spet si si povrnil svoje žrtve, svoj oltar, svojo sveto nad svetinjo in vse ostalo, skupaj z dostojanstvom, ki so ga te stvari nekoč imele. Vendar se v tvojem sedanjem suženjstvu ni zgodilo nič takega. Minilo je sto, dvesto, tristo, štiristo let in še veliko več. To je petstoto leto do našega časa, a na obzorju ne vidimo nobenega namiga o takšni spremembi na bolje. Kar vidimo, je, da se je judovska usoda popolnoma spremenila, tako so

propadli; nimajo niti sanj, ki bi pokazale, da bi morda imeli kakršno koli pričakovanje, kot so ga imeli v svojih prejšnjih ujetništvih.

Recimo, da se Judje opravičujejo za svoje grehe. Recimo, da rečejo: »Grešili smo proti Bogu in ga užalili. To je razlog, zakaj si ne moremo povrniti domovine. Brez sramu smo ravnali s preroki, ki so nas nenehno obtoževali, zanikali smo krvno krivdo, o kateri so preroki govorili v tragičnih besedah, zdaj pa se bomo priznali in obsodili za lastne grehe.« Če se bodo Judje opravičevali za svoje grehe, bom z veseljem vsakega od njih ponovno zaslišal.

Ali je to zaradi vaših grehov, da vi Judje tako dolgo živite zunaj Jeruzalema? Kaj je pri tem čudnega in nenavadnega? Ne živite šele zdaj grešnega življenja. Ste že na začetku živeli pravično in v dobrih delih? Ali ni res, da ste od začetka in dolgo pred današnjim dnem živeli v neštetih kršitvah postave? Ali vas ni prerok Ezekiel tisočkrat obtožil, ko je pripeljal dve vlačugi, Oholo in Oholibo, in rekel: "V Egiptu ste zgradili bordel; strastno ste ljubili barbare in častili tuje bogove."

Kaj pa to? Potem ko so se vode morja razdelile, potem ko so se skale razbile, potem ko so se v puščavi zgodili toliki čudeži, ali niste častili teleta? Ali niste večkrat poskušali ubiti Mojzesa, zdaj s kamenjanjem, zdaj s tem, da ste ga pognali v

izgnanstvo in na deset tisoč drugih načinov? Si kdaj nehal preklinjati Boga? Ali nisi bil posvečen v obrede Baal Peorja? Ali nisi daroval svojih sinov in hčera demonom? Ali nisi razkazoval vseh oblik brezbožnosti in greha?

Mar vam ni prerok v Božjem imenu rekel: »Štirideset let sem se jezil na ta rod in rekel: 'Ti vedno tavajo v srcu'.« Kako se je potem Bog takrat ni obrnil od vas? Kako je Bog dovolil, da je bil veliki Mojzes, potem ko ste pobili svoje otroke, po svojem malikovanju, po svojih mnogih arogancah, po svoji neizrekljivi nehvaležnosti, celo prerok med vami in da je sam delal čudovita in čudovita znamenja? Kaj se je zgodilo v primeru nobenega človeka? Oblak se je raztegnil nad vami namesto strehe; steber namesto svetilke vam je služil kot vodilo; vaši sovražniki so se umaknili sami od sebe; mesta so bila zavzeta skoraj ob prvem bojnem kriku. Niste potrebovali orožja, niste potrebovali vojske v razvrstitvi, niste se morali boriti. Samo zatrobiti ste morali in zidovi so se sami od sebe podrli. In imeli ste nenavadno in čudovito hrano, o kateri je govoril prerok, ko je vzkliknil: »Dal jim je kruh nebeški. Človek je jedel kruh angelov: poslal jim je obilo hrane.«

Povej mi tole. V tistih dneh ste bili krivi brezbožnosti, častili ste malike, ubijali svoje otroke, kamenjali preroke in storili deset tisoč groznih dejanj. Zakaj ste torej uživali tako veliko prijaznost

in dobro voljo od Njega? Zakaj vam je takrat ponudil takšno zaščito? Zdaj ne častite malikov, ne ubijate svojih otrok, ne kamenjate prerokov. Zakaj zdaj preživljate svoja življenja v neskončnem ujetništvu? Bog ni bil takrat ena vrsta Boga in zdaj drugačna, kajne? Ali ni isti Bog, ki je vodil tiste pretekle dogodke in ki uresničuje to, kar se dogaja danes? Povej mi to. Zakaj si imel veliko čast od Boga, ko so bili tvoji grehi večji? Zdaj, ko so tvoji grehi manjši, se je popolnoma obrnil stran od tebe in te izročil neskončni sramoti.

Če se zdaj obrne od tebe zaradi tvojih grehov, bi moral to storiti še toliko bolj v tistih dneh. Če te je prenašal, ko si živel brezbožno življenje, bi te moral prenašati še toliko bolj zdaj, ko si ne upaš več početi takšnih grozot. Zakaj te potem ni prenašal? Tudi če te je preveč sram, da bi povedal razlog, ga bom jasno povedal. Namesto tega ga ne bom povedal sam, ampak resnica dejstev bo to storila.

Ubili ste Kristusa, dvignili ste nasilne roke proti Gospodarju, prelili ste njegovo dragoceno kri. Zato nimate nobene možnosti za odkup, opravičilo ali obrambo. V starih časih so bila vaša nepremišljena dejanja usmerjena proti njegovim služabnikom, proti Mojzesu, Izaiju in Jeremiju. Četudi je bila v vaših dejanjih takrat brezbožnost, si vaša drznost še ni drznila kronati zločina. Zdaj pa ste vse grehe svojih očetov zasenčili. Vaša nora jeza proti Kristusu, Maziljencu, ni pustila nobene možnosti, da bi kdo presegel vaš greh. Zato je kazen

Zdaj plačujete več kot vaši očetje. Če to ni razlog za vašo sedanjo sramoto, zakaj vas je Bog v starih časih prenašal, ko ste darovali svoje otroke malikom, zdaj pa se od vas obrača stran, ko si ne drznete več storiti takšnega zločina? Ali ni jasno, da ste si drznili storiti veliko hujše in veliko večje dejanje kot katera koli daritev otrok ali prestopek postave, ko ste ubili Kristusa?

Povejte mi tole. Si ga boste še vedno drznili imenovati prevarant in kršitelj zakona? Ali se ne boste raje odpravili in se nekam zakopali, ko boste dejstvom pogledali v obraz, saj je njihova resnica tako očitna? Če bi bil Jezus prevarant in kršitelj zakona, kot pravite, bi morali biti zelo spoštovani, ker ste ga usmrtili. Pinhas je ubil človeka in naredil konec vsej Božji jezi nad ljudstvom? Psalmist je rekel: »Tedaj je Pinhas vstal in ga pomiril ter pokol se je ustavil.« Veliko brezbožnih mož je rešil pred Božjo jezo, tako da je ubil enega samega kršitelja zakona. To bi se moralo zgoditi še toliko bolj v vašem primeru, če je bil človek, ki ste ga križali, res prestopnik zakona.

Pinehas je bil torej oproščen krivde, potem ko je ubil prestopnika postave; celo počaščen je bil z duhovništvom. Ko pa ste križali sleparja, kot pravite, ki se je delal enakega Bogu, niste bili deležni spoštovanja in časti, temveč ste pretrpeli hujšo kazen, kot ste jo pretrpeli, ko ste svoje otroke darovali malikom. Zakaj je tako? Ali ni jasno celo najbolj neumnim? Zagrešili ste tistega, ki je rešil in vlada svetu; zdaj pa trpite

to veliko kazen. Ali ni to razlog?

Pa vendar se še danes vzdržujete krvi, ki bi vas oskrunila, in praznujete soboto. Toda ko ste ubili Kristusa, ste kršili soboto. Bog je celo po Jeremiju obljubil, da bo prizanesel vašemu mestu, če boste nehali nositi bremena na soboto. Glejte, zdaj ravnate v skladu s tem zakonom; na soboto ne nosite bremen. Toda Bog se zaradi tega ni spravil z vami. Ker je ta vaš greh presegel vse grehe, je odveč reči, da vas vaši grehi ovirajo pri ponovni pridobitvi domovine. V primežu sedanjega trpljenja niste zaradi grehov, storjenih v preostalem delu vašega življenja, temveč zaradi tega enega nepremišljenega dejanja. Če ne bi bilo tako, vam Bog ne bi tako obrnil hrbta, četudi bi grešili desettisočkrat. To je jasno ne le iz vsega, kar sem že povedal, ampak tudi iz tega, kar vam bom zdaj povedal.

Kaj je to? Pogosto smo slišali Boga govoriti vašim očetom po prerokih in reči: »Zaslužite si nešteto hudobij. Vendar to počnem zaradi svojega imena, da se ne oskruni med narodi.« In spet: »Ne delam tega zaradi vas, hiša Izraelova, ampak zaradi svojega imena.«

Bog pravi tole: »Zaslužil si si hujšo maščevanje in kazen. Da pa nihče ne bi rekel, da je Bog pustil Jude v oblasti sovražnikov, ker je bil Bog šibek in jih ni mogel rešiti, ti pomagam in te varujem.«

Recimo, da je Kristus prestopnik zakona in ste bili križali

njega; recimo, da si storil nešteto grehov in veliko hujših od grehov svojih očetov. Bog bi te še vedno rešil, da bi obvaroval pred oskrunjenjem njegovega imena. Če bi bil Kristus prestopnik postave, Bog ne bi dovolil, da bi ga imeli za velikega človeka, Bog ne bi hotel, da bi ljudje za tvoje nesreče krivili Kristusa. Če Bog očitno spregleda tvoje grehe zaradi svoje slave, bi to storil še toliko bolj, če bi križal prestopnika postave. Odobril bi ta pokol in bi izbrisal tvoje grehe, pa naj jih je veliko. Ko pa se Bog jasno in popolnoma obrne od tebe, je očitno, da s svojo jezo in s tem, da te za vedno zapusti, dokazuje celo najbolj brezsramnim, da tisti, ki je bil ubit, ni bil prestopnik postave, ampak zakonodajalec, ki je prišel kot avtor neštetih blagoslovov. Ti si ravnal nezaslišano proti njemu in zdaj si v ponižanju in nečasti. Častimo ga in čeprav smo bili prej bolj zaničevani kot vi vsi, smo zdaj po Božji milosti bolj častitljivi kot vi vsi in smo bolj cenjeni.

Judje pa bodo rekli: »Kje je dokaz, da se je Bog obrnil stran od nas?« Ali to še vedno potrebuje dokaz z besedami? Povejte mi to. Ali dejstva sama tega ne povedo? Ali ne oddajajo zvoka, ki je jasnejši od trobente? Ali še vedno zahtevate dokaz z besedami, ko vidite uničenje svojega mesta, opustošenje svojega templja in vse druge nesreče, ki so vas zadele? »Toda ljudje so nam to prinesli, ne Bog.« Namesto tega je bil Bog nad vsemi,

ki so storili te stvari. Če jih pripisujete ljudem, potem morate upoštevati, da tudi če bi imeli ljudje pogum, ne bi imeli moči, da bi te stvari izpeljali do konca, razen če bi bilo to po Božjem odloku.

Barbar je prišel nad vas in s seboj pripeljal vso Perzijo. Pričakoval je, da vas bo vse ujel z nenadnostjo svojega napada, in vas je vse držal zaprte v mestu, kot da bi se ujeli v mrežo lovca ali ribiča. Ker vam je bil Bog takrat milosten – ponavljam, takrat brez bitke, brez vojne, brez sovražnega spopada – je barbarski kralj pustil med vami sto petinosemdeset tisoč svojih ubitih vojakov in zbežal, zadovoljen, da je bil edini rešen. In Bog je na ta način pogosto odločil nešteto drugih bitk. Tako tudi zdaj, če vas Bog ne bi enkrat za vselej zapustil, vaši sovražniki ne bi imeli moči, da bi uničili vaše mesto in pustili vaš tempelj zapuščen. Če vas Bog ne bi zapustil, razdejanje ne bi trajalo tako dolgo, niti vaši pogosti napori za obnovo templja ne bi bili zaman.

To niso moji edini argumenti. Uporabil bom tudi druge vire, da bi vas prepričal, da rimski cesarji niso storili tega, kar so storili, po lastni moči.

Storili so, kar so storili, ker je bil Bog jezen na Jude in jih je zapustil. Če so bile stvari, ki so se zgodile, delo ljudi, bi se morala vaše nesreča

končati z zavzetjem Jeruzalema in vaša sramota ne bi smela iti dlje od tega. Naj priznam, po vašem argumentu, da so ljudje porušili obzidje, uničili mesto in prevrnili oltar. Je bilo delo ljudi, da nimate več prerokov? Mar niso ljudje vzeli milosti Duha? So ljudje uničili druge stvari, ki ste jih imeli za pomembne, kot so glas iz spravne daritve, moč, ki je prišla v maziljenju, izjavo, ki jo je duhovnik dal iz kamnov?

Judovski verski način življenja ni imel vseh svojih izvorov od tukaj spodaj; večje število in bolj slovesne stvari so prihajale z neba zgoraj. Bog je na primer dovolil žrtve. Oltar je bil od tukaj spodaj, prav tako buče, nož in duhovnik. Toda obred, ki naj bi vstopil v svetišče in požrl žrtve, je imel svoj vir od zgoraj; nihče ni prinesel ognja v tempelj, ampak je od zgoraj prišel plamen in s tem je bila služba za žrtvovanje izpolnjena.

In spet, če so kdaj morali kaj vedeti, se je iz spravnega prestola ali prestola milosti med kerubi zaslišal glas, ki je napovedal prihodnost. Iz kamnov, ki so bili na prsih velikega duhovnika in so jih imenovali razglasitev, je prihajal nekakšen blisk, ki je nakazoval prihodnost.

Poleg tega je vedno, ko je bilo treba nekoga izbrati in maziliti, milost Duha prišla navzdol in olje je teklo na čelo izvoljencev.

Preroki so izpolnjevali te službe. In velikokrat je oblak dima zakril svetišče. Da bi Judje preprečili nadaljevanje svojih brezsramnih poti in pripisovanje svojega opustošenja ljudem, Bog ni le dovolil, da je mesto padlo in tempelj uničen, ampak je odstranil tudi stvari, ki so imele svoj vir iz nebes: ogenj, glas, bliskanje kamenja in vse druge podobne stvari.

Judje vam bodo rekli: »Možje so se bojevali proti nam; možje so spletkarili proti nam.« Ko bodo to rekli, jim povejte, da se ljudje zagotovo ne bi bojevali proti njim, če Bog tega ne bi dovolil. Če bi ljudje podrli vaše zidove. Je kdo preprečil, da bi ogenj prišel z neba? Je kdo ustavil glas, ki se je nenehno slišal iz spravnega zavetišča? Je kdo ustavil razglasitev s kamnov? Je kdo ustavil maziljenje vaših duhovnikov? Je kdo vzel vse te druge stvari? Mar jih ni Bog umaknil? To je zagotovo jasno vsem. Zakaj jih je torej Bog vzel? Mar ni očitno, da vas je sovražil in vam enkrat za vselej obrnil hrbet? Judje bodo rekli: »Nikakor! Razlog, zakaj teh nimamo, je ta, da nimamo svoje materne države.« Zakaj pa vi nimate svoje materne države? Mar ni zato, ker vas je Bog zapustil?

Raje jim ustavimo brezsramna usta z dodatnimi dokazi. Da bi to storili, naj iz samega Svetega pisma dokažem, da uničenje templja ni bil razlog za uničenje obreda, danega prerokom. Pravi razlog je bila Božja jeza. In on je veliko bolj

razdražen zaradi judovske besne jeze proti Kristusu, kot je bil takrat, ko so častili tele. Zagotovo, ko je bil Mojzes njihov prerok, ni bilo ne templja ne oltarja. Čeprav so še naprej zagrešili nešteto brezbožnih dejanj, ga dar prerokovanja ni zapustil. Res je, da je bil velik in plemenit mož, toda poleg njega je bilo še sedemdeset drugih mož, ki so bili takrat razglašeni za preroke.

To ni veljalo le v Mojzesovem času, ampak tudi pozneje, ko so jim dali tempelj in ostale obredne obrede. Tudi potem, ko je bil ta tempelj požgan in so bili vsi odpeljani v Babilon, Ezekiel in Daniel nista videla nobenega najsvetejšega in nista stala ob nobenem oltarju. Čeprav sta bila sredi barbarske dežele in sredi nečistih prestopnikov postave, sta bila napolnjena z Duhom in napovedovala prihodnost, napovedovala dogodke, veliko številčnejše in čudovitejše od tistih, ki so jih prerokovali njuni predhodniki. In videla sta božanska videnja, kolikor sta jih lahko videla.

Povejte mi tole. Zakaj zdaj nimate prerokov? Ali ni jasno, da je to zato, ker je Bog obrnil hrbet vaši veri? Zakaj vam je obrnil hrbet? Spet je očitno, da je to storil zaradi tistega, ki ste ga križali, in zaradi vaše nepremišljenosti pri storitvi tega grozodejstva. Zakaj je to tako očitno? Očitno je iz tega: ko ste prej živeli brezbožno življenje, ste dobili vse; zdaj, po križu, čeprav se zdi, da živite bolj zmerno življenje, prenašate večje maščevanje in nimate ničesar od

tvojih prejšnjih blagoslovov.

Preroki so vam jasno in razločno predstavili resnico, da bi lahko spoznali vzrok svojih težav. Poslušajte, kako je Izaija napovedal ne le blagoslove, ki bodo prišli vsem po Kristusu, ampak tudi vašo nesmiselno aroganco. Rekel je: »Z njegovimi ranami smo bili ozdravljeni,« in s temi besedami je napovedal odrešenje, ki je prišlo vsem po križu. Nato je, da bi pokazal, kakšni ljudje smo, nadaljeval: »Vsi smo tavali kakor ovce, vsak se je obrnil na svojo pot.« Ko je opisoval način njegove usmrtitve na križu, je rekel: »Kakor jagnje, ki ga vodijo v zakol, ali ovca pred strižca, je molčal in ni odprl ust. V svojem ponižanju mu je bila odvzeta sodba.«

In kje lahko vidimo, da se je vse to uresničilo? Na Pilatovem nezakonitem sodišču. Čeprav so, kot je rekel Matej, pričali o toliko stvareh proti njemu, jim Jezus ni nič odgovoril. Pilat, predsedujoči, mu je rekel: »Ali slišiš, kaj ti ljudje pričajo proti tebi?« In ni odgovoril, ampak je molčal. To je mislil nebeško navdihnjeni prerok, ko je rekel: »Kakor jagnje, ki ga peljejo v zakol, ali ovca pred strižcem, je molčal.« Nato je pokazal brezpravje sodišča, ko je rekel: »V njegovem ponižanju mu je bila odvzeta sodba.« Nihče takrat ni dal resnično pravičnega glasu proti njemu, ampak so sprejeli lažno pričevanje proti njemu. Kaj je bil razlog za to? Ker ni hotel nadaljevati proti njim.

Če bi to hotel storiti, bi vse pretresel in pretresel svet do njegovih globin. Ko je bil na križu, je razklal skale, zatemnil zemljo, odvrnil sončne žarke in iz dneva naredil noč nad vsem svetom. Če bi to storil na križu, bi to lahko storil tudi v sodni dvorani. Vendar tega ni hotel storiti, ampak nam je namesto tega pokazal svojo blagost in zmernost. Zato je Izaija rekel: »V njegovem ponižanju mu je bilo odvzeto sojenje.« Nato je, da bi pokazal, da Jezus ni bil kar kdorkoli, nadaljeval: »Kdo bo razkril njegov rod?« Kdo je ta človek, o katerem je Izaija rekel: »Njegovo življenje je vzeto z zemlje«? Zato je tudi Pavel rekel: »Naše življenje je skrito s Kristusom v Bogu. Ko se bo razodel Kristus, naše življenje, se boste tudi vi razodeli z njim v slavi.«

Naj se vrnem k temi, o kateri sem nameraval razpravljati in jo dokazati, namreč, da Judje zaradi Kristusa prenašajo svoje sedanje težave. Zdaj je čas, da pripeljem svojo pričo, Izaija, ki je izrekel te besede. Kje je torej to rekel? Potem ko je govoril o preizkušnji, smrti in vnebohodu, potem ko je rekel: »Njegovo življenje je vzeto z zemlje«, je nadaljeval: »In brezbožne bom dal za njihov pokop in bogate za njihove smrti.« Ni rekel le »Jude«, ampak »brezbožne«. Kaj bi lahko bilo bolj brezbožnega od tistih, ki so najprej prejeli toliko dobrih stvari in nato ubili avtorja teh blagoslovov?

Če se te prerokbe niso izpolnile, če vi, Judje, niste zdaj v nečasti, če niste zdaj oropani vsega, kar so imeli vaši očetje, če vaše mesto ni padlo,

če vaš tempelj ni v ruševinah, če vaša nesreča ni presegla vseh tragedij, potem mi vi Judje ne bi smeli verjeti. Če pa dejstva kričijo in so se prerokbe izpolnile, zakaj vztrajate v svoji neumni in nekoristni predrznosti?

Kje so stvari, ki si jih imel za pomembne, kje je tvoj veliki duhovnik, kje so njegova oblačila, njegov naprsnik in kamni zapovedi? Ne govori mi o svojih patriarhih, ki so preprodajalci in trgovci ter polni vsakršne krivice. Povej mi, kakšen duhovnik je to, če starodavnega olja za maziljenje duhovnikov ni več niti nobenega drugega obreda posvečenja? Kakšen duhovnik je to, če ni ne daritve, ne oltarja, ne bogastva?

Ali želite, da vam govorim o zakonih, ki urejajo duhovništvo, in o tem, kako so bili duhovniki posvečeni v starih časih? Tako bi ugotovili, da tisti med vami, ki jih danes imenujemo patriarhi, sploh niso duhovniki. Igrajo vlogo duhovnikov in se predstavljajo kot na odru, vendar te vloge ne morejo opravljati, ker so tako daleč od resničnosti in celo pretveze duhovništva.

Spomnite se, kako je bil Aron v tistih dneh postavljen za duhovnika, koliko žrtev je daroval Mojzes, koliko žrtev je zaklal, kako je okopal Arona, mu mazilil mečico ušesa, desno roko in desno nogo. Šele nato je Mojzes Arona popeljal v najsvetejše; šele nato mu je naročil, naj tam ostane določeno število dni. Vendar se splača slišati prav njegove besede. To je

maziljenje Arona in maziljenje njegovih sinov. „Gospod je govoril Mojzesu in rekel: 'Vzemi Arona in njegove sinove, njihova oblačila in olje mazilitve, tele za greh in ovna ter zberi skupnost k vhodu v shodni šotor.' In Mojzes je rekel vsej skupnosti: 'To je beseda, ki jo je zapovedal Gospod.' In ko jih je pripeljal naprej (saj moram skrajšati pripoved), jih je umil z vodo, oblekel suknjo, ga opasal s pasom, ga oblekel v plašč, mu dal efód, ga opasal in mu ga privezal. Nato mu je nadel naprsnik z napisom nauka in resnice, mu dal mitre na glavo in na mitro zlato ploščico. Vzel je mazilno olje, z njim poškropil oltar in ga posvetil skupaj s posodami; posvetil je tudi umivalnik in njegov podstavek. In nekaj olja je vlil na Aronovo glavo in storil enako z njegovimi sinovi. In pripeljal je tele. Ko ga je daroval, so Aron in njegovi sinovi položili roke na Ko ga je dal zaklati, je vzel nekaj njegove krvi in jo pomazal na rogove oltarja ter ga očistil. Kri je izlil na podnožje oltarja in ga posvetil s spravnim obredom nad njim. Potem je sežgal dele teleta, nekatere znotraj na oltarju, druge zunaj tabora, nato pa je pripeljal ovna in ga daroval v holkovalno daritev.

In spet je pripeljal drugega ovna, ovna posvečenja. Aron in njegovi sinovi so nanj položili roke in Mojzes ga je zaklal. Vzel je nekaj njegove krvi in jo dal na Aronovo mečico desnega ušesa, na palec njegove desne roke in na palec njegove desne noge.

Enako je storil Aronovim sinovom. Nato je vzel nekaj delov daritve in jih dal v roke Aronu in njegovim sinom ter tako opravil daritev. In spet je vzel kri in nekaj olja ter z njo poškropil Arona in njegova oblačila ter njegove sinove in njihova oblačila. Posvetil jih je in jim ukazal, naj meso skuhajo pri vhodu v shodni šotor in ga tam jedo. In rekel je: 'Sedem dni ne smete oditi od vhoda v shodni šotor, dokler se ne izpolni dan vašega posvečenja.'«

Mojzes je rekel, da je bil Aron z vsemi temi obredi posvečen, očiščen in posvečen ter da so s tem pomirili Boga. Vendar danes ne najdemo ničesar od tega: nobene žrtve, nobene holokavste, nobenega škropljenja s krvjo, nobenega maziljenja z oljem, nobenega shodnega šotora, kjer bi morali sedeti določeno število dni. To jasno kaže, da je duhovnik med Judi danes neposvečen, nečist, pod prekletstvom in oskrunjen; le izziva Božjo jezo. Če duhovnika ni bilo mogoče posvetiti drugače kot s temi obredi in ti obredi ne obstajajo več, potem ni mogoče, da bi njihovo duhovništvo še naprej obstajalo. Vidite, da sem imel prav, ko sem rekel, da so prišli nekam daleč in so bili daleč od resničnosti in celo od pretveze duhovništva.

Iz drugih virov se lahko naučimo tudi, kako izjemno dostojanstveno je bilo duhovništvo. Resnično je bil dan, ko so se nekateri hudobni in zlobni možje uprli Aronu, se z njim prepirali glede njegovega položaja v skupnosti in ga poskušali odstaviti z vodstva. Mojzes,

jih je želel z dejstvi prepričati, da Arona ni postavil na vodstvo zato, ker bi bil brat, sorodnik ali član njegove družine, temveč da mu je duhovništvo zaupal v skladu z Božjo odredbo. Zato je vsakemu rodu ukazal, naj prinese palico, Aron pa je dobil navodilo, naj stori enako.

Ko je vsak rod prinesel palico, jih je Mojzes vse vzel in jih položil v shodni šotor. Ko jih je tja položil, je ukazal, naj čakajo na Božjo odločitev, ki jim bo prišla po teh palicah. Vse druge palice so nato ohranile enak videz, le ena – Aronova – je zacvetela in pognala liste ter plodove. Gospod narave je torej namesto črk uporabil liste, da bi jih naučil, da je ponovno izvolil Arona.

Bog je v začetku rekel: »Naj zemlja požene rastlinje,« in je spodbudil njeno moč, da rodi sad; v Aronovem času je vzel tudi ta suh in nerodovit les ter ga naredil, da je zacvetel brez zemlje in korenin. Ta palica je bila nato dokaz in priča tako hudobnosti teh mož kot Božje izbire. Ni izrekla nobene besede, toda že sam pogled nanjo, v tonih, jasnejših od katerega koli trobentnega klica, je vsakega človeka spodbujal, naj nikoli ne poskuša kaj takega, kar so počeli Aronovi sovražniki.

Ne samo v tem primeru, ampak tudi ob drugem času in na drug način je Bog jasno pokazal svojo izbiro Arona. Mnogi možje so se zarotili proti Aronu v svoji poželenju po vodstvu, za katero ga je Bog izbral.

(Vodstvo je nekaj, za kar se mnogi ljudje prepirajo in si ga želijo.) Mojzes jim je ukazal, naj prinesejo svoje kadilnice, vanje dajo kadilo in čakajo na odločitev z neba. Medtem ko so kurili kadilo, se je zemlja razcepila in pogoltnila vse njihove podpornike, plamen z neba pa je požrl tiste, ki so vzeli njihove kadilnice.

Mojzes ni hotel, da bi kdo sčasoma pozabil, kaj se je zgodilo. Prav tako ni hotel, da bi ljudje poznejših dni ostali nevedni o Božji čudoviti odločitvi. Zato je ukazal, naj poberejo tiste bronaste kadilnice in jih zmeljejo v krožnike za oltar. Tako kot je že sam pogled na nemo palico poslal glas, so te bronaste plošče spregovorile z vsemi ljudmi po tem, da bi jih spodbudile in svetovale, naj nikoli ne posnemajo norosti tistih starodavnih mož, ker se bojijo, da bi lahko utrpeli isto kazen.

Vidiš, kako so v preteklosti izbirali duhovnike? Vse, kar se danes dogaja med Judi, je smešna zabava, trgovanje s sramoto, polno neštetih grozodejstev. Povej mi torej. Se pustiš voditi tem ljudem, ki trmasto nasprotujejo Božjim zakonom z vsako besedo in dejanjem? Se hitiš v njihove sinagoge? Se ne bojiš, da bi lahko strela prišla od zgoraj in ti uničila glavo? Tudi če človek ni sam tat, ampak ga vidijo v razbojniški jami, plača enako kazen kot oni. To veš, kajne? Zakaj pa govoriš o razbojnikih in njihovih zločinih?

Zagotovo vsi poznate in se spomnite časa, ko

so nekateri zlobni prevaranti med nami podrli kipe? Se spomnite, kako so bili aretirani in skupaj odvlečeni na sodišče ne le tisti, ki so storili to nepremišljeno dejanje, ampak tudi tisti, ki so bili videni, kako so kar stali tam, ko se je zgodilo. In se spomnite, da so vsi plačali najvišjo kazen. Povejte mi torej. Ali se vsi bojite zbežati na kraj, kjer žalijo Očeta, preklinjajo Sina in zavračajo Svetega Duha, darovalca življenja? Se ne bojite, se ne trepetate, ko stopite v te proste in nečiste kraje? Povejte mi. Kakšno obrambo ali izgovor boste imeli, saj ste se vi pahnili v propad in pogubo, saj ste se vi vrgli iz prepada?

Ne mi reci, da sta tam Postava in knjige prerokov. Ali to ne dela tega kraja svetega? Kaj je boljše? Je bolje imeti knjige tam ali oznanjati resnice, ki jih vsebujejo? Očitno je bolje oznanjati te resnice in jih hraniti v svojem srcu. Povej mi, kaj pa tole? Hudič je citiral Sveto pismo. To mu ni posvetilo ust, kajne? Ne moreš reči, da so, saj je hudič še naprej bil hudič. Kaj pa demoni? Samo zato, ker so spregovorili in razglasili: »Ti ljudje so služabniki Najvišjega Boga in vam oznanjajo pot odrešenja,« ali jih zaradi tega uvrščamo med apostole? Nikakor! Tako kot prej jim še naprej obračamo hrbet in jih sovražimo.

Če izgovorjene besede ne posvetijo ust, ali potem prisotnost Svetega pisma posveti kraj? Ampak kako bi to lahko bilo prav? To je moj najmočnejši razlog,

kajti sovražim sinagogo: ima namreč postavo in preroke. In zdaj jo sovražim bolj, kot če teh ne bi imela. Zakaj? Ker imajo v postavi in prerokih veliko privlačnost in veliko pasti, da privabijo bolj preproste ljudi. Zato je Pavel izgnal demona, ki ni molčal, ampak je spregovoril. Kot pravi avtor Apostolskih del: »Zelo se je razžalostil in rekel duhu: 'Pojdi iz nje'.« Zakaj? Ker je demon vztrajno kričal: »Ti ljudje so služabniki Najvišjega Boga.«

Dokler so demoni molčali, niso zavajali ljudi s svojimi besedami; ko so spregovorili, so to storili z namenom, da bi mnoge preprostejše ljudi zvabili, da bi jih poslušali in upoštevali v teh drugih zadevah. Demoni želijo odpreti vrata njihovim prevaram in v njih vnesti zaupanje. Zato jim dodajo nekaj resnice, tako kot tisti, ki mešajo smrtonosna zdravila, namažejo rob skodelice z medom, da bi škodljiv napoj lažje pili.

Zato je bil Pavel zelo žalosten in zato je hitel zamašiti usta demonom, ko so si prisvojili dostojanstvo, ki jim ni pristajalo. Zato sovražim Jude. Čeprav imajo postavo, jo zlorabljajo. S postavo namreč poskušajo zvabiti in ujeti bolj preproste ljudi. Če ne bi verjeli v Kristusa, ker ne bi verjeli v preroke, obtožba proti njim ne bi bila tako huda. Sedaj pa so si odvzeli vsak izgovor, ker pravijo, da verjamejo v preroke, vendar so

zgrnili ogorčenje nad njim, ki so ga napovedali preroki.

Skratka, če verjamete, da je kraj svet, ker sta tam Postava in knjige prerokov, potem je čas, da verjamete, da so maliki in templji malikov sveti. Nekoč, ko so bili Judje v vojni, so jih prebivalci Ašdoda premagali, vzeli njihovo skrinjo zaveze in jo prinesli v svoj tempelj. Ali je dejstvo, da je vsebovala skrinjo zaveze, njihov tempelj naredilo za svet kraj? Nikakor! Še naprej je bil oskrunjen in nečist, kot so dogodki takoj dokazali. Bog je namreč želel sovražnike Judov naučiti, da poraz ni posledica Božje šibkosti, temveč prestopkov tistih, ki so ga častili. In tako je skrinja, ki je bila vzeta kot plen v vojni, dokazala svojo moč v tuji deželi, tako da je dvakrat vrgla malika na tla, tako da se je malik razbil. Skrinja je bila tako daleč od tega, da bi ta tempelj naredila za svet kraj, da jo je celo odkrito napadla.

Poglejmo na to drugače. Kakšno skrinjo imajo Judje danes, v kateri ne najdemo spravne daritve, tabel postave, najsvetejšega, tančice, velikega duhovnika, kadila, holokavsta, daritve, ničesar drugega, kar je skrinjo v preteklosti delalo slovesno in veličastno? Zdi se mi, da skrinja, ki jo imajo Judje danes, ni nič boljša od tistih igrač, ki jih lahko kupite na tržnici. Pravzaprav je veliko slabša. Te majhne igrače ne morejo škodovati nikomur, ki se jim približa. Toda skrinja, ki jo imajo Judje danes, vsak dan povzroča veliko škodo tistim, ki se ji približajo.

Bratje, ne bodite otroci po umu, ampak po zlu.

Bodite otroci in rešite pred njihovo prezgodnjo stisko tiste, ki se teh stvari bojijo. Poučite jih, kaj bi jih moralo resnično prestrašiti in napolniti z strahom. Naj se ne bojijo te skrinje, ampak naj se bojijo, da bodo uničili Božji tempelj. Kako bodo uničili Božji tempelj? Z nenehnim hitenjem v sinagogo, z vestjo, ki je nagnjena k judovstvu, in z nepravočasnim spoštovanjem judovskih obredov.

»Vi, ki hočete biti opravičeni v Postavi, ste odpadli od milosti.« Tega se morate bati. Na sodni dan se morate bati, da boste slišali tistega, ki vas bo sodil, reči: »Pojdite, ne poznam vas.« »Sodelovali ste s tistimi, ki so me križali. Bili ste trmasti do mene in ste znova začeli praznike, ki sem jih odpravil. Bežali ste v sinagoge Judov, ki so grešili proti meni. Jaz sem porušil tempelj in povzročil dež na tem veličastnem kraju skupaj z vsemi strahospoštovanja vzbujajočimi stvarmi, ki so bile v njem. Vi pa ste obiskovali svetišča, ki niso nič boljša od preprodajalcev ali tatovskih brlogov.«

Kerubi in skrinja sta bila še vedno tam, milost Duha je še vedno obilno delovala v templju, ko je Kristus rekel: »Naredili ste ga v razbojniško jamo« in »dom trgovanja«. In to je rekel zaradi prestopkov in krvne krivde Judov. Zdaj, ko jih je milost Duha zapustila, ko so jim bile odvzete vse te vzvišene slovesnosti, so še vedno trmasti z Bogom in nadaljujejo s svojimi nereligioznimi obredi. Kakšno vredno ime lahko najdemo, da poimenujemo njihove sinagoge?

Tempelj je bil že takrat, ko je še prevladovala judovska skupnost in način življenja, brlog tatov. Zdaj mu dajete ime, ki je bolj vredno, kot si zasluži, če ga imenujete bordel, trdnjava greha, prebivališče demonov, trdnjava hudiča, poguba duše, prepad in jamo vse pogube ali kakorkoli že mu dajete ime.

Ali želiš videti tempelj? Ne teci v sinagogo; bodi sam tempelj. Bog je v Jeruzalemu uničil en tempelj, a je postavil nešteto templjev, templjev, veličastnejših od tistega starega. Pavel je rekel: »Vi ste tempelj živega Boga.« Naredite ta tempelj lep, preženite vsako hudobno misel, da boste dragoceni Kristusovi udi, tempelj Duha. In naredite druge templje, kakršni ste sami. Ko vidite revne, vam ne bo lahko iti mimo njih. Ko kdo od vas vidi kristjana, ki teče v sinagogo, se ne ozirajte stran. Poiščite kakšen argument, ki ga lahko uporabite kot prepričljiv argument, da ga pripeljete nazaj v Cerkev. Ta vrsta miloščine je večja od dajanja revnim in dobiček od nje je vreden več kot deset tisoč talentov.

Zakaj govorim, da je človek vreden več kot deset tisoč talentov? Ali vreden več kot ves vidni svet? Človek je vreden več kot ves svet. Nebo in zemlja in morje in sonce in zvezde so bili ustvarjeni zaradi njega.

Dobro premislite o dostojanstvu in vrednosti človeka, ki ga rešujete. Ne jemljite zlahka skrbi, ki jo izkazujete

njemu. Tudi če človek da več denarja, kot ga lahko preštejete, ne stori tako velike stvari kot človek, ki reši dušo, jo vodi iz njene zmote in jo vodi za roko na poti do pobožnosti. Človek, ki daje revnim, vzame revnim lakoto; človek, ki judovskega kristjana spravi v pravo smer, zmaga nad brezbožnostjo. Prvi človek je tolažil revne; drugi je ustavil nepremišljeno prestopanje. Prvi je telo osvobodil bolečine, drugi pa je dušo iztrgal iz peklenskega ognja.

Pokazal sem ti zaklad; ne opusti dobička. Ne smeš si drzniti kriviti svoje revščine ali se opravičevati z ubogo revščino. Edini strošek so besede; edini strošek so besede. Zato se ne umaknimo od naloge, ampak z vso vnemo in željo, ki jo imamo, pojdimo iskat svoje brate. Četudi ne bodo hoteli, jih potegnimo v svoje hiše, sedimo z njimi za mizo in jim pripravimo obrok. Storimo to tako, da bodo, potem ko bodo pred našimi očmi končali post, potem ko nam bodo dali popolno in zadostno zagotovilo za svojo spreobrnitev in vrnitev na boljše poti, lahko sebi in nam pomagali do deleža večnih blagoslovov po milosti in ljubeči dobroti našega Gospoda Jezusa Kristusa, po katerem in s katerim bodi slava Očetu skupaj s Svetim Duhom, zdaj in vekomaj, na veke vekov. Amen.

Pridiga **VII.**

Imaš dovolj boja proti Judom? Ali želiš, da se danes lotim iste teme? Čeprav sem o tem že veliko povedal, mislim, da želiš slišati isto stvar.

Človek, ki nima dovolj ljubezni do Kristusa, se ne bo nikoli dovolj boril proti tistim, ki Kristusa sovražijo. Poleg tega obstaja še en razlog, zaradi katerega je razprava o tej temi potrebna. Ti njihovi prazniki še niso končani; nekatere sledi so še vedno prisotne.

Njihove trobente so bile večje nezaslišanje od tistih, ki so jih slišali v gledališčih; njihovi post je bil bolj sramoten od kakršnega koli pijanskega veseljačenja. Tudi šotori, ki so trenutno postavljeni med njimi, niso nič boljši od gostiln, kjer vlačuge in flavtistke opravljajo svoje poklice. Naj me nihče ne obsoja zaradi drznosti mojih besed; vrhunec drznosti in nezaslišanosti je, da Judov ne sumimo teh ekscesov. Ker trmasto bojujejo proti BOGU in se upirajo SVETEMU DUHU, kako se lahko izognemo potrebi po izreku takšnih obsodb nad njimi?

Ta praznik je bil nekoč svet, ko so ga obhajali po Postavi in na Božjo zapoved. Vendar to ni več res. Vse njegovo dostojanstvo je bilo uničeno, ker se obhaja proti Božji volji. Tisti, ki bolj kot vsi drugi obravnavajo Postavo in starodavne praznike z najmanjšim spoštovanjem, so prav tisti, ki so danes pripravljeni spoštovati Postavo in praznike bolj kot kdorkoli drug. Toda mi smo tisti, ki Postavo spoštujemo bolj kot vse druge, četudi jo pustimo pri miru kot človeka, ki se je postaral in obolehnil, zatorej ga ne vlečemo

sivega od starosti, v areno, zatorej ga ne silimo, da se udeležuje tekmovanj, ki niso primerna njegovim letom. V svojih preteklih govorih sem podal zadostne dokaze, da danes ni dan Zakona niti stare države in starega načina življenja.

Zdaj pa naj raziščem, o čem je še treba razpravljati. Dovolj sem storil, da sem dokončal svojo nalogo, ko sem iz vseh prerokov dokazal, da je vsako takšno spoštovanje obredov zunaj Jeruzalema kršitev postave in bogoskrunstvo. Vendar oni nenehno šepetajo vsem na uho in se hvalijo, da bodo dobili svoje mesto nazaj. Tudi če bi bilo to res, se ne bi mogli izogniti obtožbi kršitve postave. Vendar sem vam dal obilo dokazov, da mesto ne bo obnovljeno niti da ne bodo dobili nazaj svoje stare države in načina življenja.

Ko je to enkrat dokazano, ni več prostora za nesoglasja glede nobene druge točke. Na primer, niti oblika žrtvovanja niti holokast niti zavezujoča sila Postave niti kateri koli drug vidik njihove stare skupnosti in načina življenja ne more obstati. Najprej je Postava zapovedovala, da mora vsak moški trikrat na leto iti v tempelj. Toda tega niso mogli storiti, ko je bil tempelj uničen. Potem je Postava tudi zapovedovala, da morajo darovati žrtve moški, ki je bolan z gonorejo, gobavec, ženska med menstruacijo in ženska, ki je rodila otroka. Toda to je nemogoče, ker kraja ni več in ni viden oltar. Postava jim je zapovedovala, naj pojejo svete hvalnice, toda, kot sem pokazal,

prej jim je kraj, kjer so živeli, to preprečeval; preroki so jim prepovedali, da berejo Postavo in izpovedujejo hvalo Bogu v tuji deželi. Ker Postave niso mogli niti brati zunaj Jeruzalema, kako so jo lahko izpolnjevali zunaj Jeruzalema?

Zato jim je Bog zagrozil in rekel: »Ne bom obiskal vaših hčera, ko bodo nečistovale, in vaših snah, ko bodo prešuštvovale.« Kaj to pomeni? Najprej vam bom prebral staro postavo in nato poskušal pojasniti njen pomen. Kaj torej pravi postava? »Če se ženska pregreši zoper svojega moža, ga zaničuje in ga zanemarja, in če kdo spi z njo v spanju spolnega odnosa, in če se izogne očem svojega moža in ni priče proti njej, in če je ne zalotijo pri dejanju, in če duh ljubosumja pride na njenega moža, ko se ni oskrunila.«

To pomeni Postava. Če ženska prešuštvuje in njen mož to sumi, ali če jo sumi, čeprav ni prešuštvovala, vendar ni priče ali zamisli, ki bi dokazala sum, »jo bo pripeljal k duhovniku in s seboj vzel ječmenovo moko kot daritev zanjo«. Zakaj, sprašujem se, mora biti ječmenova moka namesto bele moke ali pšenične moke? Ker je bilo to, kar se je zgodilo, vir bolečine, obtožb in hudobnega suma, je oblika daritve posnemala družinsko nesrečo. Zato je Gospod rekel: »Ne boš nanjo vlival olja in ne kadila.« Potem (kajti moram skrajšati pripoved) »jo bo duhovnik pripeljal

naprej in vzel čisto vodo v lončeno posodo; pobral bo nekaj prahu, ki je na tleh, in ga vrgel v vodo; žensko bo postavil, jo prisilil k prisegi in ji rekel: 'Če nisi prestopila tako, da bi se oskrunila zaradi svojega moža, bodi varna pred vodo graje. Če pa si prestopila in si oskrunjena, če je kdo drug kot tvoj mož imel spolne odnose s teboj, naj te Gospod naredi za prekletstvo in prekletstvo med tvojim ljudstvom.'«

Kaj pomeni »prekletstvo in kletev«? Kot pravi pregovor: Naj se mi ne zgodi, kar se je zgodilo tisti ubogi ženski! »Gospod ti napihne trebuh in voda prekletstva pride vanj, da ga napihne. In žena reče: 'Amen, amen'. In če se ženska oskruni, bo voda prekletstva vstopila v njen trebuh in ga napihne, in ženska bo prekletstvo. Če se ne oskruni, bo nepoškodovana in bo spočela potomce.« Ko so Judje odšli v suženjstvo, se nič od tega ni moglo storiti, ker ni bilo templja, oltarja, shodnega šotora, daritve. Ker je bilo tako, je Bog, ko jim je grozil, rekel: »Ne bom obiskal vaših hčera, ko bodo nečistovale, in vaših snah, ko bodo prešuštvovale.«

Ali vidite, da Postava črpa svojo veljavo iz kraja? In ker mesta ni več, ne more biti več duhovništva. Ne more biti cesarja, če ni vojske, krone, škrlatne obleke, ničesar drugega,

stvari, ki združujejo imperij. Tako tudi ne more biti duhovništva, če je žrtvovanje uničeno, če so daritve prepovedane, če je svetišče poteptano v prah, če je vse, kar ga je sestavljalo, izginilo. Kajti duhovništvo je odvisno od vseh teh stvari.

Kot sem že rekel, je bilo za moj namen dovolj dokazati, da se ne bodo vrnile ne žrtve ne holokavsti ne druga očiščevanja niti kateri koli drug del judovske skupnosti in načina življenja. Končno je bilo dovolj dokazati, da se tempelj ne bo nikoli več postavil. Zdaj, ko ga ni več, je bilo vse odvzeto; če se zdi, da se dogaja kaj ritualnega, je to proti Zakonu in nepremišljen zločin. Na enak način, ko sem dokazal, da tempelj ne bo nikoli obnovljen v prejšnje stanje, sem hkrati dokazal tudi, da se preostali obred čaščenja ne bo vrnil v prejšnje stanje, da ne bo duhovnika, ne bo kralja. Če niti navadnemu človeku judovske krvi ne bi bilo dovoljeno služiti tujcem, bi bilo še toliko bolj prepovedano, da bi bil njihov kralj sam podrejen drugim.

Ker pa moj trud in vnema nista namenjena le temu, da bi Judom zamašila usta, temveč tudi temu, da bi poučila vašo ljubečo skupščino, pridite zdaj in naj s pomočjo drugega izvora dokažem isto trditev. Naj dokažem, da so se tako judovske žrtve kot njihovo duhovništvo popolnoma končale tistega dne in se nikoli več ne bodo vrnile v prvotno stanje.

Kdo to pravi? Ta veliki in čudoviti prerok David. Jasno je povedal, da bo ena vrsta daritve odpravljena in da bo na njeno mesto uvedena druga, ko je rekel: »Mnogo je čudovitih del, ki si jih storil, o Gospod, moj Bog, in v tvojih mislih ni nikogar, ki bi bil tebi enak. Jaz sem oznanil in govoril.« Poglejte, kako moder je prerok. Rekel je: »Mnogo je čudovitih del, ki si jih storil,« in osupel je nad Božjo močjo, da dela čudeže. Vendar nam ni povedal o stvarjenju stvari, ki jih vidimo v nebu, zemlji in oceanu, vodi in ognju; ni nam povedal o tistih nenavadnih čudežih, ki so se zgodili v Egiptu, ali o kakršnih koli drugih podobnih čudežih. Kaj je rekel, da so čudovita dela? »Žrtve in daritve nisi želel.«

Kaj misliš, David? Je to kakšen čudež? Ne, je rekel. Saj to ni bilo edino, kar je videl. Navdihnjen z nebesi je s preroškimi očmi videl, kako bo Bog vodil narode k sebi; videl je, kako so tisti, ki so bili prikovani na svoje bogove, ki so častili kamenje, ki so bili v slabšem položaju kot surove živali, nenadoma pogledali gor in prepoznali Gospodarja vsega stvarstva; videl je, kako so ti možje odložili svoje umazano čaščenje demonov in Bogu dali čisto in brezkrvno čaščenje. Hkrati je videl, da bodo tudi Judje, ki so bili še bolj nepopolni od poganov, odložili svoje čaščenje z žrtvami, holokavsti in drugimi materialnimi stvarmi ter bili vodeni k našemu načinu življenja. In premišljeval je o Božji neizrekljivi ljubeči dobroti, ki presega vsakršno razumevanje; osupnil je, kako zelo so se stvari

spremenile, kako jih je Bog preoblikoval, kako je ljudi iz demonov spremenil v angele in kako je uvedel državo in način življenja, vreden nebes.

Vse to se je moralo zgoditi po tem, ko je bila stara daritev ukinjena in je Bog na njeno mesto prinesel novo daritev po Kristusovem telesu. Zato je David zgrožen in se čudil ter rekel: »Mnoga so čudovita dela, ki si jih storil, o Gospod, moj Bog.« Da bi pokazal, da je celotno preroško napoved izrekel v Kristusovem imenu, ko je rekel: »Daritve in žrtve nisi hotel«, je David nadaljeval: »Telo si mi priredil.« S tem je mislil na Gospodovo telo, ki je postalo skupna daritev za ves svet, daritev, ki je očistila našo dušo, izbrisala naš greh, odpravila smrt, odprla nebesa, nam dala veliko velikih upov in pripravila vse druge stvari, ki jih je Pavel dobro poznal in o katerih je govoril, ko je vzkliknil: »O, globina bogastva in modrosti in spoznanja Božjega! Kako nedoumljive so njegove sodbe in kako nedoumljive so njegove poti.«

David je torej vse to predvidel, ko je rekel: »Mnoga so čudovita dela, ki si jih storil, o Gospod, moj Bog.« V Kristusovem imenu je rekel: »Žgalne daritve in daritve za greh ti niso bile všeč,« in nato nadaljeval: »Tedaj sem rekel: 'Glej, prihajam.'« Kdaj je bilo to »tedaj«? Ko je bil čas zrel za popolnejša navodila. Manj popolnih lekcij smo se morali naučiti od njegovih služabnikov, vzvišenejših lekcij, ki presegajo človeško naravo, pa smo se morali naučiti od samega Dajalca Postave.

Zato je Pavel rekel: »Bog, ki je v preteklosti mnogokrat in na mnogotere načine govoril očetom po prerokih, nam je nazadnje v teh dneh spregovoril po Sinu, ki ga je postavil za dediča vsega, po katerem je tudi ustvaril svet.« In spet Janez pravi: »Postava je bila namreč dana po Mojzesu, milost in resnica pa sta prišli po Jezusu Kristusu.« In to je najvišji hvalospev Postavi, namreč da je pripravila človeško naravo na Učitelja.

Vendar ni hotel, da bi nanj gledali kot na novega Boga ali kakršno koli inovacijo. Poslušajte, kaj je rekel: »Na začetku knjige je pisano o meni.« Mislil je tole: »Preroki so že zdavnaj napovedali moj prihod in na začetku Svetega pisma so ga nekoliko odprli, da bi ljudem dali bežen vpogled v spoznanje, da sem jaz Bog.«

In tako je Bog na začetku stvarjenja, ko je rekel: »Ustvarimo človeka po svoji podobi in sličnosti,« na precej nejasen način razodel božanskost svojega Sina, s katerim je takrat govoril. Kasneje je psalmist pokazal, da ta novi verski način življenja ni nasprotoval staremu, ampak da je bila Božja volja, da se stara žrtev odpravi in nova žrtev nadomesti staro. Nova je bila razširitev pravilnega načina čaščenja; ni nasprotovala ali se borila s starim. To je pokazal, ko je rekel: »Na začetku knjige je pisano o meni« in dodal: »Da bi izpolnjeval tvojo voljo, o moj Bog; želel sem si jo in tvojo postavo v

sredini mojega srca." In ko je razlagal, kaj je Božja volja, ni omenil ne žrtev ne holokavsta ne daritev ne truda in potu, ampak je rekel: "Oznanil sem tvojo pravičnost v velikem zboru."

Kaj misli, ko pravi: »Razglasil sem tvojo pravičnost«? Ni rekel preprosto: »Dal sem«, ampak »Razglasil sem«. Kaj to pomeni? Da je opravičil naš rod ne s pravičnimi dejanji, ne s trudom, ne z menjavo in menjavo, ampak samo z milostjo. Tudi Pavel je to jasno povedal, ko je rekel: »Zdaj pa se je Božja pravičnost razodela neodvisno od postave.« Toda Božja pravičnost prihaja po veri v Jezusa Kristusa in ne po kakršnem koli trudu in trpljenju. In Pavel se je ponovno skliceval na pričevanje tega psalma, ko je rekel takole: »Postava namreč, ki ima le senco prihodnjih dobrin in ne natančne podobe predmetov, nikoli ne more z žrtvami, ki jih nenehno, iz leta v leto, izpopolniti tistih, ki se bližajo. Zato, ko prihaja na svet, pravi: 'Žrtve in daritve nisi hotel, ampak si mi dal telo.'« S tem je mislil na vstop Edinorojenega v svet, na razporeditev po mesu. Kajti tako je prišel k nam. Ni spremenil kraja – kako bi lahko, saj je povsod in vse napolnjuje, ampak nam je postal viden po mesu.

Tukaj se ne borimo le proti Judom, ampak tudi proti poganom in številnim heretikom. Naj vam torej razkrijem globlji pomen; naj poiščem razlog, zakaj je Pavel omenil to besedilo, ko je imel nešteto pričevanj, ki so dokazovala, da Postava in

stara skupnost in način življenja nista več produktivna. Tega ni navedel kar po naključju, ampak je to storil z dobrim razlogom in neizrekljivo modrostjo. Vsi bi se strinjali, da je imel o tej temi še druga pričevanja, tako daljša kot bolj odločna, če bi jih želel predstaviti.

Na primer, Izaija je rekel: »Ne veselim te. Dovolj imam žganih ovnov. Ne želim tolšče pitanih teletov in krvi bikov in kozlov, četudi prideš v moje oči. Kdo zahteva to iz tvojih rok? Če mi daruješ pšenično moko, je zaman. Kadilo se mi gnusi.« In spet, drugje: »Nisem te poklical, Jakob, in te nisem utrudil, Izrael. Nisi me častil z žrtvami in me nisi častil s svojimi darovi; nisem te utrudil s kadilom in nisi mi priskrbel kadila s srebrom.« Jeremija je rekel: »Zakaj mi prinašaš kadilo iz Sabe in cimet iz daljne dežele? Tvoje žgalne daritve mi niso všeč.« In spet: »Nakopiči svoje žgalne daritve na svoje daritve in pojej meso.« In drug prerok je rekel: »Vzemi mi zvok svojih pesmi, ne bom poslušal petja tvojih harf.« In spet je bilo drugo besedilo, kjer so Judje rekli: »Ali bo Gospod sprejel to namesto holokavsta, če dam svojega prvorojenca za svojo hudobijo, sad svojega telesa za greh svojih duš?« Prerok jih je oštel in rekel: »Oznanjeno vam je bilo, kaj je dobro in kaj Gospod Bog zahteva od vas, da ljubite usmiljenje, ravnate po pravici in pravičnosti ter ste pripravljeni hoditi za svojim Bogom.« Tudi David je govoril

v istem duhu je rekel: »Ne bom jemal telet iz tvoje hiše in ne koz iz tvojih čred.«

Ko je imel Pavel toliko pričevanj, v katerih Bog zagotovo zavrača te žrtve, čase mlajev, sobote, praznike, zakaj je vse to izpustil in omenil samo to eno besedilo? Mnogi neverniki in mnogi Judje sami, ki se zdaj borijo z mano, trdijo, da njihova država in način življenja nista bila ukinjena zato, ker bi bila nepopolna ali ker bi jo nadomestil boljši način življenja – mislim naš – ampak zaradi grešnosti tistih, ki so v tistih dneh darovali žrtve. In Izaija je zagotovo rekel: »Če iztegnete roke, bom odvrnil oči od vas; in če pomnožite svoje molitve, jih ne bom uslišal.« Nato je, da bi navedel razlog za to, nadaljeval: »Kajti vaše roke so polne krvi.« Te besede niso obtožba zoper žrtve; so obtožba grešnosti tistih, ki so jih darovali. Bog je zavrnil njihove žrtve, ker so jih darovali s krvavimi rokami.

Ko je David rekel: »Ne bom vzel telet iz tvoje hiše in kozlov iz tvoje črede,« je nadaljeval: »Grešniku pa je Bog rekel: 'Zakaj oznanjaš moje pravice in jemlješ mojo zavezo v svoja usta? Sovražil si vzgoj in vrgel za seboj moje besede. Če si videl tatu, si se mu pridružil in se vrgel s prešuštniki. Tvoja usta so se polnila krivice in tvoj jezik je v svojih besedah pletel prevare. Usedel si se in obrekoval svojega brata ter postavil kamen spotike sinu svoje matere.'«

To jasno kaže, da Bog v tem primeru ni preprosto zavrnil žrtev, ampak jih je zavrnil zato, ker so bili tisti, ki so jih darovali, prešuštniki in tatovi ter so kovali zaroto proti svojim bratom. Torej ti moji sovražniki trdijo, da ker vsak prerok obtožuje tiste, ki darujejo žrtve, njegova prerokba pravi, da je to razlog, zakaj je Bog zavrnil njihove žrtve.

To mi govorijo moji nasprotniki. Toda Pavel jim je zadal močan udarec in povedal dovolj, da so se jim zaprla brezsramna usta, ko je kot pričo navedel besedilo, o katerem sem razpravljal. Ko je Pavel želel dokazati, da je Bog zavrgel staro državo in način življenja, ker je bila nepopolna, in da jo je naredil nedelujočo, je za pričevanje vzel besedilo, v katerem ni nobene obtožbe proti tistim, ki so darovali žrtve. Uporabil je besedilo, ki jasno pove, da je bila žrtev sama po sebi nepopolna. Prerok David namreč ni obtožil Judov; preprosto je rekel: »Žrtve in daritve nisi hotel, telo si mi priredil; žgalne daritve in daritve za greh ti niso bile všeč.«

Pavel je v razlagi tega besedila dejal: »Razveljavlja prvo zavezo, da bi vzpostavil drugo.« Če bi David rekel: »Žrtve in daritve nisi hotel« in potem ne bi rekel ničesar več, bi se njihov argument lahko branil. Ker pa je rekel tudi: »Telo si mi priredil« in pokazal, da je bila namesto njega prinesena druga žrtev, ni pustil nobenega upanja za prihodnost, da se bo stara žrtev vrnila. In Pavel je v razlagi tega dejal: »S to daritvijo smo bili

posvečeni v Kristusovi volji«; in tudi: »Če kri bikov in kozlov ter pepel telice posvečujeta nečiste za očiščenje mesa, koliko bolj bo kri Kristusa, ki se je po Svetem Duhu daroval brezmadežnega, očistila našo vest mrtvih del?« To nam torej daje obilen dokaz, da so se ti stari obredi končali, da je bil uveden nov obred, ki jih bo nadomestil, in da se stari ne bo več vrnil.

O čem je zdaj še treba razpravljati? Že nekaj časa sem si prizadeval dokazati, da je njihovo duhovništvo izginilo in se ne bo nikoli vrnilo. Naj to izrecno pojasnim iz samega Svetega pisma. Najprej moram to uvesti z nekaj pripombami, da bo moja razlaga tega, kar pravi Sveto pismo, še bolj očitna.

Po vrnitvi iz Perzije je Abraham rodil Izaka; Izak je nato rodil Jakoba; Jakob pa je rodil dvanajst patriarhov, iz katerih je nastalo dvanajst plemen – oziroma trinajst, saj sta namesto Jožefa njegova dva sinova, Efraim in Manase, postala voditelja plemen. Po vsakem Jakobovem sinu je bilo poimenovano pleme: na primer pleme Rubenovo, Simeonovo, Levijevo, Judovo, Neftalijevo, Gadovo, Aserjevo, Benjaminovo. Tako sta tudi v Jožefovem primeru njegova dva sinova, Manase in Efraim, dala imena dvema plemenoma; eno se je imenovalo pleme Efraimovo, drugo pa pleme Manasejevo. Od teh trinajstih plemen so imela vsa razen enega polja in velike dohodke, vsa razen enega so obdelovala polja in se posvečala vsem drugim posvetnim dejavnostim. Toda pleme Levijevo je bilo počaščeno z duhovništvom;

edini so bili osvobojeni posvetnega dela. Niso obdelovali polja niti počeli ničesar podobnega, temveč so svojo pozornost posvečali izključno duhovništvu. Od vseh ljudi so prejemali desetino vina, pšenice, ječmena in vsega drugega; vsi so jim dajali desetino in to je bil njihov dohodek. Nihče iz nobenega drugega plemena ni mogel nikoli postati duhovnik. Iz tega plemena – mislim na pleme Levi – je prišel Aron in po nasledstvu so njegovi potomci prejeli duhovništvo; nihče iz drugega plemena nikoli ne postane duhovnik. In tako so ti leviti prejemali desetino od ostalih in se na ta način preživljali.

V Abrahamovem času, pred dnevom Jakoba in Izaka, pred Mojzesovim prihodom, ko postava še ni bila napisana, ko duhovništvo še ni bilo jasno določeno za levite, ko ni bilo shodnega šotora ali templja, pred delitvijo ljudstva na rodove, preden je obstajal Jeruzalem, preden je kdorkoli prevzel nadzor nad vlado med Judi, je bil mož po imenu Melkizedek, duhovnik Najvišjega Boga. Ta Melkizedek je bil hkrati duhovnik in kralj; bil je simbol Kristusa in Sveto pismo to jasno omenja. Abraham je namreč napadel Perzijce, rešil svojega nečaka Lota iz njihovih rok, pograbil ves plen in se vračal po mogočni zmagi nad sovražniki. Po opisu teh dogodkov je Sveto pismo o Melkizedeku povedalo tole: »Melkizedek, salemski kralj, je prinesel kruh in vino, kajti bil je duhovnik Najvišjega Boga. Blagoslovil je Abrahama in rekel: 'Blagoslovljen od Najvišjega Boga, stvarnika neba in zemlje! Blagoslovljen bodi Najvišji!'«

"Vzvišeni Bog, ki ti je dal v roke tvoje sovražnike." Tedaj mu je Abraham dal desetino od vsega."

Če torej kateri koli prerok jasno pove, da bo po Aronu, po tem duhovništvu, po teh žrtvah in daritvah vstal drug duhovnik, ne iz Levijevega rodu, ampak iz drugega rodu, iz katerega ni nihče nikoli postal duhovnik, duhovnik ne po Aronovem redu, ampak po Melkizedekovem redu, je prav tako jasno, da je staro duhovništvo prenehalo obstajati in da je bilo uvedeno drugo, novo duhovništvo, ki ga bo nadomestilo. Če bi staro duhovništvo ostalo učinkovito, bi se moralo imenovati duhovništvo po Aronovem redu in ne po Melkizedekovem redu. Je kateri koli prerok govoril o tem novem duhovništvu? Da, isti prerok, ki je prej govoril o žrtvah in ki je govoril o Kristusu, ko je rekel: »Gospod je rekel mojemu Gospodu: 'Sedi na moji desnici'«.

Da bi preprečili, da bi kdo posumil, da je bilo to rečeno o nekem navadnem človeku, tega ni rekel ne Izaija ne Jeremija ne kakšen prerok, ki bi bil navaden človek, ampak sam kralj David. Toda kralj ne more nikogar imenovati svojega Gospoda; samo Boga lahko imenuje Gospod. Če bi bil David navaden človek, bi morda eden od teh brezsramnih ljudi rekel, da govori o navadnem človeku. Ker pa je bil David kralj, ne bi človeka imenoval svojega Gospoda. Če bi David govoril o kakšni navadni osebi, kako bi lahko rekel, da ta oseba sedi na desnici tega neizrekljivega in mogočnega Veličanstva? To bi

bilo nemogoče. Toda o tej osebi je rekel: »Gospod je rekel

mojemu Gospodu: 'Sedi na mojo desnico, dokler ne položim tvojih sovražnikov za podnožje tvojih nog.'"

Da bi te David odvrnil od misli, da je ta oseba šibka in nemočna, je nadaljeval: »S teboj je kneževina na dan tvoje moči.« In to je še bolj jasno povedal, ko je rekel: »Iz materinega telesa pred danico sem te rodil.« Toda pred danico se ni rodil noben človek. »Ti si duhovnik na veke po Melkizedekovem redu.« Ni rekel: »Po Aronovem redu.« Vprašaj torej Jude, zakaj je David pripeljal drugega duhovnika po Melkizedekovem redu, če staro duhovništvo ne bo ukinjeno.

Kakorkoli že, poglejte, kako je Pavel to pojasnil, ko je prišel do tega besedila. Potem ko je Pavel rekel o Kristusu: »Kakor pravi (David) tudi drugje: 'Ti si duhovnik na veke po Melkizedekovem redu.'« Apostol je nadaljeval: »O tej točki imava veliko povedati in težko je to razložiti.« Potem ko je pokaral svoje učence – vendar moram skrajšati pripoved – jim je povedal, kdo je bil Melkizedek, in jim povedal zgodbo. »Srečal je Abrahama, ki se je vračal od poboja kraljev, in ga blagoslovil; kateremu je Abraham razdelil desetino vseh.« Nato je, da bi dal nekaj vpogleda v Melkizedeka, podobo, rekel: »Zdaj pa poglejte, kako velik je ta človek, ki mu je celo Abraham, patriarh, dal desetino vseh.« To ni rekel brez razloga, ampak zato, ker je hotel pokazati, da je naše duhovništvo veliko večje od judovskega. In odličnost resničnosti se vnaprej kaže v prav tistih podobah, ki jih napovedujejo.

Abraham je bil Izakov oče, Jakobov dedek in Levijev prednik, kajti Levi je bil Jakobov sin. Duhovništvo med Judi se je začelo z Levijem. Ta mož Abraham je bil torej prednik levitov in judovskih duhovnikov. Toda v času Melkizedeka, ki je podoba našega duhovništva, je imel Abraham čin laika. To pojasnjujeta dve stvari. Prvič, Melkizedeku je dal desetino, laiki pa dajejo desetino duhovnikom. Drugič, Melkizedek ga je blagoslovil, laike pa blagoslovijo duhovniki.

Odličnost našega duhovništva ponovno vidimo, ko najdemo Abrahama, patriarha Judov, prednika Levitov, ki prejema blagoslov od Melkizedeka in mu daje desetino. Stara zaveza zagotovo pravi, da je Melkizedek blagoslovil Abrahama in od njega zahteval desetino. In Pavel je prav te točke poudaril in rekel: »Poglejte, kako velik je ta človek.« Kdo je »ta človek«? Pavel nam je povedal. Melkizedek, »ki mu je celo Abraham, njihov patriarh, dal desetino od najboljšega dela plena.« »In tisti, ki so izmed Levijevih duhovniških sinov, imajo zapoved, da jemljejo desetino od ljudstva, to je od svojih bratov, čeprav so tudi ti izšli iz Abrahamovih ledij.«

Kaj Pavel misli s tem? Rekel je, da so leviti, ki so bili duhovniki med Judi, po postavi prejeli zapoved, naj jemljejo desetino od drugih Judov. Čeprav so vsi izhajali iz Abrahama, tako leviti kot ostalo ljudstvo.

Leviti pa so od svojih bratov tudi jemali desetino. Melkizedek pa ni bil iz njihovega rodu, ker ni bil Abrahamov potomec in ni bil iz Levijevega rodu, ampak iz drugega naroda, je od Abrahama zahteval desetino, to je, jemal mu je desetino.

Ne samo to, ampak je storil še nekaj več. Kaj je to? Ponovno je blagoslovil Abrahama, čeprav je bil Abraham tisti, ki je prejel obljube. Kaj to kaže? Da je bil Abraham veliko manjvreden Melkizedeku. Kako je to mogoče? »Onkraj vsega protislovja, manjše blagoslovi večji«, tako da če Abraham, prednik levitov, ne bi bil manjvreden Melkizedeku, ga Melkizedek ne bi blagoslovil in Abraham ne bi dal desetine Melkizedeku. Toda Pavel je želel pokazati, da bi se zaradi Melkizedekove odličnosti ta manjvredenost lahko nadaljevala, zato je nadaljeval: »Tudi Levi, prejemnik desetine, je bil, če lahko tako rekoč, podrejen desetini, čeprav Abraham«.

Kaj misli z besedami »bil je podvržen desetini«? Čeprav se Levi še ni rodil, je tudi on po očetu dal desetino Melkizedeku. Kot je rekel Pavel: »Še vedno je bil v očetovem ledju, ko ga je Melkizedek srečal.« Zato je Pavel previdno rekel: »Tako rekoč.« Nadaljeval je, zakaj je to rekel. »Če je bila popolnost po levitskem duhovništvu (saj je ljudstvo pod njim prejelo postavo), zakaj je potem vstal še en duhovnik po Melkizedekovem redu, ki pa ni bil po Aronovem?«

Kaj je Pavel mislil? Mislil je tole. Če je bila judovska religija popolna, če postava ni bila le napoved prihodnjega blagoslova, ampak je bila učinkovita v vseh pogledih, če se ni nameravala podrediti drugi postavi, če staro duhovništvo ne bo izginilo in naredilo prostora za drugo duhovništvo, zakaj je prerok rekel: »Ti si duhovnik na veke po Melkizedekovem redu«? Moral bi reči: »po Aronovem redu«. Zato je Pavel rekel: »Če je torej popolnost prišla po levitskem duhovništvu, kakšna je bila potemtakem potreba, da je vstal drug duhovnik po Melkizedekovem redu, ki pa naj ne bi bil po Aronovem redu.«

To je zagotovo jasno pokazalo, da je staro duhovništvo končano in da je bilo uvedeno drugo, veliko boljše in vzvišenejše duhovništvo, ki ga bo nadomestilo. Ko to priznamo, se strinjamo tudi, da bo uveden drug način življenja, primeren novemu duhovništvu, in dana druga postava, in ta je očitno naša. Pavel nas je na to pripravil, ko je rekel: »Kadar se duhovništvo spremeni, je treba spremeniti tudi postavo, kajti eden je tisti, ki je bil njihov avtor.«

Mnogi predpisi Postave so bili posvečeni duhovniški službi, staro duhovništvo pa je bilo ukinjeno. Ker je bilo uvedeno drugo duhovništvo, ki je nadomestilo staro, je jasno tudi, da je bilo treba uvesti večjo Postavo, ki je nadomestila staro. Da bi pojasnil, o kom so bile te besede izrečene, je Pavel rekel: »Kajti tisti, o katerem se to govori, je iz drugega rodu, iz katerega nihče ni nikoli služil

pri oltarju. Kajti očitno je, da je naš Gospod izšel iz Judovega rodu, in Mojzes ni omenil ničesar o duhovnikih, ko je govoril o tem rodu.«

Kristus je očitno izviral iz tega rodu, namreč iz Judovega rodu; Kristus je zagotovo duhovnik po Melkizedekovem redu; Melkizedek je zagotovo veliko bolj častitljiv kot Abraham. Potem moramo z vseh zornih kotov priznati tudi, da se eno duhovništvo uvaja namesto drugega in da je veliko bolj vzvišeno kot staro duhovništvo. Če je bil tip takšen, če je bil bolj veličasten kot judovsko duhovništvo, je resničnost, ki jo je napovedoval, še veliko bolj veličastna. To je bistvo, ki ga je poudaril Pavel, ko je rekel: »In še bolj očitno je, če vstane drug duhovnik po Melkizedekovi podobi, ki to ni postal po postavi mesene zapovedi, ampak po življenju, ki se ne konča.«

Kaj je Pavel mislil, ko je rekel: »Ne po postavi mesene zapovedi, ampak po življenju, ki se ne more končati«? Mislil je, da nobena od Kristusovih zapovedi ni mesena zapoved. Ni ukazal darovanja ovac in telet; ukazal nam je, naj častimo Boga s krepostjo našega življenja; kot nagrado za to nam je določil nagrado življenja, ki se ne more končati. In spet, potem ko je umrl kot cena za naše grehe, je prišel in nas obudil; rešil nas je tako, da nas je osvobodil dvojne smrti: smrti zaradi greha in smrti mesa. Ker nam je prinesel takšne darove, je Pavel rekel: »Ne po postavi mesene zapovedi, ampak po življenju, ki se ne more končati.«

Torej sem zdaj dokazal, kar je bilo še treba dokazati. Dokazal sem, da je bila sprememba duhovništva razumna in nujna tudi sprememba postave, ker se je spremenilo. In to sem lahko ponovno dokazal s preroki, ki so mi bili priče. Pričali so, da se bo postava spremenila, da se bosta stara država in način življenja spremenila na bolje in da se Judom nikoli več ne bo pojavil kralj.

Vendar moram povedati le toliko, kolikor lahko moje občinstvo posluša in upošteva; ne smem vsega zgostiti naenkrat in povedati vsega naenkrat. Zato bom ostalo shranil za drugič, zaenkrat pa bom s svojim poučevanjem končal. Najprej pa vas, ljubeča skupščina, spodbujam, da si zapomnite, kar sem povedal, in to povežete s tem, kar sem rekel prej. In kar sem vas prosil prej, vas bom zdaj prosil še enkrat. Rešite svoje brate in pokažite veliko skrb za naše člane, ki so postali malomarni. Te velike naloge se ne lotevam samo zato, da bi se slišal govoriti ali užival v vašem aplavzu; to počnem zato, da bi tiste, ki so bili odrezani, pripeljal nazaj na pot resnice.

Naj mi nihče ne reče: »Z njim nimam nič skupnega, srečen bi bil, če bi dobro upravljal svoje zadeve.« Nihče ne more upravljati svojih zadev, če ne ljubi svojega bližnjega in ne dela za njegovo odrešenje. To je mislil Pavel, ko je rekel: »Nihče naj ne išče svoje koristi, ampak koristi svojega bližnjega.« Vedel je, da so tvoje lastne koristi v tem, kar koristi tvojemu bližnjemu. Ti si zdrav, tvoj brat pa je bolan. Torej,

če si pri zdravi pameti, boš žalosten zaradi tistega, ki je v stiski, in v tej zadevi boš sledil zgledu tiste blažene duše, ki je rekla: »Kdo je šibek, da jaz nisem šibek? Kdo se spotakne, da jaz ne bom razburjen?«

Če najdemo veselje v tem, da vržemo nekaj obolov in porabimo nekaj denarja za revne, kakšno veliko zadovoljstvo bomo poželi, če bomo lahko rešili človeške duše? Kakšno nagrado bomo deležni v prihodnjem življenju? Zagotovo bomo na tem svetu, kadar koli bomo srečali te ljudi, zelo veseli, da jih srečamo, ker se bomo spominjali dobrega dela, ki smo jim ga storili. Ko jih bomo videli v onostranstvu pred strašnim sodiščem, bomo občutili veliko zaupanje. Ko bodo krivični, pohlepni, roparji in tisti, ki so svojim bližnjim povzročili nešteto zla, šli pred to sodišče in videli svoje žrtve – in zagotovo jih bodo videli, kot pravi Kristus in kot je razvidno iz zgodbe o bogatašu in Lazarju – ne bodo mogli odpreti ust niti reči besede v svoj zagovor. Preplavila jih bo velika sramota njihove obsodbe in bodo odneseni izpred oči svojih žrtev v reke ognja.

Ko pa bodo tisti, ki so v tem življenju učili in poučevali svoje bližnje, stali pred sodiščem, bodo videli tiste, ki so jih rešili, da prosijo zanje. In napolnili jih bo veliko zaupanje in zaupanje. Pavel je to jasno povedal, ko je rekel: »Mi smo vaša hvala, kakor boste tudi vi naša.« Povejte mi, kdaj se bo to zgodilo? »Na dan našega Gospoda Jezusa Kristusa.«

In spet je Kristus dal dober nasvet, ko je rekel: »Pridobite si prijatelje z mamonom hudobije, da vas bodo, ko boste propadli, sprejeli v večna prebivališča.« Vidite, koliko zaupanja bomo prejeli od tistih, katerim smo v tem življenju storili dobro. Če pa je toliko nagrad, tako veliko povračilo, tako obilno povračilo za denar, ki smo ga porabili za druge, kako bomo potem ne dosegli toliko velikih blagoslovov, ko bomo pomagali duši? Tabita je oblačila vdove in pomagala revnim ter se vrnila v življenje od mrtvih. Če so solze tistih, katerim je storila dobro, njeno pokojno dušo vrnile v telo – in to pred dnevom vstajenja – ali vam ne bodo pomagale solze tistih, ki ste jih rešili in rešili? Vdove, ki so stale okoli Tabitinega trupla, so poudarile, da je umrla živa. Na enak način bodo tisti, ki ste jih rešili v tem življenju, stali okoli vas na sodni dan. Iztrgali vas bodo iz ognja pekla in vas obvarovali pred njegovo ljubečo dobroto v izobilju.

Ker torej vemo, kar vemo zdaj, se ne razvnemajmo samo za sedanjo uro; razplamtite ogenj, ki ga imate, pojdite in širite odrešitev po mestu; četudi jih ne poznate, se potrudite in poiščite tiste, ki imajo to bolezen. Še bolj bom želel govoriti z vami, ko bom iz vaših dejanj izvedel, da svojega semena nisem raztresel po kamnitih tleh. In sami boste še bolj vneti v vrline. V denarnih zadevah človek, ki je zaslužil dva zlata, dobi večje navdušenje za zbiranje in

zaslužiti deset ali dvajset kosov dobička. To se zgodi tudi pri vrlinah. Človek, ki mu je uspelo storiti dobro delo, dobi od tega pravega dejanja nekaj spodbude in motivacije. Posledica tega je, da bo storil še druga dobra dela.

Rešimo torej svoje brate in si vnaprej naberimo odpuščanje za svoje grehe. Še več, najprej si naberimo obilno zaupanje in pred vsem drugim poskrbimo, da se slavi Božje ime. Da bi to dosegli, vzemimo svoje žene, otroke in družine ter se odpravimo za to igro in plenom. Rešimo hudičeve pasti tiste, ki jih je ujel svoji volji. In ne ustavimo se, dokler ne storimo vsega, kar je v naši moči, da jih rešimo, ne glede na to, ali bodo poslušali naše besede ali jih zavrnili. Če pa so kristjani, bi bilo nemogoče, da nas ne bi poslušali.

Vseeno pa nočem, da imaš vsaj izgovor, da te ne bi poslušali. Naj povem tole. Če boš izrekel veliko besed in storil vse, kar je v tvoji moči, pa bo še vedno videl, da te noče poslušati, ga pripelji k duhovnikom. Z Božjo milostjo bodo duhovniki zagotovo premagali svoj plen. A vse to bo tvoje delo, saj si ga ti prijel za roko in ga pripeljal k nam. Naj možje govorijo s svojimi ženami in žene s svojimi možmi, očetje s svojimi otroki in prijatelji s prijatelji.

Naj Judje izvedo, kako se počutimo. Naj to postane znano tudi tistim, ki so na strani Judov, čeprav se pretvarjajo, da so na naši strani. Imamo voljo

in budno skrb za naše brate, ki so dezertirali na judovsko stran. Ko bodo Judje to odkrili, bodo oni, ne mi, tisti, ki bodo izgnali tiste izmed nas, ki obiskujejo njihovo sinagogo. Rekel bi, da si nihče odtlej ne bo drznil pobegniti k njim, telo Cerkve pa bo neomadeževano in čisto.

Pridiga **VIII.**

Eden je post Judov oziroma njihova pijanost. Da, mogoče je biti pijan brez vina; možno je, da se trezen človek obnaša, kot da je pijan, in se veseli kot izgubljeni sin.

Če se človek ne bi mogel napiti brez vina, prerok nikoli ne bi rekel: »Gorje tistim, ki se ne napijejo od vina«; če se človek ne bi mogel napiti brez vina, Pavel nikoli ne bi rekel: »Ne bodite pijani od vina.« To je namreč rekel, kot da bi obstajala možnost, da se napijete na kakšen drug način. In to je mogoče. Človek se lahko napije od jeze, od neprimerne želje, od pohlepa, od nečimrnosti, od deset tisoč drugih strasti. Kajti pijanost ni nič drugega kot izguba pravega razuma, motnja in odvzem zdravja duši.

Zato ne bi bilo preveč premočno trditi, če bi rekel, da pijanca ne najdemo le v človeku, ki pije močno vino, ampak tudi v človeku, ki v svoji duši goji kakšno drugo strast. Kajti moški, ki je zaljubljen v žensko, ki ni njegova žena, moški, ki preživlja čas s prostitutkami, je pijanec. Pijanec ne more hoditi naravnost, njegov govor je nesramen, njegove oči ne morejo videti stvari takšnih, kot so v resnici. Na enak način je pijanec, ki je napolnjen z močnim vinom svoje nedisciplinirane strasti, tudi nezdravega govora; vse, kar izreče, je sramotno, pokvarjeno, surovo in smešno; tudi on ne more videti stvari takšnih, kot so v resnici, ker je slep za to, kar vidi. Kot blazen človek ali nekdo, ki si

zmedeno predstavlja, da povsod vidi žensko, ki jo hrepeni očarati. Ne glede na to, koliko ljudi se z njim pogovarja na shodih ali banketih, kadar koli in kjer koli, se zdi, da jih ne sliši; vleče se za njo in sanja o svojem grehu; sumničavo gleda na vse in se vsega boji; ni nič boljši od kakšne živali, ki se plaši pasti.

Spet je mož, ki ga grabi jeza, pijan. Tako kot drugi pijanci je njegov obraz otekel, njegov glas postal hrapav, njegove oči so bile krvave, njegov um je bil temen, njegov razum je bil utesnjen, njegov jezik se je tresel, njegove oči so bile nejasne in ne je slišal, kaj se v resnici govori. Njegova jeza jeze vpliva na njegove možgane huje kot močno vino; zanetila je vihar in povzročila stisko, ki je ni mogoče pomiriti.

Če pa je človek, ki ga obdaja strast ali jeza, pijan, to še toliko bolj velja za brezbožnega človeka, ki preklinja Boga, ki gre proti njegovim zakonom in se nikoli ni pripravljen odpovedati svoji prezgodnji trmoglavosti. Ta človek je pijan, nor in v veliko slabšem položaju kot nori veseljaki, četudi se zdi, da se svojega stanja ne zaveda. In to je značilnost, ki najbolj zaznamuje pijanca: ne zaveda se svojega neprimernega vedenja. Pravzaprav je to posebna nevarnost norosti: tisti, ki trpijo zaradi nje, ne vedo, da so bolni. Tako so tudi Judje pijani, a ne vedo, da so pijani.

Resnično, judovski post, ki je bolj sramoten kot vsaka pijanost, je končan in izginil. Vendar ne nehajmo misliti vnaprej na svoje brate,

ne pomislite, da naša skrb zanje ni več aktualna. Poglejte, kaj storijo vojaki. Recimo, da so srečali sovražnika in ga premagali. Ko se vrnejo iz zasledovanja, se ne vrnejo takoj v tabor. Najprej se vrnejo na bojišče, da poberejo svoje padle tovariše. Pokopljejo mrtve, če pa med trupli vidijo može, ki niso smrtno ranjeni, a še vedno dihajo, jim nudijo čim več prve pomoči, jih poberejo in odnesejo nazaj v tabor. Nato izvlečejo puščico, pokličejo zdravnike, sperejo kri, nanesejo zdravila na rane in z vso oskrbo ranjence ozdravijo.

Zato moramo storiti enako. Po Božji milosti smo preroke postavili za svoje bojevnike proti Judom in jih premagali. Ko se bomo vračali od zasledovanja sovražnikov, se ozrimo naokoli, da vidimo, ali je kateri od naših bratov padel, ali je post katerega od njih odnesel, ali je kateri od njih sodeloval na judovskem prazniku. Nikogar ne pokopajmo; vendar pa poberimo vsakega padlega moža in mu zagotovimo potrebno oskrbo. V bitkah med vojskami tega sveta vojak ne more oživiti ali ozdraviti za nadaljnjo službo tovariša, ki je enkrat za vselej padel in umrl. Toda v bitki te naše vojne, tudi če je bil človek smrtno ranjen, ga lahko, če imamo dobro voljo in pomoč Božje milosti, primemo za roko in ga popeljemo nazaj v življenje. Za razliko od žrtve v vojni tukaj ne umira človekovo telo, temveč njegova volja in njegova odločnost. In mogoče je oživiti voljo, ki je umrla; mogoče je prepričati mrtvo dušo, da pride

nazaj k svojemu pravemu življenju in ponovno prizna svojega Gospodarja.

Ne smemo se utruditi, bratje moji, ne smemo se izčrpati, ne smemo izgubiti poguma. Nihče naj ne reče: »Morali bi storiti vse, kar smo lahko, da bi jih opozorili pred postom. Zdaj, ko so se postili, zdaj ko so grešili, zdaj ko je njihov prestopek dovršen, kaj jim je zdaj smiselno pomagati?«

Če kdo ve, kaj pomeni skrbeti za svoje brate, ve tudi, da jih mora skrbeti in jim to skrb pokazati zdaj bolj kot kdaj koli prej. Ne smemo jih le opozarjati, preden grešijo, ampak jim moramo ponuditi pomoč tudi po tem, ko so padli. Recimo, da bi Bog to storil že od začetka; recimo, da bi nas opozoril šele preden smo grešili; recimo, da bi nas po tem, ko smo grešili, izpustil in pustil ležati tam, kjer smo padli, od enega konca našega življenja do drugega. Potem nihče od nas ne bi bil nikoli rešen.

Toda Bog ne ravna tako. Ljubi ljudi, je do njih prijazen, bolj kot vse si želi njihovega odrešenja. In zato skrbi zanje, tudi potem ko grešijo. Adamu je rekel: »Z vsakega drevesa v vrtu boš jedel, z drevesa spoznanja dobrega in hudega pa ne jej, kajti tistega dne, ko boš jedel z njega, boš zagotovo umrl.« Bog je Adama opozoril, da je nanj pozoren, tako da mu je dal vsa potrebna opozorila: pokazal mu je lahkotnost izpolnjevanja Postave, radodarnost tega, kar je dovoljevala, strogost prihodnje kazni in hitrost, s katero bo prišla. Bog namreč ni rekel: »Potem ko

en, dva ali tri dni«, ampak »tisti dan, ko ga boš jedel, boš zagotovo umrl«.

Bog je zelo skrbno skrbel za Adama; poučil ga je, ga spodbudil in mu dal veliko blagoslovov. Kljub temu pa je Adam prezrl svoje zapovedi in padel v greh. Bog pa ni rekel: "Kaj bo to zdaj koristilo? Kaj je smisel pomoči zdaj? Jedel je sadje, padel je v greh, prestopil je zakon, verjel je hudiču, oskrunil je mojo zapoved, bil je ranjen, postal je podvržen smrti in umrl, prišel je pod sodbo. Zakaj naj zdaj govorim z njim?"

Toda Bog ni rekel ničesar od tega. Namesto tega je takoj prišel k Adamu, spregovoril z njim in ga potolažil. Bog je Adamu spet dal drugo zdravilo, zdravilo truda in znoja. Bog je vztrajno delal vse in se trudil, dokler ni obudil padle narave, je rešil iz mrtvih, jo za roko popeljal v nebesa in ji dal večje blagoslove, kot jih je izgubila. Z dejanji, ki jih je Bog sam storil, je hudiča naučil, da od njegove zarote ne bo imel nobene koristi. Satanu je uspelo pregnati ljudi iz raja, a kmalu jih bo videl v nebesih, kako se mešajo z angeli.

V primeru Kajna je Bog storil enako. Preden je Kajn storil velik greh, mu je Bog jasno spregovoril, ga posvaril in rekel: »Grešil si; nehaj. Njegovo (Abelovo) zatočišče je v tebi in ti mu boš vladal.« Poglej Božjo modrost in razumevanje. Rekel je: »Ker sem počastil Abela, se bojiš, da ti bo vzel privilegij prvorojenca; bojiš se, da bo prevzel prvo mesto,

"ki ti pripada"«. Kajti prvorojenec je imel nujno častnejši položaj kot drugorojenec. Zato je Bog rekel: "Bodi pogumen, ne boj se, ne čuti tesnobe zaradi tega. Njegovo zatočišče je v tebi in ti mu boš vladal." To je Bog mislil: "Ostani na častnem mestu prvorojenca; bodi zatočišče, zavetje in zaščita svojemu bratu. Vendar se ne loti prelivanja krvi; ne loti se tega brezbožnega dejanja umora." Kljub temu Kajn ni poslušal, ni se ustavil, ampak je storil ta umor, umil si je roke v krvi iz bratovega grla.

Kaj pa se je potem zgodilo? Bog ni rekel: »Izpustite ga zdaj. Kakšna je še korist od tega, da mu pomagam? Zagrešil je umor, ubil je svojega brata. Preziral je moj nasvet; drznil si je storiti to noro in neodpustljivo dejanje uboja. Čeprav sem skrbel zanj, ga poučeval, čeprav je imel od mene takšno korist, je vse to pregnal iz misli in ni maral zanje. Naj torej gre in naj bo odslej izginil izpred mojih oči. Ni si zaslužil nobene moje pozornosti.«

Bog ni rekel niti storil ničesar takega. Namesto tega se je vrnil k njemu, ga pokaral in vprašal: »Kje je tvoj brat Abel?« Ko je Kajn rekel, da ne ve, ga Bog še vedno ni zapustil, ampak ga je kljub sebi pripeljal do priznanja, kaj je storil. Potem ko je Kajn rekel: »Ne vem,« je Bog rekel: »Glas krvi tvojega brata vpije k meni.« Bog je Kajnu govoril, da je že samo dejanje razkrilo, kdo je morilec. In kaj je Kajn rekel? »Moja krivda je prevelika, da bi mi bila odpuščena.«

Če me preženeš iz dežele, bom tudi jaz skrit pred tvojim obličjem."

Kajn je mislil tole: »Zagrešil sem greh, ki je prevelik za odpuščanje, obrambo ali odpuščanje; če je tvoja volja, da kaznuješ moj zločin, bom izpostavljen vsakršni škodi, ker me je tvoja pomoč zapustila.« In kaj je Bog potem storil? Rekel je: »Ne tako! Kdor ubije Kajna, bo sedemkrat kaznovan.« Bog je rekel tole: »Ne boj se tega. Živel boš dolgo življenje. Če te kdo ubije, bo deležen mnogih kazni.« Kajti število sedem v Svetem pismu pomeni nedoločeno veliko število. Kajna je torej zadelo veliko kazni, mučenje in trepet, žalost in malodušje, telesna ohromelost. Potem ko je prestal te kazni, kot je rekel Bog: »Kdor te ubije in te osvobodi teh kazni, bo nase pritegnil isto maščevanje.«

Kazen, o kateri je govoril Bog, se zdi pretirano stroga, vendar nam daje vpogled v njegovo veliko skrb. Bog je želel, da bi ljudje poznejših časov pokazali samoobvladovanje; zato je zasnoval takšno kazen, ki bi lahko Kajna osvobodila njegovega greha. Če bi ga Bog takoj uničil, bi Kajn izginil, njegov greh bi ostal skrit in ljudem poznejših dni bi bil neznan. Toda tako je Bog pustil, da je dolgo živel s tem telesnim tremorjem. Pogled na Kajnove ohromele ude je bil lekcija za vse, ki jih je srečal; služil je kot pouk vsem ljudem in kot spodbuda, naj si nikoli ne upajo storiti tega, kar je storil on, zato

da ne bi utrpeli iste kazni. In Kajn sam je spet postal boljši človek. Njegovo tresenje, njegov strah, duševne muke, ki ga niso nikoli zapustile, njegova fizična paraliza so ga tako rekoč držale vklenjenega. Preprečevale so mu, da bi spet skočil na katero koli drugo podobno drzno dejanje; nenehno so ga spominjale na njegov prejšnji zločin; skozi njih je dosegel večji samoobvlad v svoji duši.

Medtem ko sem govoril, mi je prišlo na misel, da bi postavil še eno vprašanje. Kajn je priznal svoj greh in obsodil, kar je storil; rekel je, da je njegov zločin prevelik, da bi mu bilo odpuščeno, in da si ne zasluži nobene obrambe. Zakaj se potem ni mogel očistiti svojih grehov? Prerok Izaija je rekel: »Bodi prvi, ki pove svoje krivice, da boš upravičen.« Zakaj je bil potem Kajn obsojen? Ker ni povedal svojih grehov, kot je naročil prerok. Izaija ni preprosto rekel: »Povejte svoje krivice.« Kaj je rekel? Rekel je: »Bodite prvi, ki poveste svoje krivice.«

Vprašanje je naslednje. Ne gre zgolj za to, da poveš, ampak da si prvi, ki pove, in ne čakaš, da te tožnik obsodi. Toda Kajn ni prvi povedal; čakal je, da ga Bog obtoži. In ko ga je Bog obtožil, je to zanikal. Ko je Bog enkrat za vselej dal jasen dokaz, kaj je storil, je Kajn nato povedal svoj greh. Toda to ni več priznanje.

Ljubljeni, kadar torej storiš greh, ne čakaj, da te kdo obtoži, ampak preden te kdo obtoži in obtoži, sam obsodi, kar si storil. Če te bo kdo pozneje obtožil,

ne gre več za to, da s priznanjem ravnaš pravilno, ampak da popraviš obtožbo, ki jo on izreče. In tako je nekdo drug rekel: »Pravični človek začne svoj govor z obtožbo samega sebe.« Torej ne gre za obtoževanje, ampak za to, da prvi obtožiš sebe in ne čakaš, da te obtožijo drugi.

Peter je zagotovo hudo grešil, ko je zanikal Kristusa. Vendar se je hitro spomnil na svoj greh in preden ga je kdo obtožil, je povedal o svoji zmoti in grenko jokal. Tako učinkovito se je odrešil greha zanikanja, da je postal prvi apostol in mu je bil zaupan ves svet.

Vendar se moram vrniti k svoji glavni temi. Kar sem povedal, nam je dalo dovolj dokazov, da ne smemo zanemarjati ali prezirati svojih bratov, ki padejo v greh. Moramo jih opozoriti, preden grešijo, in jim izkazati veliko skrb, ko padejo. To počnejo zdravniki. Zdravim ljudem govorijo, kaj lahko ohrani njihovo zdravje in kaj lahko odvrne od vsake bolezni. Če pa ljudje prezrejo njihova navodila in zbolijo, jih zdravniki ne zanemarjajo, ampak še posebej takrat skrbijo za bolnike, da bi jih lahko osvobodili njihovih bolezni.

In Pavel je to zagotovo storil. Krvoskrunstvo je greh in resen prestopek, ki ga ni niti med pogani. Vendar Pavel ni preziral moža, ki je zagrešil krvoskrunstvo. Čeprav se je ta mož uprl in ni hotel biti ozdravljen, čeprav je brcal naokoli in bil neobvladljiv, ga je Pavel pripeljal nazaj k zdravju in on

je to storil na tak način, da ga je ponovno združil s telesom Cerkve. Pavel si ni rekel: »Kaj bi to koristilo? Kaj bi bilo smiselno? Zagrešil je krvoskrunstvo, grešil je; noče se odpovedati svojim razuzdanim navadam; je napihnjen in bahav ter je svojo rano naredil neozdravljivo. Zato opravimo z njim in ga pustimo na cedilu.«

Pavel ni rekel ničesar od tega. Prav razlog, zakaj je pokazal veliko skrb za tega grešnika, je bil, da je videl, da je človek zdrsnil v neizrekljivo hudobijo. Zato ga Pavel ni nikoli nehal strašiti, mu groziti, ga kaznovati tako s svojimi prizadevanji kot s pomočjo drugih. Pavel ni ničesar naredil, ničesar ni preizkušal, dokler ni človeka pripeljal do priznanja svojega greha, do spoznanja svojega prestopka. In končno ga je Pavel osvobodil vsakega madeža greha.

Zdaj storite isto, kar je storil Pavel. Posnemajte Samarijana iz evangelija, ki je pokazal toliko skrbi za ranjenega moža. Mimo je šel namreč levit, mimo je šel farizej, a se nobeden od njiju ni obrnil k možu, ki je ležal tam. Šla sta svojo pot in ga, kot kruta in neusmiljena moža, pustila tam. Samarijan pa, ki ni bil v nobenem sorodu s tem človekom, ni hitel mimo, ampak se je ustavil, se ga usmilil, mu na rane vlil olje in vino, ga posadil na svojo žival in ga odpeljal v gostilno. Tam je dal gostilničarju nekaj denarja in mu obljubil več, ker bo poskrbel za moža, ki ni bil v nobenem sorodu z njim.

Ni si rekel: »Kaj me briga zanj? Samarijan sem. Nimam nič skupnega z njim. Daleč sva od mesta in niti hoditi ne more. Kaj pa to? Recimo, da ni dovolj močan za dolgo pot. Ali bom prinesel truplo, ali me bodo aretirali zaradi umora, ali bom odgovarjal za njegovo smrt?« Velikokrat ljudje gredo po cesti in vidijo može, ki so bili ranjeni, a še vedno dihajo. Vendar jih ne spregledajo zato, ker bi bili skopi z denarjem, ampak zato, ker se bojijo, da bi jih lahko sami pripeljali na sodišče in odgovarjali za umor.

Ta krotki in dobrohotni Samarijan se ni bal ničesar od tega. Preziral je vse takšne strahove, posadil moža na svojo žival in ga pripeljal v gostilno. Ni pomislil na nič od tega, ne na nevarnost, ne na stroške, ne na karkoli drugega. Če je bil Samarijan tako prijazen in nežen do tujca, kakšen izgovor bi imeli mi, da zanemarimo svoje brate, ko so v večjih težavah? Kajti tisti, ki so pravkar spoštovali post, so padli med roparje, Jude. In Judje so bolj divji od vseh cestnih razbojnikov; povzročajo večjo škodo tistim, ki so padli mednje. Niso slekli oblačil svoje žrtve niti ji niso zadali ran na telo, kot so to storili tisti roparji na poti v Jeriho. Judje so smrtno ranili dušo svoje žrtve, ji zadali deset tisoč ran in jo pustili ležati v jami brezbožnosti.

Ne spreglejmo takšne tragedije. Ne hitimo mimo tako bednega prizora, ne da bi se usmilili. Celo

če drugi tako počnejo, ne smeš. Ne reci si: »Nisem duhovnik ali menih; imam ženo in otroke. To je delo za duhovnike; to je delo za menihe.« Samarijan ni rekel: »Kje so zdaj duhovniki? Kje so zdaj farizeji? Kje so judovski učitelji?«. Samarijan je kot človek, ki je našel veliko zalogo plena in si prislužil dobiček.

Ko torej vidiš nekoga, ki potrebuje zdravljenje zaradi telesne ali duševne bolezni, si ne reci: "Zakaj ta in ta ali ta in ta ni poskrbel zanj?". Ti ga osvobodiš njegove bolezni; ne zahtevaj od drugih obračuna za njihovo malomarnost. Povej mi tole. Če najdeš zlatnik, ki leži na tleh, si rečeš: "Zakaj ga ta in ta ni pobral?". Ali ne hitiš, da bi ga pograbil, preden bi to storil kdo drug?

Razmisli enako o svojih padlih bratih; pomisli, da je oskrba njegovih ran kot najti zaklad. Če na njegove rane izliješ besedo pouka kakor olje, če jih obvežeš s svojo blagostjo in jih ozdraviš s svojo potrpežljivostjo, te je tvoj ranjeni brat obogatil bolj kot kateri koli zaklad. Jeremija je rekel: »Kdor je iz nizkega izvlekel dragoceno, bo kakor moja usta.« Kaj bi lahko primerjali s tem? Noben post, nobeno spanje na tleh, nobeno bedenje in molitev vso noč, niti karkoli drugega ne more zate storiti toliko, kot lahko doseže rešitev tvojega brata.

Pomisli, kako pogosti in številni so grehi, ki jih storiš s svojimi usti. Koliko opolzkih

besed vse so povedala? Koliko bogokletstev, koliko zlorab je izreklo? Če boste o tem malo razmislili, zagotovo ne boste nikoli oklevali skrbeti za svojega padlega brata. S tem dobrim delom lahko očistite vsakršen madež z vaših ust. Zakaj pravim očistiti? Ker boste svoja usta naredili za Božja usta. In kakšna čast bi se lahko temu kosala? Jaz vam ne dajem te obljube. Bog sam je to rekel. Če pripeljete nazaj eno osebo, je rekel, bodo vaša usta očiščena in sveta, kakor so moja usta.

Zato ne zanemarjajmo svojih bratov, ne govorimo naokoli: »Koliko se jih je postilo? Koliko so nam jih ukradli?« Namesto tega pokažimo svojo skrb zanje. Tudi če je veliko tistih, ki so se postili, vi, moji ljubljeni, ne delajte predstave in parade iz te nesreče v Cerkvi; vi jo morate pozdraviti. Če vam kdo reče, da so se mnogi postili, ga ustavite, da se govorica ne razširi in postane javno znana. Recite mu: »Jaz ne poznam nikogar, ki bi se postil. Motite se, gospod, in ste prevarani. Če vidite, da so dva ali trije ukradeni, pravite, da je teh nekaj veliko.« Zato ustavite tega tožnika, da govori. Vendar morate poskrbeti tudi za tiste, ki so bili ukradeni. Tako boste Cerkev obvarovali pred dvojno škodo: prvič, tako da preprečite, da bi se govorice razširile, in drugič, tako da ovce, ki so bile ukradene, pripeljete nazaj v sveto čredo.

Zato ne sprašujmo naokoli: "Kdo je padel v greh?". Naša edina vnema naj bo, da popravimo tiste, ki so grešili.

Nevarna in grozna praksa je obtoževati brate in jim ne priskočiti na pomoč, javno razkazovati grehe bolnih in jih ne ozdravljati. Znebimo se torej te hudobne prakse, ljubljeni moji, saj vodi v nemajhno škodo.

Naj vam povem, kako se to zgodi. Nekdo vas sliši reči, da je bilo veliko takih, ki so se postili skupaj z Judi, in brez nadaljnje preiskave razširi zgodbo med druge. In drugi mož, ne da bi preveril resničnost govorice, jo spet pove drugemu. Ko se nato zla govorica malo po malo širi, širi veliko sramoto po Cerkvi. In to ne koristi tistim, ki so odpadli; pravzaprav povzroča precejšnjo škodo tako njim kot mnogim drugim.

Četudi je tistih, ki so padli, veliko, jih s množico naših govoric naredimo množico; oslabimo tiste, ki so se upirali, in potisnemo tiste, ki so tik pred padcem. Če eden od naših bratov sliši govorico, da se je veliko število ljudi pridružilo postu, bo sam bolj nagnjen k neprevidnosti; če pa zgodbo sliši eden od šibkih, se bo pohitel, da se pridruži močnim med padlimi. Četudi je veliko grešnikov, se ne pridružujmo tistim, ki se veselijo tega ali katerega koli drugega zla. Če to storimo, naredimo parado grešnikov in rečemo, da jim je ime legija. Namesto tega ustavimo tiste, ki širijo govorice, in jim preprečimo širjenje zgodbe.

Ne mi reci, da je tistih, ki so se postili,

veliko. Tudi če jih je veliko, jih moraš popraviti. Nisem porabil vseh teh besed, da bi obtožil mnoge, ampak da bi mnoge naredil za malo in rešil celo te malo. Zato ne razkazuj njihovih grehov, ampak zdravi njihove rane. Nekateri ljudje se bahajo z govoricami in imajo čas samo za to. Skrbijo, da se število tistih, ki so grešili, oceni kot veliko, tudi če jih je padlo le nekaj. Na enak način, če ljudje grajajo govoričarje in jim zaprejo usta, če pokažejo skrb za tiste, ki so padli, ne glede na to, koliko jih je, jim ni težko popraviti grešnika. In poleg tega preprečujejo, da bi te govorice škodovale komur koli drugemu.

Slišali ste Davidovo žalostinko za Savlom, ko je rekel: »Kako so padli mogočni! Ne povejte tega v Gatu, ne razglašajte tega na ulicah Aškelona, da se ne bi veselile hčere tujih rodov, da se ne bi hčere neobrezanih ne bi prevzetno veselile.« Če David ni hotel, da bi se zadeva javno razkrila, da ne bi bila vir veselja njegovim sovražnikom, se moramo toliko bolj izogibati širjenju zgodbe v tuja ušesa. Namesto tega je ne smemo širiti niti med seboj, da bi jo slišali naši sovražniki in se veselili, da bi jo izvedeli naši in padli. Moramo jo utišati in jo varovati z vseh strani. Ne reci mi: »Povedal sem temu in temu.« Zgodbo obdrži zase. Če tebi ni uspelo molčati, tudi njemu ne bo uspelo zadržati jezika.

Kar pravim, ne velja le za dejansko spoštovanje posta, temveč tudi za deset tisoč drugih grehov. Poglejmo

Ne sprašujmo se le, ali so jih mnogi ukradli; vprašajmo se, kako jih lahko pripeljemo nazaj. Ne povzdigujmo strani svojih sovražnikov in uničujmo svoje. Ne kažimo, da so oni močni in da je naša stran šibka. Storimo ravno nasprotno. Govorice lahko pogosto uničijo dušo, a prav tako pogosto jo lahko povzdignejo; lahko v dušo vnesejo gorečnost tam, kjer je ni bilo, in spet lahko uničijo gorečnost, ki je bila tam.

Zato vas pozivam, da povečate govorice, ki povzdigujejo našo stvar in kažejo na njeno veličino, ne pa govoric, ki širijo sramoto skupnosti naših bratov. Če slišimo kaj dobrega, to razglasimo vsem; če slišimo kaj slabega ali zlega, to skrimo med seboj in storimo vse, kar je v naši moči, da se znebimo zla. Zato pojdimo zdaj naprej, lotimo se iskanja grešnika, ne umaknimo se, četudi moramo iti v njegov dom. Če ga ne poznate, če z njim nimate nobene zveze, se lotimo in poiščite kakšnega njegovega prijatelja ali sorodnika, nekoga, ki mu posveča posebno pozornost. Vzemite tega človeka s seboj in pojdite v njegov dom.

Ne zardevaj in se ne sramuj. Če si šel tja prosit za denar ali dobiti od njega kakšno uslugo, imaš razlog za sram. Če se mudiš rešiti moža, ti nihče ne bo mogel očitati namena, da si vstopil v njegov dom. Sedi in se pogovori z njim. Vendar začni pogovor o drugih temah, da ne bi posumil, da je pravi namen tvojega obiska, da ga opozoriš.

Reci mu: »Povej mi, ali odobravaš Jude, ker so

križali Kristusa, ker ga preklinjajo, kot to počnejo oni, in ker ga imenujejo prestopnika postave?« Če je človek kristjan, tega nikoli ne bo prenesel; četudi je neštetokrat judaist, se nikoli ne bo prisilil reči: »Odobravam.« Namesto tega si bo zamašil ušesa in vam rekel: »Bog ne daj! "Bodi tiho, človek." Nato, ko ugotoviš, da se strinja s tabo, ponovno vzemi zadevo in rečeš: "Kako to, da se udeležuješ njihovih bogoslužij, kako to, da sodeluješ na festivalu, kako to, da se jim pridružuješ pri postu?" Nato obtoži Jude, da so trmoglavi. Povej mu o vseh njihovih prestopkih, o katerih sem pripovedoval vaši ljubeči skupščini v preteklih dneh. Povej mu o njihovih prestopkih, povezanih s krajem, časom in templjem, in kako so preroki to dokazali v svojih napovedih. Pokaži mu, kako je celoten judovski ritual nekoristen in nekoristen. Pokaži mu, da se ne bodo nikoli vrnili k svoji stari državi in načinu življenja ter da jim je prepovedano izpolniti, razen v Jeruzalemu, kar je zahtevalo staro življenje.

Poleg tega ga spomni na gehen. Spomni ga na preizkušnjo, ki jo bo prestal pred strašnim Gospodovim sodiščem. Spomni ga, da bomo za vse te stvari dali odgovor in da ne majhna kazen čaka tiste, ki si drznejo storiti to, kar počne on. Spomni ga, da je Pavel rekel: »Vi, ki ste opravičeni v postavi, ste odpadli od milosti.« Spomni ga na Pavlovo grožnjo: »Če se daste obrezati, vam Kristus ne bo v nič koristi.« Povejte mu, da tako kot pri obrezi tudi post Judov odganja od

nebesa človeka, ki se posti, četudi ima na svojem računu deset tisoč drugih dobrih del. Povejte mu, da imamo ime kristjani, ker verujemo v Kristusa in ne zato, ker bežimo k njegovim sovražnikom.

Recimo, da kot izgovor uporabi ozdravitve, ki jih izvajajo Judje; recimo, da reče: »Obljubljajo, da me bodo ozdravili, zato grem k njim.« Potem morate razkriti trike, ki jih uporabljajo, njihove uroke, amulete, čare in uroke. Le tako imajo sloves zdravilcev; ne izvajajo pravih ozdravitev. Bog ne daj, da bi to storili! Naj rečem celo, da je tudi če vas resnično ozdravijo, bolje umreti kot teči k Božjim sovražnikom in se tako ozdraviti. Kakšna je korist, če se vaše telo ozdravi, če izgubite dušo? Kakšna je korist, če na tem svetu najdete nekaj olajšanja od bolečine, če boste obsojeni na večni ogenj?

Da noben Jud ne bi rekel, da vas bo ozdravil, poslušajte, kaj je rekel Bog: »Če se med vami pojavi prerok ali sanjalec sanj, ki vam da znamenje ali čudež, in če se znamenje ali čudež, o katerem je govoril, zgodi, in če reče: 'Pojdimo in častimo druge bogove,' ne poslušajte tega preroka, kajti Gospod, vaš Bog, vas preizkuša, da bi videl, ali ljubite Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in z vso dušo.«

Bog misli tole. Recimo, da vam kakšen prerok reče: »Jaz lahko obudim mrtvega ali ozdravim slepega. Vendar me morate ubogati, ko rečem: 'Molimo

demone ali darujte daritve malikom.« Potem pa si predstavljajte, da lahko človek, ki je to rekel, ozdravi slepega ali obudi mrtvega. Bog vam je rekel, da ga ne smete poslušati zaradi teh znamenj in čudežev, ki jih dela. Zakaj? Ker vas Bog preizkuša, je temu človeku dovolil to moč. Ne gre za to, da Bog ne bi poznal vaših misli, ampak vam daje priložnost, da dokažete, ali ga resnično ljubite. In obstajajo ljudje, ki nas želijo odvleči od našega Ljubljenega. Tudi če pokažejo mrtve, ki so obujeni od mrtvih, človek, ki resnično ljubi Boga, ne bo ostal ločen od Boga, ker je videl takšna znamenja in čudeže.

Če je Bog to rekel Judom, to še toliko bolj pravi nam. Nas je vodil k večjemu življenju kreposti. Odprl nam je vrata, da vstanemo. Dal nam je zapoved, naj ne ljubimo svojega bivanja tukaj na zemlji, ampak naj vse svoje upe upremo v prihodnje življenje.

Kaj pa praviš? Ali te muči in te stisne telesna bolezen? Nisi pretrpel toliko hudega kot blagoslovljeni Job. Nisi prestal niti najmanjšega dela njegove bolečine. Najprej je izgubil vso množico svojih čred, goveda in vse drugo imetje. Nato je bil izgrabljen ves zbor njegovih otrok. In vse to se je zgodilo v enem samem dnevu, tako da ne le narava njegovih nesreč, ampak tudi neprekinjeno zaporedje njegovih izgub lahko zdrobilo tega atleta na zemljo.

Po vsem tem je prejel smrtonosni udarec po telesu, videl je črve, ki so rojili iz njegovega mesa, sedel je

gol na gnojišču, javni prizor nesreče za vse ljudi tam, Job, pravični, resnicoljubni, bogaboječi mož, ki se je varoval vsakega hudobnega dejanja. In njegove težave se tu niso končale. Ves dan, vso noč je trpel v stiski in ga je mučila čudna in nenavadna lakota. Rekel je: »Vidim, da je moja hrana smrdljiva.« Vsak dan so ga grajali, zasmehovali, posmehovali in zasmehovali. Rekel je: »Moji služabniki in otroci mojih priležnic so se dvignili proti meni, moje sanje so polne groze, moje misli premetavajo nenehne nevihte.«

Toda žena mu je obljubila osvoboditev od vsega tega, ko je rekla: »Povej nekaj besed proti Gospodu in umri.« Mislila je: »Preklinjaj Boga in osvobojen boš težav, ki te stiskajo.« Ali je njen nasvet spremenil mnenje tega svetega moža? Naredil je ravno nasprotno; dal mu je veliko moč, tako da je celo grajal svojo ženo. Odločil se je, da bo raje čutil bolečino, prenašal stiske in trpel deset tisoč grozot, kot pa da bi preklel Boga in tako našel rešitev od svojih groznih težav.

Mož, ki je bil osemintrideset let v primežu svoje bolezni, je vsako leto hitel k bazenu in vsako leto je bil potisnjen nazaj in ni našel ozdravitve. Vsako leto je videl druge ozdravljene, ker jih je bilo veliko, da bi jih sprejeli. Vendar ni imel nikogar, ki bi ga spravil v vodo pred drugimi, zato je ostal v nenehnem primežu svoje paralize. Kljub temu ni tekel k vedeževalcem, ni šel k urokovalcem, si ni zavezal amuleta okoli vratu, ampak je čakal na Božjo pomoč. Zato je končno našel čudovito in

nepričakovano zdravilo.

Lazar se je vse svoje dni boril z lakoto, boleznijo in revščino, ne le osemintrideset let, ampak vse svoje življenje. Kakor koli že, umrl je, medtem ko je ležal pri vratih bogataša, zasmehovan, posmehovan, lačen, položen pred pse za hrano. Njegovo telo je namreč postalo prešibko, da bi pregnalo pse, ki so prihajali in lizali njegove rane. Vendar ni iskal vedeževalca, si ni privezal žetonov okoli vratu in se ni zatekel k čarovnikom, ni poklical čarovnikov, niti ni storil ničesar, kar mu je bilo prepovedano. Raje se je odločil umreti zaradi teh svojih težav, kot pa da bi kakorkoli izdal svoje pobožno življenje.

Poglejte muke in trpljenje, ki so jih ti možje pretrpeli! Kakšen izgovor bomo imeli, če zaradi vročice in bolečin tečemo v sinagoge, če v svojo hišo kličemo te čarovnike, te trgovce s čarovništvom?

Poslušaj, kaj pravi Sveto pismo: »Sin moj, če prideš služit Gospodu, pripravi svojo dušo na preizkušnjo, poravnaj svoje srce in bodi stanoviten. Bodi mu poslušen v bolezni in revščini. Kakor se zlato preizkuša v ognju, tako se izvoljeni človek preizkuša v peči ponižanja.«

Recimo, da prebičaš svojega služabnika. Recimo, da potem, ko si mu zadal trideset ali petdeset udarcev z bičem, glasno zahteva svojo svobodo ali da pobegne izpod tvoje oblasti in se zateče k ljudem, ki te sovražijo. Recimo, da jih nato hujska proti tebi. Povej mi tole. Ali te lahko

prepriča, da mu odpustiš? Ali lahko kdo ponudi obrambo v njegovem imenu? Seveda ne.

Zakaj pa? Ker je dolžnost gospodarja, da kaznuje svojega služabnika. In to ni edini razlog. Če je moral suženj pobegniti, ne bi smel iti k sovražnikom, ki so sovražili njegovega gospodarja; moral bi iti k pravim prijateljem svojega gospodarja. Enako moraš storiti tudi ti. Ko vidiš, da te Bog kaznuje, ne beži k njegovim sovražnikom, Judom, da ne bi še bolj razvnel njegove jeze proti tebi. Teci raje k mučencem, k svetnikom, k tistim, s katerimi ima on veliko veselje in ki lahko z njim govorijo z velikim zaupanjem in svobodno.

Zakaj pa govoriti o sužnjih in gospodarjih? Če oče prebiča sina, sin ne more storiti tistega, kar je storil suženj, niti ne more zanikati svojega odnosa do očeta. Recimo, da oče prebiča sina, recimo, da ga odvrne od mize, recimo, da ga izžene od hiše in ga kaznuje na vse mogoče načine. Tako naravni zakoni kot tisti, ki jih je postavil človek, sinu zapovedujejo, naj bo pogumen in vse to prenese. Nihče nikoli ne opraviči sina, če noče ubogati očeta in prenesti kazni. Tudi če fant, ki je bil prebičan, dvigne glas v deset tisoč grenkih tožbah, mu vsi rečejo, da ga je prebičal oče, da je njegov oče gospodar in ima moč, da počne, kar hoče, da mora sin vse to krotko prenesti.

Torej sužnji prenašajo svoje gospodarje in sinovi prenašajo svoje očete, čeprav kazni, ki jih dobijo, pogosto niso primerne napaki. Ali boste zavrnili prenašanje Boga, ko vas bo karal? Ali ni on bolj vaš gospodar, kot je vaš gospodar? Ali

vas ne ljubi bolj kot kateri koli oče? Ko se vmešava in

ko nekaj stori, tega ne stori iz jeze. Vse stori za tvoje dobro. Če zboliš za kakšno lažjo boleznijo, ga boš zavrnil kot svojega gospodarja in stekel k demonom ter dezertiral v sinagoge? Kakšno odpuščanje boš našel po tem? Kako ga boš lahko spet poklical na pomoč? Kdo drug se bo lahko zavzel za tvoj primer, četudi bi lahko govoril s svobodo in samozavestjo Mojzesa? Nikogar ni.

Mar ne slišiš, kaj je Bog rekel Jeremiju o Judih? »Ne posreduj za to ljudstvo, kajti celo Mojzes in Samuel bosta stala (pred mojim obrazom), ne bom ju poslušal.« Tako daleč gredo nekateri grehi onkraj odpuščanja in kako nezmožni so obrambe. Zato si ne naklepajmo takšne jeze. Tudi če se zdi, da Judje s svojimi uroki lajšajo vašo vročino, je ne lajšajo. Na vašo vest prinašajo še eno, še nevarnejšo vročino. Vsak dan boste čutili želo kesanja; vsak dan vas bo bičala vaša vest. In kaj bo rekla vaša vest? „Grešil si proti Bogu, prestopil si njegovo postavo, prelomil si svojo zavezo s Kristusom. Zaradi nepomembne bolezni si izdal svojo vero. Nisi edini, ki je trpel to bolezen, kajne? Mar niso bili drugi veliko hujše bolezni od tebe? Še vedno si nihče od njih ni upal storiti takega greha. Bil pa si tako mehak in šibek, da si žrtvoval svojo dušo. Kakšno obrambo boš dal Kristusu? Kako ga boš prosil za pomoč v svojih molitvah? S kakšno vestjo boš stopil v cerkev? S kakšnimi očmi boš pogledal duhovnika? S kakšnimi rokami se ga boš dotaknil pri

sveti gostiji? S kakšnimi ušesi boste poslušali branje svetih spisov tam?«

Vsak dan te bo pičil tvoj razum in tvoja vest te bo bičala s temi besedami. Kakšno zdravje je to, ko imamo v mislih takšne misli, ki nas obtožujejo? Če pa boš malo potrpežljiv s svojo vročino, če boš preziral tiste, ki hočejo nad teboj peti urok ali ti privezati amulet na telo, če jih boš ostro žalil in jih pregnal iz hiše, ti bo tvoja vest takoj prinesla olajšanje kot požirek vode. Tudi če se vročina vedno znova ponavlja, tudi če ti žge telo, ti bo tvoja duša prinesla tolažbo, ki je boljša in bolj koristna kot kakršno koli olajšanje od vode ali znoja.

Tudi če si po molitvi opomoreš, te misel na storjenega greha spravi v slabše stanje kot tiste, ki jih muči vročica. In če si ti tisti, ki ima zdaj vročino, če si tisti, ki trpi deset tisoč muk, boš v boljšem položaju kot kateri koli zdrav človek, ker si se znebil teh gnusnih čarovnikov. Tvoj razum se bo veselil, tvoja duša se bo veselila in veselila, tvoja vest te bo hvalila in izražala svoje odobravanje.

In kaj bo rekla vaša vest? »Dobro opravljeno, dobro opravljeno, dobri mož. Ti si Kristusov služabnik, ti si mož vere, športnik bogaboječega življenja. Raje si se odločil umreti v mukah, kot pa izdati bogaboječe življenje, ki ti je zaupano. Tisti dan boš stal z mučeniki. Mučeniki so se odločili za bičanje in raztrganje

na mukah, da bi jih Bog spoštoval. Zato ste si izbrali ta dan, da vas bičajo in mučijo z vročino in ranami, namesto da bi se podvrgli prostaškim urokom in amuletom. Ker se hranite s temi upanjem, ne boste čutili muk, ki vas pestijo.«

Če te ta vročica ne odnese, te bo zagotovo druga; če ne umremo zdaj, bomo zagotovo umrli pozneje. Naša usoda je, da imamo telo, obsojeno na smrt. Vendar tega telesa nimamo zato, da bi poslušali njegove strasti in si naložili življenje brezbožnosti, ampak da bi njegove strasti uporabljali za bogaboječe življenje. Če živimo trezno življenje, bo ta pokvarjenost, bo to isto smrtno telo postalo temelj naše časti in nam bo dalo veliko zaupanje ne le tisti dan, ampak tudi v sedanjem življenju.

Zato kar naprej žali te čarovnike in jih izženi iz svoje hiše. Vsi, ki bodo to slišali, te bodo hvalili in se ti čudili. Ljudje bodo drug drugemu govorili: »Ta in ta je bil bolan in trpel. Znova in znova so prihajali k njemu ljudje, ga prosili in mu svetovali, naj se podvrže čarovniškim zaklinjanjem. Ni se vdal, ampak je rekel: 'Bolje je umreti takšen, kot da izdam svojo vero in bogaboječe življenje'.« Tisti, ki bodo slišali te besede, mu bodo dolgo in glasno ploskali; osupli bodo in slavili Boga.

Mar ne misliš, da bo to bogatejše v časti kot mnogi kipi, bolj bleščeče v svoji veličastnosti kot mnogi portreti, bolj izjemno v svoji odliki kot mnoga dostojanstva? Vsi te bodo hvalili, vsi te bodo imeli za srečnega, vsi te bodo ovenčali z

zmagovalnim vencem. In sami bodo boljši, izkusili bodo vrnitev vneme, posnemali bodo tvoj pogum. Če kdo drug stori to, kar si storil ti, boš odnesel nagrado, ker si mu ti dal zagon, tebe posnema.

Vaša dobra dela vam ne bodo prinesla le hvale, temveč tudi hitro osvoboditev od bolezni. Plemenitost vaše izbire bo Bogu prinesla še večjo naklonjenost; vsi svetniki se bodo veselili tega, kar ste storili; molili bodo za vas iz dna srca. Če vam takšen pogum prinese te nagrade v tem življenju, pomislite, kakšno nagrado boste prejeli v nebesih. V navzočnosti vseh angelov in nadangelov bo Kristus stopil naprej, vas prijel za roko in vas popeljal na sredino te stopnje. Vsi bodo poslušali, ko bo rekel:

„Ta mož je nekoč imel vročico. Mnogi so ga prosili, naj se znebi svoje bolezni, toda zaradi mojega imena in ker se je bal, da bi me lahko kako užalil, je te ljudi preziral in zavrgel tiste, ki so mu obljubljali, da ga bodo na tak način ozdravili. Raje se je odločil umreti zaradi svoje bolezni, kot pa izdati svojo ljubezen do mene.“

Če Kristus v središče tega odra pripelje tiste, ki so mu dali piti, ga oblekli in nahranili, bo to storil še toliko bolj za tiste, ki so zaradi njega pretrpeli vročino. Dajanje hrane in oblačil ni isto kot podrejanje dolgotrajni bolezni. Podrejanje bolezni je veliko večja stvar. In večje kot je trpljenje, veličastnejša bo nagrada.

V bolezni in zdravju vadimo za ta dan

in se o tem pogovorimo drug z drugim. Če nas grabi vročica, ki je ne moremo prenesti, si rečemo: »Kaj pa tole? Če bi me kdo obtožil in bi me odvlekli na sodišče, če bi me privezali na steber za bičanje in bi mi z biči raztrgali boke, ali ne bi moral tega prenašati, čeprav ne bi imel nobenega dobička ali nagrade?«

Zdaj pa razmislimo o tem. Predpostavimo, da je pred vami nagrada za vašo potrpežljivost in vztrajnost; predpostavimo, da je nagrada dovolj velika, da spodbudi vašega padlega duha. »Toda moja vročica je huda,« pravite, »in težko jo je prenesti.« Potem primerjajte svojo vročico z ognjem pekla. Zagotovo se boste izognili temu ognju, če boste pokazali veliko vztrajnost pri prenašanju svoje vročice.

Spomnite se, koliko trpljenja so pretrpeli apostoli. Spomnite se, da so bili pravični nenehno prizadeti. Spomnite se, da blaženi Timotej ni počival od svoje bolezni, ampak je živel s svojo boleznijo od enega konca svojega življenja do drugega. Pavel je to jasno povedal, ko je rekel: »Uporabi malo vina zaradi svojega želodca in svojih pogostih slabosti.« Ta pravični in sveti mož je prevzel nadzor nad svetom, obujal mrtve, izganjal demone in ozdravil deset tisoč bolezni pri drugih. Če je on doživel tako strašno trpljenje, kakšno obrambo boste imeli vi, če boste stokali in žalovali zaradi bolezni, ki bodo trajale le nekaj časa?

Ali nisi poslušal Svetega pisma? Pravi: »Kogar Gospod ljubi, tega kaznuje; in biča vsakega sina, ki ga sprejme.« Kolikokrat in kolikokrat

so ljudje hrepeneli po tem, da bi prejeli krono mučeništva? V tem imate popolno mučeniško krono. Mučenik se ne postane le takrat, ko je nekomu ukazano, naj daruje žrtve, naj umre, namesto da bi daroval žrtev. Če se človek izogiba kateri koli praksi in če se ji izogne, lahko prinese le smrt, je zagotovo mučenik.

Da bi vedeli, da je to res, se spomnite, kako je Janez (Krstnik) umrl, iz kakšnega motiva in zakaj. Spomnite se tudi, kako je umrl Abel. Niti Janez niti Abel nista videla oltarja z ognjem niti kipa, ki bi stal pred njima. Nista slišala nobenega glasu, ki bi jima ukazoval, naj darujeta žrtvovanje. Janez je le grajal Heroda, ta mu je dal odsekati glavo; Abel je le počastil Boga z bolj odlično žrtvijo kot njegov brat, Kajn pa ga je ubil. Saj nista bila prikrajšana za mučeniške krone, kajne? Kdo bi si upal to reči? Že sam način, kako sta umrla, je dovolj, da se vsi strinjajo, da spadata v prve vrste mučencev.

Če iščete kakšno božje razglasitev o teh dveh možeh, prisluhnite, kaj je rekel Pavel. Jasno je povedal, da so njegove besede besede Svetega Duha, ko je rekel: »Mislim, da imam tudi jaz Božjega Duha.« Kaj je torej rekel Pavel? Začel je z Abelom in povedal, kako je Abel Bogu daroval boljšo žrtev kot Kajn in kako po svoji veri, čeprav je mrtev, še vedno govori.

Pavel je nato nadaljeval svojo pripoved po prerokih in prišel k Janezu. Potem ko je rekel: »Umorjeni so bili z mečem, druge pa so bili mučili,« potem ko je našteval številne in različne načine mučeništva.

Nadaljeval je: »Zato tudi mi, ki imamo okoli sebe tak oblak prič, odložimo vsako breme in tecimo s potrpežljivostjo.« Ali vidite, da je tudi Abela imenoval mučenca, skupaj z Noetom, Abrahamom, Izakom in Jakobom? Nekateri od teh so namreč umrli zaradi Boga na enak način, kot je govoril Pavel, ko je rekel: »Jaz umiram vsak dan«, niso umrli s smrtjo, ampak le s svojo pripravljenostjo prenesti smrt.

Če boš to storil, če boš zavrnil uroke, zaklinjanja in čare ter če boš nato umrl zaradi svoje bolezni, boš popoln mučenik. Čeprav so ti drugi obljubljali olajšanje skupaj z brezbožnim življenjem, si izbral smrt z bogaboječnostjo. In te besede sem govoril tistim bahavcem, ki pravijo, da demoni ozdravljajo. Da bi spoznali, kako lažno je to, poslušaj, kaj je Kristus rekel o hudiču: »Od začetka je bil morilec.« Bog pravi, da je morilec; ali hitiš k njemu, kot bi k zdravniku?

Povej mi tole. Ko boš obtožen pred Božjim sodiščem, kakšen razlog boš lahko navedel, da boš imel judovsko čarovništvo za bolj vredno tvoje vere kot to, kar je rekel Kristus? Bog je rekel, da je hudič morilec; oni pa pravijo, da lahko zdravi bolezni, kar je v nasprotju z Božjo besedo. Ko sprejmeš njihove uroke in zaklinjanja, tvoja dejanja kažejo, da imaš Jude za bolj vredne svoje vere kot Boga, četudi tega ne poveš z veliko besedami.

Če je hudič morilec, je jasno, da so tudi demoni, ki mu služijo, morilci. Kar je Kristus storil, je da vas je

naučil tega nauka. Kakor koli že, demonom je dovolil, da vstopijo v čredo prašičev, in demoni so pognali vso čredo po pečini in jih utopili. To je storil, da bi vedeli, da bi demoni storili enako ljudem in bi jih utopili, če bi jim Bog to dovolil. Toda demone je zadržal, jih ustavil in jim ni dovolil, da bi storili kaj takega. Ko so dobili oblast nad prašiči, so demoni jasno pokazali, kaj bi storili nam. Če ne bi prizanesli prašičem, je še toliko bolj gotovo, da ne bi odvrnili svojih rok od nas. Zato, ljubljeni, ne pustite se odnesti prevaram demonov, ampak stojte trdno v strahu pred Bogom.

Kako pa boš šel v sinagogo? Če se pokrižaš na čelu, bo zla sila, ki prebiva v sinagogi, takoj pobegnila. Če se ne pokrižaš na čelu, si takoj vrgel orožje pred vrata. Tedaj te bo hudič zgrabil, golega in neoboroženega, in te bo preplavil z desettisoči strašnimi ranami.

Zakaj sploh moram to govoriti? Že tvoje vedenje, ko prideš v sinagogo, jasno kaže, da se ti zdi zelo hud greh iti na ta hudobni kraj. Skrbi te, da nihče ne bi opazil tvojega prihoda; rotiš svoje domače, prijatelje in sosede, naj te ne prijavijo duhovnikom. Če te kdo prijavi, se razjeziš. Ali ne bi bilo več neumnosti skrivati pred ljudmi svojo predrznost in

brezsramnost, ko jo vidi Bog, ki je povsod prisoten?

Se ne bojiš Boga? Potem vsaj stoj v strahospoštovanju in strahu pred Judi. Kako jih boš pogledal v oči? Kako boš govoril z njimi? Izpovedueš, da si kristjan, a hitiš v njihove sinagoge in jih prosiš, naj ti pomagajo. Ne zavedaš se, kako se ti smejijo, posmehujejo, zasmehujejo, sramotijo in te grajajo? Tudi če tega ne počnejo odkrito, ali ne razumeš, da to počnejo globoko v svojih srcih?

Povej mi torej. Boš prenašal njihove zbadljivke? Jih boš prenašal? Recimo, da bi moral trpeti neozdravljive bolezni; recimo, da bi moral umreti deset tisočkrat. Ali ne bi bilo veliko bolje, da bi vse to pretrpel, kot da bi se ti ti gnusni ljudje smejali in posmehovali, namesto da bi živel s slabo vestjo?

Moj namen s tem, ko govorim, ni, da bi to slišali sami; želim, da bi tudi vi delali na ozdravitvi tistih, ki imajo to bolezen. Njihova vera je šibka in za to jih krivim. Krivim tudi vas, ker niste pripravljeni ozdraviti bolnih. Ni dvoma, da ko pridete sem v cerkev, poslušate, kaj se govori; izpostavljate se obsodbi, ko ne uresničite besed, ki jih slišite, z dejanji.

Zakaj si kristjan? Mar ne zato, da bi posnemal Kristusa in ubogal njegove zakone? Kaj je Kristus storil? Ni sedel v Jeruzalemu in klical bolnih, naj pridejo

k njemu. Hodil je po mestih in vaseh ter ozdravljal bolezni telesa in duše. Lahko bi ostal na istem mestu in bi še vedno vse ljudi pritegnil k sebi. Pa tega ni storil. Zakaj? Da bi nam dal zgled, kako naj hodimo naokoli in iščemo tiste, ki poginejo.

V priliki o pastirju nam je dal še en vpogled v ta primer. Pastir se ni usedel z devetindevetdesetimi ovcami in čakal, da bi izgubljena prišla k njemu. Šel je ven in jo našel. In ko jo je našel, jo je dvignil na ramena in jo prinesel nazaj. Ali ne vidite, da zdravnik počne isto? Ne sili bolnikov, ki so priklenjeni na posteljo, da bi jih pripeljali k njemu domov. Zdravnik sam hiti na domove bolnikov.

Tudi ti moraš to storiti, ljubljeni. Veš, da je sedanje življenje kratko; če si tukaj ne zaslužimo, ne bomo imeli odrešenja v onostranstvu. Pridobitev ene same duše lahko pogosto izbriše breme neštetih grehov in je cena, ki nam kupi življenje na tisti dan. Premisli o tem vprašanju. Zakaj so bili poslani preroki, apostoli, pravični ljudje in pogosto celo angeli? Zakaj je edinorojeni Božji Sin prišel med nas? Mar ne zato, da bi rešil ljudi? Mar ne zato, da bi pripeljal nazaj tiste, ki so zašli?

To morate storiti z vso močjo, ki jo imate. Vso svojo vnemo in skrb morate posvetiti temu, da vrnete tiste, ki so skrenili s poti. Na vsakem verskem obredu naj vas nenehno spodbujam k temu; ne glede na to, ali ste pozorni ali ne, tega ne bom nehal ponavljati. Ne glede na to, ali

poslušajte ali ne, Božji zakon je, da izpolnjujem to službo. Če me boste poslušali in delali, kar vam rečem, bom to še naprej počel in čutil veliko veselje. Če pa boste to prezrli in postali brezbrižni do tega, kar govorim, bom to še naprej govoril, vendar bom namesto veselja čutil velik strah.

Če me ne ubogaš, mi v prihodnje ne bo v nevarnosti. Svoj del sem izpolnil. Tudi če zame ne bo nevarnosti, ker sem opravil svoj pravični delež, mi bo žal zate, ko te bodo tisti dan obtožili. Že samo poslušanje mene bo polno nevarnosti, če mojih besed ne boš sledil z dejanji.

Vsaj prisluhnite, kako je Kristus grajal učitelje, ki so zakopali pomen njegovega sporočila, in kako je hkrati prestrašil tiste, ki so jih učili. Kajti potem ko je rekel: »Denar bi moral dati bankirjem,« je dodal: »In ko bi se vrnil, bi ga zahteval nazaj z obrestmi.«

Kristus je s priliko pokazal tole: tisti, ki so prejeli pouk, morajo po pridigi – kajti to je polaganje denarja – iz njega iztržiti obresti. Obresti od pouka niso nič drugega kot dokazovanje z dejanji, kar ste se naučili z besedami. Ker sem vam denar položil v ušesa, morate vi zdaj povrniti obresti svojemu učitelju, torej rešiti svoje brate. Če se torej oklepate tega, kar sem rekel, in sami ne boste iztržili obresti z dejanji, se bojim, da boste plačali enako kazen kot služabnik, ki je zakopal svoj talent v zemljo. In zaradi tega so mu

zvezali roke in noge, ter je bil vržen v zunanjo temo, ker besede, ki jih je slišal, niso koristile drugim.

Da se nam to ne bi zgodilo, posnemajmo služabnika, ki je prejel pet talentov, in tistega, ki je prejel dva. Karkoli boš moral porabiti za rešitev bližnjega, pa naj bodo to besede, denar, telesna bolečina ali karkoli drugega, se ne smemo umakniti ali obotavljati. Takrat bo vsak od nas na vse načine sorazmerno pomnožil talent, ki mu ga je dal Bog. Takrat bo vsak od nas lahko slišal te vesele besede: »Dobro, dobri in zvesti služabnik! Ker si bil v majhnem zvest, te bom postavil čez veliko; pojdi v veselje svojega Gospodarja.« Naj vsi to dosežemo po milosti in ljubezni našega Gospoda Jezusa Kristusa, po katerem in s katerim bodi slava in moč Očetu skupaj s Svetim Duhom na veke vekov. Amen.